ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (όγδοο τμήμα)

της 13ης Ιουλίου 2011 *

«Ανταγωνισμός – Συμπράξεις – Αγορά εγκαταστάσεως και συντηρήσεως ανελκυστήρων και κυλιόμενων κλιμάκων – Απόφαση με την οποία διαπιστώνεται παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ – Παρέμβαση στη διαδικασία υποβολής προσφορών – Κατανομή των αγορών – Καθορισμός τιμών»

Στις υποθέσεις Τ-141/07, Τ-142/07, Τ-145/07 και Τ-146/07,

General Technic-Otis Sàrl, με έδρα το Howald (Λουξεμβούργο), εκπροσωπούμενη αρχικώς από την M. Nosbusch, δικηγόρο, στη συνέχεια, από τους A. Winckler, δικηγόρο, και J. Temple Lang, solicitor,

προσφεύγουσα της υποθέσεως Τ-141/07,

General Technic Sàrl, με έδρα το Howald, εκπροσωπούμενη από την M. Nosbusch,

προσφεύγουσα της υποθέσεως Τ-142/07,

Otis SA, με έδρα το Dilbeek (Βέλγιο),

Otis GmbH & Co. OHG, με έδρα το Βερολίνο (Γερμανία),

Otis BV, με έδρα το Amersfoort (Κάτω Χώρες),

Otis Elevator Company, με έδρα το Farmington, Connecticut (Ηνωμένες Πολιτείες),

εκπροσωπούμενες από τους A. Winckler και J. Temple Lang,

προσφεύγουσες της υποθέσεως Τ-145/07,

United Technologies Corporation, με έδρα το Wilmington, Delaware (Ηνωμένες Πολιτείες), εκπροσωπούμενη από τους A. Winckler και J. Temple Lang,

προσφεύγουσα της υποθέσεως Τ-146/07,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης στις υποθέσεις Τ-141/07 και Τ-142/07 από τους A. Bouquet και R. Sauer, επικουρούμενους από την A. Condomines, δικηγόρο, και στις υποθέσεις Τ-145/07 και Τ-146/07 από τους A. Bouquet, R. Sauer και J. Bourke, επικουρούμενους από την A. Condomines,

καθής,

* Γλώσσες διαδικασίας : η γαλλική και η αγγλική.

με αντικείμενο αιτήσεις περί ακυρώσεως της αποφάσεως C(2007) 512 τελικό της Επιτροπής, της 21ης Φεβρουαρίου 2007, σχετικά με διαδικασία δυνάμει του άρθρου 81 [ΕΚ] (υπόθεση COMP/E-1/38.823 – Ανελκυστήρες και κυλιόμενες κλίμακες), ή, επικουρικώς, περί μειώσεως του ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν στις προσφεύγουσες,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. E. Martins Ribeiro (εισηγήτρια), πρόεδρο, N. Wahl και A. Dittrich, δικαστές,

γραμματέας: K. Andová, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν των επ' ακροατηρίου συζητήσεων της 1ης, της 6ης και της 7ης Οκτωβρίου 2009,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Οι παρούσες υποθέσεις αφορούν αιτήσεις περί ακυρώσεως της αποφάσεως C(2007) 512 τελικό της Επιτροπής, της 21ης Φεβρουαρίου 2007, σχετικά με διαδικασία δυνάμει του άρθρου 81 [ΕΚ] (υπόθεση COMP/E-1/38.823 – Ανελκυστήρες και κυλιόμενες κλίμακες) (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), περίληψη της οποίας δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της 26ης Μαρτίου 2008 (ΕΕ C 75, σ. 19), ή, επικουρικώς, περί μειώσεως του ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν στις προσφεύγουσες.

2 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έκρινε ότι οι ακόλουθες εταιρίες παρέβησαν το άρθρο 81 ΕΚ:

– η Kone Belgium SA (στο εξής: Kone Βελγίου), η Kone GmbH (στο εξής: Kone Γερμανίας), η Kone Luxembourg Sàrl (στο εξής: Kone Λουξεμβούργου), η Kone BV Liften en Roltrappen (στο εξής: Kone Κάτω Χωρών) και η Kone Oyj (στο εξής: KC) (στο εξής, από κοινού ή χωριστά: Kone),

– η Otis SA (στο εξής: Otis Βελγίου), η Otis GmbH & Co. OHG (στο εξής: Otis Γερμανίας), η General Technic-Otis Sàrl (στο εξής: GTO), η General Technic Sàrl (στο εξής: GT), η Otis BV (στο εξής: Otis Κάτω Χώρων), η Otis Elevator Company (στο εξής: OEC) και η United Technologies Corporation (στο εξής: UTC) (στο εξής, από κοινού ή χωριστά: Otis),

– η Schindler SA (στο εξής: Schindler Βελγίου), η Schindler Deutschland Holding GmbH (στο εξής: Schindler Γερμανίας), η Schindler Sàrl (στο εξής: Schindler Λουξεμβούργου), η Schindler Liften BV (στο εξής: Schindler Κάτω Χωρών) και η Schindler Holding Ltd (στο εξής: Schindler Holding) (στο εξής, από κοινού ή χωριστά: Schindler),

– η ThyssenKrupp Liften Ascenseurs NV (στο εξής: TKLA), η ThyssenKrupp Aufzüge GmbH (στο εξής: TKA), η ThyssenKrupp Fahrtreppen GmbH (στο εξής: TKF), η ThyssenKrupp Elevator AG (στο εξής: TKE), η ThyssenKrupp AG (στο εξής: TKAG), η ThyssenKrupp Ascenseurs Luxembourg Sàrl (στο εξής: TKAL) και η ThyssenKrupp Liften BV (στο εξής: TKL) (στο εξής, από κοινού ή χωριστά: ThyssenKrupp),

– η Mitsubishi Elevator Europe BV (στο εξής: MEE).

3 Η UTC αποτελεί ηγετική επιχείρηση σε παγκόσμιο επίπεδο στον τομέα των κατασκευαστικών συστημάτων και στην αεροδιαστημική βιομηχανία. Η OEC αποτελεί θυγατρική κατά 100 % της UTC η οποία είναι εγκατεστημένη στις Ηνωμένες Πολιτείες και ασκεί τις δραστηριότητές της στον τομέα

των κυλιόμενων κλιμάκων και των ανελκυστήρων μέσω εθνικών θυγατρικών. Αυτές είναι, κυρίως, η Otis Βελγίου στο Βέλγιο, η Otis Γερμανίας στη Γερμανία, η GTO στο Λουξεμβούργο και η Otis Κάτω Χωρών στις Κάτω Χώρες. Κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, η GTO ανήκε κατά 75 % στην Otis Βελγίου και κατά το υπόλοιπο 25 % στην GT (αιτιολογικές σκέψεις 21 έως 26 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Διοικητική διαδικασία

Έρευνα της Επιτροπής

4 Κατά τη διάρκεια του θέρους του 2003, διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή πληροφορίες σχετικά με την ενδεχόμενη ύπαρξη συμπράξεως μεταξύ των τεσσάρων κύριων Ευρωπαίων κατασκευαστών ανελκυστήρων και κυλιόμενων κλιμάκων που ασκούσαν τις δραστηριότητές τους στο έδαφος της Ένωσης, ήτοι της Kone, της Otis, της Schindler και της ThyssenKrupp (αιτιολογικές σκέψεις 3 και 91 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Βέλγιο

5 Από τις 28 Ιανουαρίου 2004 και κατά τη διάρκεια του Μαρτίου του 2004, η Επιτροπή, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων [81 ΕΚ] και [82 ΕΚ] (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), διεξήγαγε επιτόπιους ελέγχους, μεταξύ άλλων, στις εγκαταστάσεις των θυγατρικών της Kone, της Otis, της Schindler και της ThyssenKrupp στο Βέλγιο (αιτιολογικές σκέψεις 92, 93, 95 και 97 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

6 Κατόπιν των ελέγχων αυτών, οι Kone, Otis, ThyssenKrupp και Schindler υπέβαλαν αιτήσεις δυνάμει της ανακοινώσεως της Επιτροπής σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (καρτέλ) (ΕΕ 2002, C 45, σ. 3) (στο εξής: ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία). Οι αιτήσεις αυτές συμπληρώθηκαν από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις (αιτιολογικές σκέψεις 94, 96, 98 και 103 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

7 Στις 29 Ιουνίου 2004, χορηγήθηκε στην Kone απαλλαγή υπό όρους κατ' εφαρμογήν του σημείου 8, στοιχείο β', της εν λόγω ανακοινώσεως (αιτιολογική σκέψη 99 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

8 Μεταξύ Σεπτεμβρίου και Δεκεμβρίου 2004, η Επιτροπή απέστειλε επίσης αιτήσεις παροχής πληροφοριών, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 18 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 [ΕΚ] και 82 [ΕΚ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1), στις επιχειρήσεις που μετείχαν στην παράβαση στο Βέλγιο, σε πολλούς πελάτες στο εν λόγω κράτος μέλος και στη βελγική ένωση Agoria (αιτιολογικές σκέψεις 101 και 102 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Γερμανία

9 Από τις 28 Ιανουαρίου 2004 και κατά τη διάρκεια του Μαρτίου του 2004, η Επιτροπή, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17, διεξήγαγε επιτόπιους ελέγχους, μεταξύ άλλων, στις εγκαταστάσεις των θυγατρικών της Otis και της ThyssenKrupp στη Γερμανία (αιτιολογικές σκέψεις 104 και 106 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

10 Στις 12 και στις 18 Φεβρουαρίου 2004, η Kone συμπλήρωσε την αίτηση που είχε υποβάλει δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία στις 2 Φεβρουαρίου 2004 όσον αφορά το Βέλγιο με πληροφορίες σχετικές με τη Γερμανία. Ομοίως, η Otis, μεταξύ Μαρτίου 2004 και Φεβρουαρίου 2005,

συμπλήρωσε την αντίστοιχη αίτησή της όσον αφορά το Βέλγιο με πληροφορίες σχετικές με τη Γερμανία. Η Schindler υπέβαλε, στις 25 Νοεμβρίου 2004, αίτηση δυνάμει της εν λόγω ανακοινώσεως περιέχουσα πληροφορίες σχετικές με τη Γερμανία, η οποία συμπληρώθηκε μεταξύ Δεκεμβρίου 2004 και Φεβρουαρίου 2005. Εν τέλει, τον Δεκέμβριο του 2005, η ThyssenKrupp κατέθεσε στην Επιτροπή αίτηση που αφορούσε τη Γερμανία, επίσης βάσει της εν λόγω ανακοινώσεως (αιτιολογικές σκέψεις 105, 107, 112 και 114 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

11 Μεταξύ Σεπτεμβρίου και Νοεμβρίου 2004, η Επιτροπή απέστειλε επίσης αιτήσεις παροχής πληροφοριών, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 18 του κανονισμού 1/2003, στις επιχειρήσεις που μετείχαν στην παράβαση στη Γερμανία, σε πολλούς πελάτες στο εν λόγω κράτος μέλος και στις ενώσεις VDMA, VFA και VMA (αιτιολογικές σκέψεις 110, 111 και 113 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Λουξεμβούργο

12 Στις 5 Φεβρουαρίου 2004, η Kone συμπλήρωσε την από 2 Φεβρουαρίου 2004 αίτησή της όσον αφορά το Βέλγιο με πληροφορίες σχετικές με το Λουξεμβούργο. Η Otis και η ThyssenKrupp υπέβαλαν προφορικώς αίτηση δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία όσον αφορά το Λουξεμβούργο. Δυνάμει της ίδιας ανακοινώσεως, υποβλήθηκε αίτηση όσον αφορά το Λουξεμβούργο και από τη Schindler (αιτιολογικές σκέψεις 115, 118, 119 και 124 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

13 Από τις 9 Μαρτίου 2004, η Επιτροπή, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17, διεξήγαγε επιτόπιους ελέγχους, μεταξύ άλλων, στις εγκαταστάσεις των θυγατρικών της Schindler και της ThyssenKrupp στο Λουξεμβούργο (αιτιολογική σκέψη 116 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

14 Στις 29 Ιουνίου 2004, χορηγήθηκε στην Kone απαλλαγή υπό όρους κατ' εφαρμογήν του σημείου 8, στοιχείο β', της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία σχετικά με το τμήμα της αιτήσεώς της που αφορούσε το Λουξεμβούργο (αιτιολογική σκέψη 120 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

15 Τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 2004, η Επιτροπή απέστειλε αιτήσεις παροχής πληροφοριών, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 18 του κανονισμού 1/2003, στις επιχειρήσεις που μετείχαν στην παράβαση στο Λουξεμβούργο, σε πολλούς πελάτες στο εν λόγω κράτος μέλος και στη Fédération luxembourgeoise des ascensoristes (λουξεμβουργιανή ένωση κατασκευαστών ανελκυστήρων) (αιτιολογικές σκέψεις 122 και 123 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Κάτω Χώρες

16 Τον Μάρτιο του 2004, η Otis υπέβαλε αίτηση, δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, όσον αφορά τις Κάτω Χώρες, αίτηση η οποία συμπληρώθηκε μεταγενέστερα. Τον Απρίλιο του 2004 υποβλήθηκε αίτηση δυνάμει της ίδιας ανακοινώσεως και από την ThyssenKrupp, η οποία επίσης συμπληρώθηκε μεταγενέστερα κατ' επανάληψη. Τέλος, στις 19 Ιουλίου 2004, η Kone συμπλήρωσε την από 2 Φεβρουαρίου 2004 αίτησή της, όσον αφορά το Βέλγιο, με πληροφορίες σχετικές με τις Κάτω Χώρες (αιτιολογικές σκέψεις 127, 129 και 130 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

17 Στις 27 Ιουλίου 2004, χορηγήθηκε στην Otis απαλλαγή υπό όρους κατ' εφαρμογήν του σημείου 8, στοιχείο α', της εν λόγω ανακοινώσεως (αιτιολογική σκέψη 131 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

18 Από τις 28 Απριλίου 2004, η Επιτροπή, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17, διεξήγαγε επιτόπιους ελέγχους, μεταξύ άλλων, στις εγκαταστάσεις των θυγατρικών της Kone, της Schindler, της ThyssenKrupp και της ΜΕΕ στις Κάτω Χώρες καθώς και στις εγκαταστάσεις της ενώσεως Boschduin (αιτιολογική σκέψη 128 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

19 Τον Σεπτέμβριο του 2004, η Επιτροπή απέστειλε αιτήσεις παροχής πληροφοριών, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 18 του κανονισμού 1/2003, στις επιχειρήσεις που μετείχαν στην παράβαση στις Κάτω Χώρες, σε πολλούς πελάτες στο εν λόγω κράτος μέλος και στις ενώσεις VLR και Boschduin (αιτιολογικές σκέψεις 133 και 134 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Ανακοίνωση των αιτιάσεων

20 Στις 7 Οκτωβρίου 2005, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση των αιτιάσεων απευθυνόμενη, μεταξύ άλλων, στις μνημονευθείσες ανωτέρω, στη σκέψη 2, εταιρίες. Όλοι οι αποδέκτες της ανακοινώσεως των αιτιάσεων υπέβαλαν γραπτές παρατηρήσεις προς απάντηση στις αιτιάσεις που είχε διατυπώσει η Επιτροπή (αιτιολογικές σκέψεις 135 και 137 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

21 Επ' ακροατηρίου συζήτηση δεν διεξήχθη, δεδομένου ότι κανένας από τους αποδέκτες της ανακοινώσεως των αιτιάσεων δεν υπέβαλε σχετικό αίτημα (αιτιολογική σκέψη 138 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Προσβαλλόμενη απόφαση

22 Στις 21 Φεβρουαρίου 2007, η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, με την οποία διαπίστωσε ότι οι εταιρίες προς τις οποίες η απόφαση αυτή απευθύνεται είχαν μετάσχει σε τέσσερις ενιαίες, σύνθετες και διαρκείς παραβάσεις του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ εντός τεσσάρων κρατών μελών, συνιστάμενες στην κατανομή αγορών, μέσω συμφωνιών ή συμπράξεων περί αναθέσεως δημοσίων έργων και συμβάσεων με αντικείμενο την πώληση, την εγκατάσταση, τη συντήρηση και τον εκσυγχρονισμό ανελκυστήρων και κυλιόμενων κλιμάκων (αιτιολογική σκέψη 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

23 Όσον αφορά τους αποδέκτες της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή έκρινε ότι, πλην των θυγατρικών των οικείων εταιριών στο Βέλγιο, στη Γερμανία, στο Λουξεμβούργο και στις Κάτω Χώρες, οι μητρικές εταιρίες των εν λόγω θυγατρικών έπρεπε να θεωρηθούν εις ολόκληρον υπεύθυνες για τις παραβάσεις του άρθρου 81 ΕΚ που είχαν διαπράξει οι αντίστοιχες θυγατρικές τους, για τον λόγο ότι είχαν τη δυνατότητα να ασκούν αποφασιστική επιρροή στην εμπορική τους πολιτική κατά τη διάρκεια της παραβάσεως και ότι ευλόγως μπορούσε να υποτεθεί ότι χρησιμοποίησαν την εξουσία τους αυτή (αιτιολογικές σκέψεις 608, 615, 622, 627 και 634 έως 641 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Οι μητρικές εταιρίες της ΜΕΕ δεν θεωρήθηκαν εις ολόκληρον υπεύθυνες για τη συμπεριφορά της θυγατρικής τους, για τον λόγο ότι δεν κατέστη δυνατό να αποδειχθεί ότι είχαν ασκήσει αποφασιστική επιρροή στη συμπεριφορά της εταιρίας αυτής (αιτιολογική σκέψη 643 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

24 Για τον υπολογισμό των ποσών των προστίμων, η Επιτροπή εφάρμοσε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, τη μεθοδολογία που εκτίθεται με τις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, [ΑΧ] (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του 1998). Η Επιτροπή εξέτασε επίσης αν, και κατά πόσο, οι οικείες επιχειρήσεις ικανοποιούσαν τις προβλεπόμενες στην ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία απαιτήσεις.

25 Η Επιτροπή χαρακτήρισε τις παραβάσεις ως «πολύ σοβαρές» λαμβανομένης υπόψη της φύσεώς τους και του γεγονότος ότι καθεμία από αυτές κάλυπτε το σύνολο του εδάφους ενός κράτους μέλους (του Βελγίου, της Γερμανίας, του Λουξεμβούργου ή των Κάτω Χωρών), έστω και αν ο πραγματικός τους αντίκτυπος δεν μπορούσε να εκτιμηθεί (αιτιολογική σκέψη 671 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

26 Η Επιτροπή, προκειμένου να λάβει υπόψη την πραγματική οικονομική δυνατότητα των οικείων επιχειρήσεων να προξενήσουν σημαντική ζημία στον ανταγωνισμό, προέβη, για κάθε χώρα, σε κατάταξη των εν λόγω επιχειρήσεων σε διάφορες κατηγορίες αναλόγως του κύκλου εργασιών που καθεμία είχε πραγματοποιήσει στην αγορά των ανελκυστήρων και/ή των κυλιόμενων κλιμάκων, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των υπηρεσιών συντηρήσεως και εκσυγχρονισμού (αιτιολογικές σκέψεις 672 και 673 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

27 Όσον αφορά τη σύμπραξη στο Βέλγιο, η Kone και η Schindler κατετάγησαν στην πρώτη κατηγορία, στην οποία το αρχικό ποσό του προστίμου, καθοριζόμενο βάσει της σοβαρότητας της παραβάσεως, ανερχόταν στα 40 000 000 ευρώ. Η Otis κατετάγη στη δεύτερη κατηγορία, στην οποία το αρχικό ποσό του προστίμου ανερχόταν στα 27 000 000 ευρώ. Η ThyssenKrupp κατετάγη στην τρίτη κατηγορία, στην οποία το αρχικό ποσό του προστίμου ανερχόταν στα 16 500 000 ευρώ (αιτιολογικές σκέψεις 674 και 675 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Εφαρμόστηκε δε πολλαπλασιαστικός συντελεστής 1,7 στο αρχικό ποσό του επιβαλλόμενου στην Otis προστίμου και πολλαπλασιαστικός συντελεστής 2 στο αρχικό ποσό του επιβαλλόμενου στην ThyssenKrupp προστίμου, προκειμένου να ληφθούν υπόψη το μέγεθος και οι πόροι των εταιριών αυτών σε παγκόσμια κλίμακα, με αποτέλεσμα τα αρχικά ποσά των προστίμων τους να αυξηθούν στα 45 900 000 ευρώ και στα 33 000 000 ευρώ αντιστοίχως (αιτιολογικές σκέψεις 690 και 691 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Δεδομένου ότι η παράβαση διήρκεσε επτά έτη και οκτώ μήνες (από τις 9 Μαΐου 1996 έως τις 29 Ιανουαρίου 2004), η Επιτροπή προσαύξησε το αρχικό ποσό του προστίμου των οικείων επιχειρήσεων κατά 75 %. Επομένως, το βασικό ποσό του προστίμου καθορίστηκε στα 70 000 000 ευρώ για την Kone, στα 80 325 000 ευρώ για την Otis, στα 70 000 000 ευρώ για τη Schindler και στα 57 750 000 ευρώ για την ThyssenKrupp (αιτιολογικές σκέψεις 692 και 696 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η Επιτροπή έκρινε ότι η ThyssenKrupp πρέπει να θεωρηθεί υπότροπος και προσαύξησε περαιτέρω το πρόστιμό της κατά 50 % λόγω της επιβαρυντικής αυτής περιστάσεως (αιτιολογικές σκέψεις 697, 698 και 708 έως 710 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Δεν διαπιστώθηκε η συνδρομή καμίας ελαφρυντικής περιστάσεως προς όφελος των οικείων επιχειρήσεων (αιτιολογικές σκέψεις 733, 734, 749, 750 και 753 έως 755 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Κατ' εφαρμογήν της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, στην Kone χορηγήθηκε πλήρης απαλλαγή από τα πρόστιμα. Στην Otis χορηγήθηκε, αφενός, μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 40 %, εντός των προβλεπόμενων ορίων του σημείου 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της εν λόγω ανακοινώσεως, και, αφετέρου, μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 1 %, λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών. Στην ThyssenKrupp χορηγήθηκε, αφενός, μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 20 %, εντός των προβλεπόμενων ορίων του σημείου 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, της εν λόγω ανακοινώσεως, και, αφετέρου, μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 1 %, λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών. Στη Schindler χορηγήθηκε μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 1 %, λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών (αιτιολογικές σκέψεις 760 έως 777 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

28 Όσον αφορά τη σύμπραξη στη Γερμανία, η Kone, η Otis και η ThyssenKrupp κατετάγησαν στην πρώτη κατηγορία, στην οποία το αρχικό ποσό του προστίμου ανερχόταν στα 70 000 000 ευρώ. Η Schindler κατετάγη στη δεύτερη κατηγορία, στην οποία το αρχικό ποσό του προστίμου ανερχόταν στα 17 000 000 ευρώ (αιτιολογικές σκέψεις 676 έως 679 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Εφαρμόστηκε δε πολλαπλασιαστικός συντελεστής 1,7 στο αρχικό ποσό του επιβαλλόμενου στην Otis προστίμου και πολλαπλασιαστικός συντελεστής 2 στο αρχικό ποσό του επιβαλλόμενου στην ThyssenKrupp προστίμου, προκειμένου να ληφθούν υπόψη το μέγεθος και οι πόροι των εταιριών αυτών σε παγκόσμια κλίμακα, με αποτέλεσμα τα αρχικά ποσά των προστίμων τους να αυξηθούν στα 119 000 000 ευρώ και στα 140 000 000 ευρώ αντιστοίχως (αιτιολογικές σκέψεις 690 και 691 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Δεδομένου ότι η παράβαση που διέπραξαν η Kone, η Otis και η ThyssenKrupp διήρκεσε οκτώ έτη και τέσσερις μήνες (από την 1η Αυγούστου 1995 έως τις 5 Δεκεμβρίου 2003), η Επιτροπή προσαύξησε το αρχικό ποσό του προστίμου των οικείων επιχειρήσεων κατά 80 %. Δεδομένου ότι η παράβαση που διέπραξε η Schindler διήρκεσε πέντε έτη και τέσσερις μήνες (από την 1η Αυγούστου 1995 έως τις 6 Δεκεμβρίου 2000), η Επιτροπή προσαύξησε το αρχικό ποσό του προστίμου της επιχειρήσεως αυτής κατά 50 %. Επομένως, το βασικό ποσό του προστίμου καθορίστηκε στα

126 000 000 ευρώ για την Kone, στα 214 200 000 ευρώ για την Otis, στα 25 500 000 ευρώ για τη Schindler και στα 252 000 000 ευρώ για την ThyssenKrupp (αιτιολογικές σκέψεις 693 και 696 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η Επιτροπή έκρινε ότι η ThyssenKrupp πρέπει να θεωρηθεί υπότροπος και προσαύξησε περαιτέρω το πρόστιμό της κατά 50 % λόγω της επιβαρυντικής αυτής περιστάσεως (αιτιολογικές σκέψεις 697 έως 707 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Δεν διαπιστώθηκε η συνδρομή καμίας ελαφρυντικής περιστάσεως προς όφελος των οικείων επιχειρήσεων (αιτιολογικές σκέψεις 727 έως 729, 735, 736, 742 έως 744, 749, 750, και 753 έως 755 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Στην Kone χορηγήθηκε, αφενός, η ανώτατη απαλλαγή του 50 % από τα πρόστιμα την οποία προβλέπει το σημείο 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία και, αφετέρου, μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 1 %, λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών. Στην Otis χορηγήθηκε, αφενός, μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 25 %, εντός των προβλεπόμενων ορίων του σημείου 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, της εν λόγω ανακοινώσεως, και, αφετέρου, μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 1 %, λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών. Στη Schindler χορηγήθηκε, αφενός, μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 15 %, εντός των προβλεπόμενων ορίων του σημείου 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, τρίτη περίπτωση, της εν λόγω ανακοινώσεως, και, αφετέρου, μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 1 %, λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών. Στην ThyssenKrupp χορηγήθηκε μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 1 %, λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών (αιτιολογικές σκέψεις 778 έως 813 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

29 Όσον αφορά τη σύμπραξη στο Λουξεμβούργο, η Otis και η Schindler κατετάγησαν στην πρώτη κατηγορία, στην οποία το αρχικό ποσό του προστίμου ανερχόταν στα 10 000 000 ευρώ. Η Kone και η ThyssenKrupp κατετάγησαν στη δεύτερη κατηγορία, στην οποία το αρχικό ποσό του προστίμου ανερχόταν στα 2 500 000 ευρώ (αιτιολογικές σκέψεις 680 έως 683 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Εφαρμόστηκε δε πολλαπλασιαστικός συντελεστής 1,7 στο αρχικό ποσό του επιβαλλόμενου στην Otis προστίμου και πολλαπλασιαστικός συντελεστής 2 στο αρχικό ποσό του επιβαλλόμενου στην ThyssenKrupp προστίμου, προκειμένου να ληφθούν υπόψη το μέγεθος και οι πόροι των εταιριών αυτών σε παγκόσμια κλίμακα, με αποτέλεσμα τα αρχικά ποσά των προστίμων τους να αυξηθούν στα 17 000 000 ευρώ και στα 5 000 000 ευρώ αντιστοίχως (αιτιολογικές σκέψεις 690 και 691 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Δεδομένου ότι η παράβαση διήρκεσε οκτώ έτη και τρεις μήνες (από τις 7 Δεκεμβρίου 1995 έως τις 9 Μαρτίου 2004), η Επιτροπή προσαύξησε το αρχικό ποσό του προστίμου των οικείων επιχειρήσεων κατά 80 %. Επομένως, το βασικό ποσό του προστίμου καθορίστηκε στα 4 500 000 ευρώ για την Kone, στα 30 600 000 ευρώ για την Otis, στα 18 000 000 ευρώ για τη Schindler και στα 9 000 000 ευρώ για την ThyssenKrupp (αιτιολογικές σκέψεις 694 και 696 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η Επιτροπή έκρινε ότι η ThyssenKrupp πρέπει να θεωρηθεί υπότροπος και προσαύξησε περαιτέρω το πρόστιμό της κατά 50 % λόγω της επιβαρυντικής αυτής περιστάσεως (αιτιολογικές σκέψεις 697, 698 και 711 έως 714 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Δεν διαπιστώθηκε η συνδρομή καμίας ελαφρυντικής περιστάσεως προς όφελος των οικείων επιχειρήσεων (αιτιολογικές σκέψεις 730, 749, 750 και 753 έως 755 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Κατ' εφαρμογήν της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, στην Kone χορηγήθηκε πλήρης απαλλαγή από τα πρόστιμα. Στην Otis χορηγήθηκε, αφενός, μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 40 %, εντός των προβλεπόμενων ορίων του σημείου 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της εν λόγω ανακοινώσεως, και, αφετέρου, μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 1 %, λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών. Στη Schindler και στην ThyssenKrupp χορηγήθηκε μόνον μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 1 %, λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών (αιτιολογικές σκέψεις 814 έως 835 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

30 Όσον αφορά τη σύμπραξη στις Κάτω Χώρες, η Kone κατετάγη στην πρώτη κατηγορία, στην οποία το αρχικό ποσό του προστίμου ανερχόταν στα 55 000 000 ευρώ. Η Otis κατετάγη στη δεύτερη κατηγορία, στην οποία το αρχικό ποσό του προστίμου ανερχόταν στα 41 000 000 ευρώ. Η Schindler κατετάγη στην τρίτη κατηγορία, στην οποία το αρχικό ποσό του προστίμου ανερχόταν στα 24 500 000 ευρώ. Η ThyssenKrupp και η MEE κατετάγησαν στην τέταρτη κατηγορία, στην οποία το αρχικό ποσό του προστίμου ανερχόταν στα 8 500 000 ευρώ (αιτιολογικές σκέψεις 684 και 685 της προσβαλλομένης

αποφάσεως). Εφαρμόστηκε δε πολλαπλασιαστικός συντελεστής 1,7 στο αρχικό ποσό του επιβαλλόμενου στην Otis προστίμου και πολλαπλασιαστικός συντελεστής 2 στο αρχικό ποσό του επιβαλλόμενου στην ThyssenKrupp προστίμου, προκειμένου να ληφθούν υπόψη το μέγεθος και οι πόροι των εταιριών αυτών σε παγκόσμια κλίμακα, με αποτέλεσμα τα αρχικά ποσά των προστίμων τους να αυξηθούν στα 69 700 000 ευρώ και στα 17 000 000 ευρώ αντιστοίχως (αιτιολογικές σκέψεις 690 και 691 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Δεδομένου ότι η παράβαση που διέπραξαν η Otis και η ThyssenKrupp διήρκεσε πέντε έτη και δέκα μήνες (από τις 15 Απριλίου 1998 έως τις 5 Μαρτίου 2004), η Επιτροπή προσαύξησε το αρχικό ποσό του προστίμου των οικείων επιχειρήσεων κατά 55 %. Δεδομένου ότι η παράβαση που διέπραξαν η Kone και η Schindler διήρκεσε τέσσερα έτη και εννέα μήνες (από την 1η Ιουνίου 1999 έως τις 5 Μαρτίου 2004), η Επιτροπή προσαύξησε το αρχικό ποσό του προστίμου των οικείων επιχειρήσεων κατά 45 %. Δεδομένου ότι η παράβαση που διέπραξε η MEE διήρκεσε τέσσερα έτη και ένα μήνα (από τις 11 Ιανουαρίου 2000 έως τις 5 Μαρτίου 2004), η Επιτροπή προσαύξησε το αρχικό ποσό του προστίμου της επιχειρήσεως αυτής κατά 40 %. Επομένως, το βασικό ποσό του προστίμου καθορίστηκε στα 79 750 000 ευρώ για την Kone, στα 108 035 000 ευρώ για την Otis, στα 35 525 000 ευρώ για τη Schindler, στα 26 350 000 ευρώ για την ThyssenKrupp και στα 11 900 000 ευρώ για τη MEE (αιτιολογικές σκέψεις 695 και 696 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η Επιτροπή έκρινε ότι η ThyssenKrupp πρέπει να θεωρηθεί υπότροπος και προσαύξησε περαιτέρω το πρόστιμό της κατά 50 % λόγω της επιβαρυντικής αυτής περιστάσεως (αιτιολογικές σκέψεις 697, 698 και 715 έως 720 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Δεν διαπιστώθηκε η συνδρομή καμίας ελαφρυντικής περιστάσεως προς όφελος των οικείων επιχειρήσεων (αιτιολογικές σκέψεις 724 έως 726, 731, 732, 737, 739 έως 741, 745 έως 748 και 751 έως 755 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Κατ' εφαρμογήν της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, στην Otis χορηγήθηκε πλήρης απαλλαγή από τα πρόστιμα. Στην ThyssenKrupp χορηγήθηκε, αφενός, μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 40 %, εντός των προβλεπόμενων ορίων του σημείου 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της εν λόγω ανακοινώσεως, και, αφετέρου, μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 1 %, λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών. Στις Schindler και MEE χορηγήθηκε μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 1 %, λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών (αιτιολογικές σκέψεις 836 έως 855 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

31 Το διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως έχει ως εξής:

«Άρθρο πρώτο

1. Όσον αφορά το Βέλγιο, οι ακόλουθες επιχειρήσεις παραβίασαν το άρθρο 81 [ΕΚ], συμφωνώντας, ανά τακτά χρονικά διαστήματα και από κοινού, κατά τη διάρκεια των προσδιοριζόμενων περιόδων, στο πλαίσιο συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών σε εθνικό επίπεδο σχετικών με ανελκυστήρες και κυλιόμενες κλίμακες, να καταμερίζουν τις αγορές, να κατανέμουν μεταξύ τους δημόσιους και ιδιωτικούς διαγωνισμούς και άλλες συμβάσεις βάσει προκαθορισμένων ποσοστών σε σχέση με την πώληση και εγκατάσταση, και να μην υιοθετούν ανταγωνιστική συμπεριφορά σε σχέση με τις συμβάσεις συντηρήσεως και εκσυγχρονισμού:

– η Kone: η [KC] και η [Kone Βελγίου]: από τις 9 Μαΐου 1996 έως τις 29 Ιανουαρίου 2004·

– η Otis: η [UTC], η [OEC] και η [Otis Βελγίου]: από τις 9 Μαΐου 1996 έως τις 29 Ιανουαρίου 2004·

– η Schindler: η Schindler Holding [...] και η [Schindler Βελγίου]: από τις 9 Μαΐου 1996 έως τις 29 Ιανουαρίου 2004· και

– η ThyssenKrupp: η [TKAG], η [TKE] και η [TKLA]: από τις 9 Μαΐου 1996 έως τις 29 Ιανουαρίου 2004.

2. Όσον αφορά τη Γερμανία, οι ακόλουθες επιχειρήσεις παραβίασαν το άρθρο 81 [ΕΚ], συμφωνώντας, ανά τακτά χρονικά διαστήματα και από κοινού, κατά τη διάρκεια των προσδιοριζόμενων περιόδων, στο πλαίσιο συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών σε εθνικό επίπεδο σχετικών με ανελκυστήρες

και κυλιόμενες κλίμακες, να καταμερίζουν τις αγορές, να κατανέμουν μεταξύ τους δημόσιους και ιδιωτικούς διαγωνισμούς και άλλες συμβάσεις βάσει προκαθορισμένων ποσοστών σε σχέση με την πώληση και εγκατάσταση:

– η Kone: η [KC] και η [Kone Γερμανίας]: από την 1η Αυγούστου 1995 έως τις 5 Δεκεμβρίου 2003·

– η Otis: η [UTC], η [OEC] και η [Otis Γερμανίας]: από την 1η Αυγούστου 1995 έως τις 5 Δεκεμβρίου 2003·

– η Schindler: η Schindler Holding [...] και η [Schindler Γερμανίας]: από την 1η Αυγούστου 1995 έως τις 6 Δεκεμβρίου 2000· και

– η ThyssenKrupp: η [TKAG], η [TKE], η [TKA] και η [TKF]: από την 1η Αυγούστου 1995 έως τις 5 Δεκεμβρίου 2003.

3. Όσον αφορά το Λουξεμβούργο, οι ακόλουθες επιχειρήσεις παραβίασαν το άρθρο 81 [ΕΚ], συμφωνώντας, ανά τακτά χρονικά διαστήματα και από κοινού, κατά τη διάρκεια των προσδιοριζόμενων περιόδων, στο πλαίσιο συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών σε εθνικό επίπεδο σχετικών με ανελκυστήρες και κυλιόμενες κλίμακες, να καταμερίζουν τις αγορές, να κατανέμουν μεταξύ τους δημόσιους και ιδιωτικούς διαγωνισμούς και άλλες συμβάσεις βάσει προκαθορισμένων ποσοστών σε σχέση με την πώληση και εγκατάσταση, και να μην υιοθετούν ανταγωνιστική συμπεριφορά όσον αφορά τις συμβάσεις συντηρήσεως και εκσυγχρονισμού:

– η Kone: η [KC] και η [Kone Λουξεμβούργου]: από τις 7 Δεκεμβρίου 1995 έως τις 29 Ιανουαρίου 2004·

– η Otis: η [UTC], η [OEC], η [Otis Βελγίου], η [GTO] και η [GT]: από τις 7 Δεκεμβρίου 1995 έως τις 9 Μαρτίου 2004·

– η Schindler: η Schindler Holding [...] και η [Schindler Λουξεμβούργου]: από τις 7 Δεκεμβρίου 1995 έως τις 9 Μαρτίου 2004· και

– η ThyssenKrupp: η [TKAG], η [TKE] και η [TKAL]: από τις 7 Δεκεμβρίου 1995 έως τις 9 Μαρτίου 2004.

4. Όσον αφορά τις Κάτω Χώρες, οι ακόλουθες επιχειρήσεις παραβίασαν το άρθρο 81 [ΕΚ], συμφωνώντας, ανά τακτά χρονικά διαστήματα και από κοινού, κατά τη διάρκεια των προσδιοριζόμενων περιόδων, στο πλαίσιο συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών σε εθνικό επίπεδο σχετικών με ανελκυστήρες και κυλιόμενες κλίμακες, να καταμερίζουν τις αγορές, να κατανέμουν μεταξύ τους δημόσιους και ιδιωτικούς διαγωνισμούς και άλλες συμβάσεις βάσει προκαθορισμένων ποσοστών όσον αφορά την πώληση και εγκατάσταση, και να μην υιοθετούν ανταγωνιστική συμπεριφορά σε σχέση με τις συμβάσεις συντηρήσεως και εκσυγχρονισμού:

– η Kone: η [KC] και η [Kone Κάτω Χωρών]: από την 1η Ιουνίου 1999 έως τις 5 Μαρτίου 2004·

– η Otis: η [UTC], η [OEC] και η [Otis Κάτω Χωρών]: από τις 15 Απριλίου 1998 έως τις 5 Μαρτίου 2004·

– η Schindler: η Schindler Holding [...] και η [Schindler Κάτω Χωρών]: από την 1η Ιουνίου 1999 έως τις 5 Μαρτίου 2004·

– η ThyssenKrupp: η [TKAG] και η [TKL]: από τις 15 Απριλίου 1998 έως τις 5 Μαρτίου 2004· και

– η [MEE]: από τις 11 Ιανουαρίου 2000 έως τις 5 Μαρτίου 2004.

Άρθρο 2

1. Για τις διαπραχθείσες στο Βέλγιο παραβάσεις του άρθρου 1, παράγραφος 1, επιβάλλονται τα ακόλουθα πρόστιμα:

– στην Kone: στις [KC] και [Kone Βελγίου], εις ολόκληρον: 0 ευρώ·

– στην Otis: στις [UTC], [OEC] και [Otis Βελγίου], εις ολόκληρον: 47 713 050 ευρώ·

– στη Schindler: στις Schindler Holding [...] και [Schindler Βελγίου], εις ολόκληρον: 69 300 000 ευρώ· και

– στην ThyssenKrupp: στις [TKAG], [TKE] και [TKLA], εις ολόκληρον: 68 607 000 ευρώ.

2. Για τις διαπραχθείσες στη Γερμανία παραβάσεις του άρθρου 1, παράγραφος 2, επιβάλλονται τα ακόλουθα πρόστιμα:

– στην Kone: στις [KC] και [Kone Γερμανίας], εις ολόκληρον: 62 370 000 ευρώ·

– στην Otis: στις [UTC], [OEC] και [Otis Γερμανίας], εις ολόκληρον: 159 043 500 ευρώ·

– στη Schindler: στις Schindler Holding [...] και [Schindler Γερμανίας], εις ολόκληρον: 21 458 250 ευρώ· και

– στην ThyssenKrupp: στις [TKAG], [TKE], [TKA] και [TKF], εις ολόκληρον: 374 220 000 ευρώ.

3. Για τις διαπραχθείσες στο Λουξεμβούργο παραβάσεις του άρθρου 1, παράγραφος 3, επιβάλλονται τα ακόλουθα πρόστιμα:

– στην Kone: στις [KC] και [Kone Λουξεμβούργου], εις ολόκληρον: 0 ευρώ·

– στην Otis: στις [UTC], [OEC], [Otis Βελγίου], [GTO] και [GT], εις ολόκληρον: 18 176 400 ευρώ·

– στη Schindler: στις Schindler Holding [...] και [Schindler Λουξεμβούργου], εις ολόκληρον: 17 820 000 ευρώ· και

– στην ThyssenKrupp: στις [TKAG], [TKE] και [TKAL], εις ολόκληρον: 13 365 000 ευρώ.

4. Για τις διαπραχθείσες στις Κάτω Χώρες παραβάσεις του άρθρου 1, παράγραφος 4, επιβάλλονται τα ακόλουθα πρόστιμα:

– στην Kone: στις [KC] και [Kone Κάτω Χωρών], εις ολόκληρον: 79 750 000 ευρώ·

– στην Otis: στις [UTC], [OEC] και [Otis Κάτω Χωρών], εις ολόκληρον: 0 ευρώ·

– στη Schindler: στις Schindler Holding [...] και [Schindler Κάτω Χωρών], εις ολόκληρον: 35 169 750 ευρώ·

– στην ThyssenKrupp: στις [TKAG] και [TKL], εις ολόκληρον: 23 477 850 ευρώ· και

– στη [MEE]: 1 841 400 ευρώ.

[...]»

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

32 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του τότε Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου] στις 4 Μαΐου 2007 (στις υποθέσεις Τ-141/07 και Τ-142/07) και στις 7 Μαΐου 2007 (στις υποθέσεις Τ-145/07 και Τ-146/07), οι προσφεύγουσες, ήτοι η GTO, η GT, η Otis Βελγίου, η Otis Γερμανίας, η Otis Κάτω Χωρών, η OEC και η UTC, άσκησαν τις υπό κρίση προσφυγές.

33 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το τότε Πρωτοδικείο (όγδοο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο λήψεως μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 64 του Κανονισμού του Διαδικασίας, έθεσε γραπτές ερωτήσεις στους διαδίκους και τους κάλεσε να προσκομίσουν έγγραφα. Οι διάδικοι ανταποκρίθηκαν εμπροθέσμως στο αίτημα αυτό.

34 Κατόπιν αιτήματος που διατυπώθηκε από την Επιτροπή στις 18 Αυγούστου 2009 στην υπόθεση Τ-145/07, το Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο λήψεως μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας, έθεσε επίσης ορισμένες ερωτήσεις στην Επιτροπή και την κάλεσε να προσκομίσει έγγραφα. Η Επιτροπή ανταποκρίθηκε εμπροθέσμως στο αίτημα αυτό.

35 Οι διάδικοι των υποθέσεων Τ-141/07, Τ-145/07 και Τ-146/07 αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τις επ' ακροατηρίου συζητήσεις της 1ης, της 6ης και της 7ης Οκτωβρίου 2009.

36 Η προσφεύγουσα της υποθέσεως Τ-142/07 δεν εκπροσωπήθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 1ης Οκτωβρίου 2009. Εντούτοις, κατά την εν λόγω επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή απάντησε στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου.

37 Στην υπόθεση Τ-141/07, κατόπιν αιτήματος του Πρωτοδικείου, η προσφεύγουσα προσκόμισε, στις 12 Οκτωβρίου 2009, έγγραφο στο οποίο προσδιορίζονταν τα στοιχεία της δικογραφίας τα οποία η ίδια είχε ζητήσει, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, να απαλειφθούν στις δημοσιεύσεις του Πρωτοδικείου. Με έγγραφο της 12ης Νοεμβρίου 2009, η Επιτροπή διατύπωσε παρατηρήσεις επί του εν λόγω εγγράφου. Κατόπιν τούτου, η προφορική διαδικασία στην εν λόγω υπόθεση περατώθηκε.

38 Στην υπόθεση Τ-142/07, η προσφεύγουσα, με έγγραφο της 12ης Οκτωβρίου 2009, ενημέρωσε το Πρωτοδικείο ότι δεν είχε καμία αντίρρηση όσον αφορά τη συνεκδίκαση της εν λόγω υποθέσεως με τις υποθέσεις Τ-141/07, Τ-145/07 και Τ-146/07 προς έκδοση κοινής αποφάσεως. Κατόπιν τούτου, η προφορική διαδικασία στην υπόθεση Τ-142/07 περατώθηκε.

39 Στις υποθέσεις Τ-145/07 και Τ-146/07, κατόπιν αιτήματος του Πρωτοδικείου, οι προσφεύγουσες προσκόμισαν, στις 15 Οκτωβρίου 2009, έγγραφο το οποίο προσδιόριζε τα στοιχεία της δικογραφίας τα οποία αυτές είχαν ζητήσει, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, να απαλειφθούν στις δημοσιεύσεις του Πρωτοδικείου. Κατόπιν τούτου, η προφορική διαδικασία στις εν λόγω υποθέσεις περατώθηκε.

40 Μετά την αγόρευση των διαδίκων των υποθέσεων Τ-141/07, Τ-145/07 και Τ-146/07 επί του ζητήματος αυτού κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και αφού η προσφεύγουσα της υποθέσεως Τ-142/07 διατύπωσε εγγράφως τις παρατηρήσεις της, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να συνεκδικάσει τις υπό κρίση υποθέσεις προς έκδοση κοινής αποφάσεως κατ' εφαρμογήν του άρθρου 50 του Κανονισμού Διαδικασίας.

41 Στην υπόθεση Τ-141/07, η προσφεύγουσα ζητεί από το νυν Γενικό Δικαστήριο:

– να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση καθ' ο μέτρο την αφορά·

– επικουρικώς, είτε να μην επιβληθεί καθόλου πρόστιμο ή να επιβληθεί πρόστιμο χαμηλότερο από το καθορισθέν στην προσβαλλόμενη απόφαση·

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

42 Στην υπόθεση T-142/07, η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

– να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση καθ' ο μέτρο την αφορά·

– επικουρικώς, είτε να μην επιβληθεί καθόλου πρόστιμο ή να επιβληθεί πρόστιμο χαμηλότερο από το καθορισθέν στην προσβαλλόμενη απόφαση·

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

43 Στην υπόθεση T-145/07, οι προσφεύγουσες ζητούν από το Γενικό Δικαστήριο:

– είτε να μην επιβληθεί καθόλου πρόστιμο ή να επιβληθούν πρόστιμα σαφώς χαμηλότερα από τα καθορισθέντα στην προσβαλλόμενη απόφαση·

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα·

– να διατάξει κάθε άλλο αναγκαίο κατά την κρίση του μέτρο.

44 Στην υπόθεση T-146/07, η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

– είτε να μην επιβληθεί καθόλου πρόστιμο ή να επιβληθούν πρόστιμα σαφώς χαμηλότερα από τα καθορισθέντα στην προσβαλλόμενη απόφαση·

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα·

– να διατάξει κάθε άλλο αναγκαίο κατά την κρίση του μέτρο.

45 Σε κάθε υπόθεση, η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

– να απορρίψει τις προσφυγές·

– να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

46 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι οι προσφυγές που ασκήθηκαν από τις προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-142/07 έχουν διττό σκοπό, ήτοι, κυρίως, την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως και, επικουρικώς, τη μη επιβολή προστίμου ή τη μείωση του ποσού των προστίμων. Αντιθέτως, οι προσφυγές που ασκήθηκαν από τις προσφεύγουσες των υποθέσεων T-145/07 και T-146/07 έχουν ως σκοπό μόνον τη μη επιβολή προστίμου ή τη μείωση του ποσού των προστίμων.

47 Η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-141/07, κληθείσα από το Γενικό Δικαστήριο, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, να διατυπώσει παρατηρήσεις επί του ακριβούς περιεχομένου της επιχειρηματολογίας της, δήλωσε, κατ' ουσίαν, ότι μόνον ο λόγος ακυρώσεως που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως κατά τον καταλογισμό στις μητρικές εταιρίες της ευθύνης για τη συμπεριφορά της GTO είναι ικανός να επιφέρει ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως στο σύνολό της.

48 Οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07, T-142/07, T-145/07 και T-146/07 επικαλούνται οκτώ, συνολικώς, λόγους ακυρώσεως. Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως αντλείται από παραβίαση των αρχών που διέπουν τον καταλογισμό της ευθύνης για τις παραβάσεις του άρθρου 81 ΕΚ, του τεκμηρίου αθωότητας, του προσωποπαγούς των ποινών και της ίσης μεταχειρίσεως, από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και από παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ κατά τον καταλογισμό στις μητρικές εταιρίες της ευθύνης για τις παραβάσεις που διέπραξαν οι θυγατρικές τους, αντιστοίχως. Ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως αντλείται από παραβίαση των κατευθυντηρίων γραμμών του 1998, των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως, από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και από παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ κατά τον καθορισμό του αρχικού ποσού των προστίμων αναλόγως της σοβαρότητας των παραβάσεων. Ο τρίτος λόγος ακυρώσεως, τον οποίο επικαλούνται μόνον οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07, αντλείται από παραβίαση των κατευθυντηρίων γραμμών του 1998 και της αρχής της αναλογικότητας κατά τον καθορισμό του αρχικού ποσού του προστίμου αναλόγως της διάρκειας της παραβάσεως στη Γερμανία. Ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως, τον οποίο επικαλούνται μόνον οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-145/07 και T-146/07, αντλείται από παραβίαση των κατευθυντηρίων γραμμών του 1998 και της αρχής της αναλογικότητας κατά την εφαρμογή του πολλαπλασιαστικού συντελεστή κατηγορίας για τη συνεκτίμηση του σκοπού της αποτροπής κατά τον καθορισμό του αρχικού ποσού των προστίμων. Ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως, τον οποίο επικαλούνται οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07, αντλείται από παραβίαση της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, από παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ και από παραβίαση των αρχών της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της αναλογικότητας, της επιείκειας, της ίσης μεταχειρίσεως και από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας κατά την εκτίμηση της συνεργασίας τους. Ο έκτος λόγος ακυρώσεως, τον οποίο επικαλούνται οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07, αντλείται από την παραβίαση των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της αναλογικότητας κατά τον καθορισμό του ποσού της μειώσεως των προστίμων που χορηγήθηκε λόγω συνεργασίας πέραν του πεδίου εφαρμογής της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία. Ο έβδομος λόγος ακυρώσεως, τον οποίο επικαλούνται οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07, αντλείται από την παράβαση του άρθρου 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003. Εν τέλει, ο όγδοος λόγος ακυρώσεως, τον οποίο επικαλείται η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-141/07, αντλείται από παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας κατά τον υπολογισμό του τελικού ποσού των προστίμων.

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παραβίαση των αρχών που διέπουν τον καταλογισμό της ευθύνης για τις παραβάσεις του άρθρου 81 ΕΚ, του τεκμηρίου αθωότητας, του προσωποπαγούς των ποινών και της ίσης μεταχειρίσεως, από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και από παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ κατά τον καταλογισμό στις μητρικές εταιρίες της ευθύνης για τις παραβάσεις που διέπραξαν οι θυγατρικές τους

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

49 Στο πλαίσιο του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07, T-142/07, T-145/07 και T-146/07 αμφισβητούν την ευθύνη των UTC, OEC, Otis Βελγίου και GT για τις αντίθετες προς τον ανταγωνισμό εκδηλώσεις συμπεριφοράς των αντίστοιχων θυγατρικών τους στο Βέλγιο, στη Γερμανία, στο Λουξεμβούργο και στις Κάτω Χώρες.

50 Μολονότι οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-145/07 και T-146/07 επικαλούνται τον οικείο λόγο ακυρώσεως μόνον στο πλαίσιο του αιτήματός τους περί μη επιβολής προστίμου ή μειώσεως του ποσού των προστίμων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με τον υπό κρίση λόγο ακυρώσεως, οι εν λόγω προσφεύγουσες αποβλέπουν, όπως και οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-142/07, όχι μόνο στη μη επιβολή προστίμου ή τη μείωση του ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν, αλλά επίσης στην ακύρωση του άρθρου 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον η Επιτροπή διαπίστωσε εσφαλμένως παράβαση καταλογιζόμενη στις οικείες μητρικές εταιρίες.

51 Συνεπώς, ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως αφορά, αφενός, τη νομιμότητα της διαπιστώσεως παραβάσεως καταλογιζόμενης στις μητρικές εταιρίες που αναφέρονται στο άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως και, αφετέρου, τη νομιμότητα των προστίμων που επιβλήθηκαν στις εν λόγω εταιρίες με το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως.

52 Όσον αφορά την εις ολόκληρον ευθύνη μητρικής εταιρίας για τη συμπεριφορά της θυγατρικής της, υπενθυμίζεται ότι το γεγονός ότι μια θυγατρική εταιρία έχει χωριστή νομική προσωπικότητα δεν αρκεί για να αποκλειστεί η δυνατότητα να καταλογιστεί η συμπεριφορά της στη μητρική εταιρία (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1972, 48/69, Imperial Chemical Industries κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 99, σκέψη 132).

53 Συγκεκριμένα, το δίκαιο του ανταγωνισμού της Ένωσης αφορά τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων, η δε έννοια της επιχειρήσεως καλύπτει κάθε φορέα ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος που τον διέπει και του τρόπου χρηματοδοτήσεώς του (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, C-97/08 P, Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. I-8237, σκέψη 54 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

54 Ο δικαστής της Ένωσης έχει αποφανθεί επίσης ότι ο όρος επιχείρηση, στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να νοείται ως δηλωτικός μιας οικονομικής ενότητας, έστω και αν από νομικής απόψεως η οικονομική αυτή ενότητα αποτελείται από περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1984, 170/83, Hydrotherm Gerätebau, Συλλογή 1984, σ. 2999, σκέψη 11, και Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 53 ανωτέρω, σκέψη 55 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία· απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Ιουνίου 2000, T-234/95, DSG κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-2603, σκέψη 124). Το Δικαστήριο έχει επίσης τονίσει ότι, για την εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού, ο τυπικός διαχωρισμός μεταξύ δύο εταιριών, απόρροια της χωριστής νομικής προσωπικότητάς τους, δεν έχει αποφασιστική σημασία, διότι εκείνο που προέχει είναι το αν έχουν ή όχι ενιαία συμπεριφορά στην αγορά. Επομένως, μπορεί να είναι απαραίτητο να διαπιστωθεί αν δύο εταιρίες με χωριστές νομικές προσωπικότητες αποτελούν ή ανήκουν σε ενιαία επιχείρηση ή οικονομική οντότητα συμπεριφερόμενη κατά τρόπο ενιαίο στην αγορά (απόφαση Imperial Chemical Industries κατά Επιτροπής, σκέψη 52 ανωτέρω, σκέψη 140, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Σεπτεμβρίου 2005, T-325/01, DaimlerChrysler κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-3319, σκέψη 85).

55 Οσάκις αυτή η οικονομική οντότητα αντιβαίνει προς τους κανόνες του ανταγωνισμού, ευθύνεται, κατά την αρχή του προσωποπαγούς χαρακτήρα της ευθύνης, για την παράβαση αυτή (βλ. απόφαση Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 53 ανωτέρω, σκέψη 56 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

56 Επομένως, η συμπεριφορά μιας θυγατρικής εταιρίας μπορεί να καταλογιστεί στη μητρική εταιρία, ιδίως, όταν η θυγατρική, μολονότι έχει χωριστή νομική προσωπικότητα, δεν καθορίζει κατά τρόπο αυτοτελή τη συμπεριφορά της στην αγορά, αλλά εφαρμόζει, κυρίως, τις οδηγίες της μητρικής εταιρίας, λαμβανομένων, ιδίως, υπόψη των υφισταμένων μεταξύ των δύο αυτών νομικών οντοτήτων οικονομικών, οργανωτικών και νομικών σχέσεων (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-294/98 P, Metsä-Serla κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-10065, σκέψη 27· της 28ης Ιουνίου 2005, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. I-5425, σκέψη 117, και Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 53 ανωτέρω, σκέψη 58 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

57 Συγκεκριμένα, αυτό συμβαίνει διότι, σε μια τέτοια περίπτωση, η μητρική και η θυγατρική εταιρία συναποτελούν τμήμα της ίδιας οικονομικής οντότητας και, επομένως, συνιστούν μία και μόνη επιχείρηση, κατά την έννοια της προπαρατεθείσας στη σκέψη 54 νομολογίας. Συνεπώς, το γεγονός ότι η μητρική και η θυγατρική εταιρία συνιστούν μία και μόνη επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 81 ΕΚ παρέχει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να απευθύνει μια απόφαση περί επιβολής προστίμου στη μητρική εταιρία, χωρίς να απαιτείται να αποδείξει την εμπλοκή της εταιρίας αυτής στην παράβαση (βλ. απόφαση Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 53 ανωτέρω, σκέψη 59).

58 Συναφώς, πρέπει να διευκρινιστεί ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να περιορίζεται στη διαπίστωση του ότι μια επιχείρηση μπορεί να ασκήσει αποφασιστική επιρροή σε άλλη επιχείρηση, χωρίς να χρειάζεται να εξακριβωθεί αν η εν λόγω επιρροή πράγματι ασκήθηκε. Αντιθέτως, εναπόκειται, κατ' αρχήν, στην Επιτροπή να αποδείξει μια τέτοια αποφασιστική επιρροή βάσει ενός συνόλου πραγματικών στοιχείων, μεταξύ των οποίων, ειδικότερα, περιλαμβάνεται η ενδεχόμενη εξουσία διευθύνσεως μιας των εν λόγω επιχειρήσεων από την άλλη (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 2003, C-196/99 P, Aristrain κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-11005, σκέψεις 96 έως 99, και Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 56 ανωτέρω, σκέψεις 118 έως 122· απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Σεπτεμβρίου 2006, T-314/01, Avebe κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-3085, σκέψη 136).

59 Στην ειδική περίπτωση στην οποία μια μητρική εταιρία κατέχει το 100 % του κεφαλαίου της θυγατρικής που διέπραξε παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού της Ένωσης, αφενός, η μητρική εταιρία μπορεί να ασκεί αποφασιστική επιρροή επί της συμπεριφοράς της θυγατρικής και, αφετέρου, υφίσταται μαχητό τεκμήριο ότι η εν λόγω μητρική εταιρία ασκεί όντως αποφασιστική επιρροή επί της συμπεριφοράς της θυγατρικής της (βλ. απόφαση Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 53 ανωτέρω, σκέψη 60 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

60 Υπό τις συνθήκες αυτές, αρκεί να αποδείξει η Επιτροπή ότι η μητρική εταιρία κατέχει το σύνολο του κεφαλαίου μιας θυγατρικής, προκειμένου να συναχθεί ότι η μητρική ασκεί αποφασιστική επιρροή επί της εμπορικής πολιτικής της θυγατρικής. Εν συνεχεία, η Επιτροπή θα είναι σε θέση να θεωρήσει τη μητρική εταιρία συνυπεύθυνη για την καταβολή του επιβληθέντος στη θυγατρική προστίμου, εκτός αν η μητρική εταιρία, στην οποία απόκειται να ανατρέψει αυτό το τεκμήριο, αποδείξει ότι, κατ' ουσίαν, η θυγατρική της ενεργεί αυτοτελώς στην αγορά (βλ. απόφαση Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 53 ανωτέρω, σκέψη 61 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

61 Επιπλέον, καίτοι το Δικαστήριο, στις σκέψεις 28 και 29 της αποφάσεώς του της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-286/98 P, Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-9925), αναφέρθηκε, πέραν της κατοχής του 100 % του κεφαλαίου της θυγατρικής, και σε άλλες περιστάσεις, όπως είναι η μη αμφισβήτηση της επιρροής που ασκεί η μητρική εταιρία στην εμπορική πολιτική της θυγατρικής της και η κοινή εκπροσώπηση των δύο εταιριών κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, εντούτοις αναφέρθηκε στις περιστάσεις αυτές μόνον προκειμένου να εκθέσει το σύνολο των στοιχείων επί των οποίων το τότε Πρωτοδικείο στήριξε τη συλλογιστική του και όχι για να εξαρτήσει την εφαρμογή του τεκμηρίου, περί του οποίου γίνεται λόγος στη σκέψη 59 ανωτέρω, από την παροχή πρόσθετων ενδείξεων όσον αφορά την εκ μέρους της μητρικής εταιρίας πραγματική άσκηση επιρροής (απόφαση Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 53 ανωτέρω, σκέψη 62).

62 Ο καταλογισμός των παραβάσεων που διαπράχθηκαν από τις Otis Γερμανίας, Otis Βελγίου, Otis Κάτω Χωρών και την GTO στις μητρικές τους εταιρίες, αντιστοίχως, πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα των αρχών που υπομνήσθηκαν ανωτέρω. Συναφώς, πρέπει να εξεταστούν διαδοχικώς, αφενός, ο καταλογισμός στις UTC και OEC των παραβάσεων που διαπράχθηκαν στο Βέλγιο, στη Γερμανία και στις Κάτω Χώρες από την Otis Βελγίου, την Otis Γερμανίας και την Otis Κάτω Χωρών (στο εξής, από κοινού: οι θυγατρικές της Otis), (αιτιολογικές σκέψεις 615 έως 621 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και, αφετέρου, ο καταλογισμός στις UTC, OEC, Otis Βελγίου και GT των παραβάσεων που διέπραξε η GTO στο Λουξεμβούργο (αιτιολογικές σκέψεις 622 έως 626 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Επί του καταλογισμού στις UTC και OEC των παραβάσεων που διαπράχθηκαν από τις θυγατρικές της Otis

63 Στην αιτιολογική σκέψη 615 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, «[μ]ολονότι [οι θυγατρικές της Otis] είναι τα νομικά πρόσωπα που μετείχαν ευθέως στις συμπράξεις, η OEC, ως μέτοχος αυτών, και η UTC, ως μοναδική μέτοχος και μητρική εταιρία της OEC, ήσαν σε θέση

να ασκούν αποφασιστική επιρροή στην εμπορική πολιτική καθεμίας από τις θυγατρικές κατά τη διάρκεια της παραβάσεως και ευλόγως μπορεί να υποτεθεί ότι χρησιμοποίησαν την εξουσία τους αυτή».

64 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 616 έως 618 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή έκρινε ότι το επιχείρημα ότι οι θυγατρικές της Otis καθόριζαν την εμπορική πολιτική τους αυτοτελώς και χωρίς να λαμβάνουν οδηγίες προς τούτο από την OEC ή ότι οι τρέχουσες δραστηριότητές τους, περιλαμβανομένων των αποφάσεων περί συμμετοχής ή μη σε προσκλήσεις υποβολής προσφορών [*εμπιστευτικό*] [1], ουδόλως έχρηζαν της εγκρίσεως της OEC ή ακόμη το επιχείρημα που αντλείται από [*εμπιστευτικό*], «δεν επαρκ[ούν] για την ανατροπή του τεκμηρίου κατά το οποίο οι [θυγατρικές της Otis] δεν καθόριζαν αυτοτελώς τη συμπεριφορά τους στην αγορά». Όσον αφορά το τελευταίο επιχείρημα, η Επιτροπή προσθέτει, στην αιτιολογική σκέψη 618 της προσβαλλομένης αποφάσεως, αφενός, ότι [*εμπιστευτικό*] και, αφετέρου, ότι [*εμπιστευτικό*].

65 Η Επιτροπή υποστηρίζει, επίσης, στην αιτιολογική σκέψη 619 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι «[μ]ε τις απαντήσεις τους στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η OEC, η UTC και οι οικείες θυγατρικές τους [δεν προσκόμισαν στο εν λόγω θεσμικό όργανο] κανένα αποδεικτικό στοιχείο το οποίο να αποσαφηνίζει τις εταιρικές μεταξύ τους σχέσεις, την ιεραρχική δομή και την υποχρέωση υποβολής εκθέσεων προκειμένου να ανατρέψουν το τεκμήριο κατά το οποίο η OEC και η UTC ασκούσαν καθοριστική επιρροή στις θυγατρικές τους, εμποδίζοντας τις επιχειρήσεις αυτές να καθορίζουν αυτοτελώς τη συμπεριφορά τους στην αγορά».

66 Εν τέλει, στην αιτιολογική σκέψη 620 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από την OEC, η επιχείρηση αυτή «θεωρείται εις ολόκληρον υπεύθυνη για τις διάφορες παραβάσεις του άρθρου 81 [ΕΚ] όχι για “πρακτικούς ή πολιτικούς” λόγους, αλλά αντιθέτως λόγω του γεγονότος και μόνον ότι η OEC και η UTC αποτελούν ενιαία οικονομική οντότητα η οποία διέπραξε πολύ σοβαρές παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού [της Ένωσης] […]».

67 Με το πρώτο σκέλος του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-145/07 και T-146/07 υποστηρίζουν, κατ’ ουσίαν, ότι, λαμβανομένου υπόψη του προσωποπαγούς χαρακτήρα της ευθύνης εκ της παραβιάσεως του δικαίου του ανταγωνισμού, η μητρική εταιρία μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για τη συμπεριφορά της θυγατρικής της μόνον σε δύο περιπτώσεις, ήτοι, αφενός, όταν η θυγατρική δεν καθόριζε αυτοτελώς την εμπορική πολιτική της, αλλά εφάρμοζε πλήρως τις οδηγίες της μητρικής εταιρίας, πράγμα που πρέπει να αποδειχθεί από την Επιτροπή, και, αφετέρου, όταν η μητρική εταιρία γνώριζε την παράνομη συμπεριφορά της θυγατρικής της και δεν έθεσε τέλος σε αυτή καίτοι διέθετε εξουσία προς τούτο. Εντούτοις, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν περιέχει καμία τέτοιου είδους απόδειξη.

68 Συνεπώς, η ευθύνη της μητρικής εταιρίας δεν μπορεί να στηριχθεί στο γεγονός ότι η επιχείρηση αυτή διαθέτει εξουσία ασκήσεως επιρροής, όπως νοείται στο πλαίσιο της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 139/2004 του Συμβουλίου, της 20ής Ιανουαρίου 2004, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (ΕΕ L 24, σ. 1). Η θέση της Επιτροπής συνεπάγεται ότι καμία μητρική εταιρία δεν έχει τη δυνατότητα να ανατρέψει το επικαλούμενο από το εν λόγω θεσμικό όργανο τεκμήριο, καθόσον μια εταιρία που κατέχει το σύνολο των μετοχών άλλης κεφαλαιουχικής εταιρίας είναι αδύνατο, κατά νόμον, να μην έχει εξουσία ασκήσεως επιρροής επί της εταιρίας αυτής, εκτός αν υφίστανται όλως εξαιρετικές περιστάσεις. Η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-146/07 υποστηρίζει εξάλλου ότι η θέση της Επιτροπής αντιβαίνει προς το τεκμήριο αθωότητας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών

1 Μη δημοσιευόμενα εμπιστευτικά στοιχεία.

Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), και το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, το οποίο παρέχει στην Επιτροπή εξουσία επιβολής προστίμων μόνον αν η παράβαση τελέσθηκε από πρόθεση ή αμέλεια.

69 Συναφώς, πρώτον, επισημαίνεται ότι η επιχειρηματολογία των προσφευγουσών πηγάζει από εσφαλμένη κατανόηση της υπομνησθείσας ανωτέρω στις σκέψεις 52 έως 61 νομολογίας. Κατά τη νομολογία αυτή, η Επιτροπή, για να καταλογίσει σε μια εταιρία την αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμπεριφορά άλλης εταιρίας, δεν μπορεί να στηριχθεί απλώς και μόνον στο γεγονός ότι η εν λόγω εταιρία διαθέτει εξουσία ασκήσεως επιρροής, όπως νοείται στο πλαίσιο της εφαρμογής του κανονισμού 139/2004, χωρίς να χρειάζεται να εξακριβωθεί αν η εν λόγω επιρροή πράγματι ασκήθηκε. Αντιθέτως, εναπόκειται, κατ' αρχήν, στην Επιτροπή να αποδείξει την ύπαρξη τέτοιας αποφασιστικής επιρροής βάσει ενός συνόλου πραγματικών στοιχείων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται, ειδικότερα, η ενδεχόμενη εξουσία διευθύνσεως μιας των εν λόγω εταιριών από την άλλη. Εντούτοις, κατά τη νομολογία αυτή, όταν μια μητρική εταιρία ελέγχει κατά 100 % τη θυγατρική της η οποία επιδεικνύει παραβατική συμπεριφορά, υφίσταται μαχητό τεκμήριο ότι η εν λόγω μητρική εταιρία ασκεί πράγματι αποφασιστική επιρροή επί της συμπεριφοράς της θυγατρικής της και, επομένως, αρκεί να αποδείξει η Επιτροπή ότι η μητρική εταιρία κατέχει το σύνολο του κεφαλαίου της θυγατρικής. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έκρινε ότι εναπόκειται στη μητρική εταιρία να ανατρέψει το εν λόγω τεκμήριο προσκομίζοντας επαρκή στοιχεία ικανά να αποδείξουν ότι η θυγατρική της ενεργεί αυτοτελώς στην αγορά (αποφάσεις Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής, σκέψη 61 ανωτέρω, σκέψη 29, και Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 53 ανωτέρω, σκέψη 61).

70 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι, κατά τη διάρκεια των παραβάσεων, η UTC κατείχε ευθέως το 100 % του κεφαλαίου της OEC και εμμέσως, μέσω της OEC, το 100 % του κεφαλαίου της Otis Βελγίου, της Otis Γερμανίας και της Otis Κάτω Χωρών. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι, κατά τη διάρκεια της παραβατικής περιόδου, η UTC ασκούσε αποφασιστική επιρροή στην εμπορική πολιτική των εν λόγω εταιριών. Επομένως, οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-145/07 και T-146/07 δεν μπορούν να υποστηρίζουν ότι, στην περίπτωση θυγατρικών εταιριών οι οποίες ανήκουν κατά 100 % στη μητρική τους εταιρία, η Επιτροπή πρέπει να αποδείξει ότι η θυγατρική δεν καθόριζε αυτοτελώς την εμπορική πολιτική της ή ότι η μητρική εταιρία γνώριζε την παράνομη συμπεριφορά της θυγατρικής και δεν έθεσε τέλος σε αυτή, καίτοι διέθετε εξουσία προς τούτο.

71 Δεύτερον, όσον αφορά την προβαλλόμενη παραβίαση της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας, υπενθυμίζεται ότι η αρχή αυτή, όπως προκύπτει ιδίως από το άρθρο 6, παράγραφος 2, της ΕΣΔΑ, αποτελεί μέρος των θεμελιωδών δικαιωμάτων τα οποία, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου –επιβεβαιωθείσα άλλωστε από το άρθρο 6, παράγραφος 2, ΕΕ, και από το άρθρο 48 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του οποίου η διακήρυξη έγινε στις 7 Δεκεμβρίου 2000 στη Νίκαια (ΕΕ C 364, σ. 1)–, προστατεύονται στην έννομη τάξη της Ένωσης. Λαμβανομένης υπόψη της φύσεως των επιδίκων παραβάσεων καθώς και της φύσεως και του βαθμού αυστηρότητας των κυρώσεων τις οποίες επισύρουν, η αρχή του τεκμηρίου αθωότητας εφαρμόζεται και επί των διαδικασιών των σχετικών με παραβάσεις των ισχυόντων για τις επιχειρήσεις κανόνων του ανταγωνισμού οι οποίοι μπορούν να οδηγήσουν στην επιβολή προστίμων ή χρηματικών ποινών (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 5ης Απριλίου 2006, T-279/02, Degussa κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-897, σκέψη 115 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

72 Η αρχή του τεκμηρίου αθωότητας συνεπάγεται ότι κάθε κατηγορούμενος τεκμαίρεται ότι είναι αθώος μέχρι αποδείξεως της ενοχής του σύμφωνα με τον νόμο (απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Οκτωβρίου 2005, T-22/02 και T-23/02, Sumitomo Chemical και Sumika Fine Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-4065, σκέψη 106).

73 Όσον αφορά το ζήτημα αν κανόνας που διέπει τον καταλογισμό της ευθύνης για παράβαση όπως αυτός που καθιερώνει η προπαρατεθείσα στη σκέψη 59 νομολογία είναι συμβατός με το άρθρο 6, παράγραφος 2, της ΕΣΔΑ, υπογραμμίζεται ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΔΔΑ) έχει κρίνει ότι η διάταξη αυτή δεν απαγορεύει τα νομικά ή πραγματικά

τεκμήρια που περιλαμβάνονται σε νόμους που επιβάλλουν κυρώσεις, αλλά επιτάσσει στα κράτη μέλη να περιορίζουν τα τεκμήρια αυτά σε λογικά όρια, τα οποία να λαμβάνουν υπόψη τη σοβαρότητα του διακυβεύματος και τον σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας (βλ. ΕΔΔΑ, απόφαση Salabiaku κατά Γαλλίας της 7ης Οκτωβρίου 1988, σειρά A αριθ. 141-A, § 28· βλ., επίσης, συναφώς, ΕΔΔΑ, απόφαση Grayson και Barnham κατά Ηνωμένου Βασιλείου της 23ης Σεπτεμβρίου 2008, *Recueil des arrêts et décisions*, 2008, § 40). Επομένως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υφίσταται παραβίαση του τεκμηρίου αθωότητας, όταν, σε διαδικασίες ανταγωνισμού, συνάγονται ορισμένα συμπεράσματα κατά τους κανόνες της κοινής πείρας, υπό την προϋπόθεση ότι οι οικείες επιχειρήσεις έχουν την ευχέρεια να ανατρέψουν αυτά τα συμπεράσματα (βλ., κατ' αναλογία, προτάσεις που ανέπτυξε η γενική εισαγγελέας J. Kokott στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Ιουνίου 2009, C-8/08, T-Mobile Netherlands κ.λπ., Συλλογή 2009, σ. I-4529, I-4533, σκέψη 93).

74 Εν προκειμένω όμως, η Επιτροπή απέδειξε, κατ' αρχάς, με την προσβαλλόμενη απόφαση, και χωρίς να καταφύγει στη χρήση οποιουδήποτε πραγματικού ή νομικού τεκμηρίου, ότι οι θυγατρικές της Otis διέπραξαν παραβάσεις του άρθρου 81 ΕΚ στο Βέλγιο, στη Γερμανία και στις Κάτω Χώρες.

75 Λαμβανομένου υπόψη ότι το άρθρο 81 ΕΚ εφαρμόζεται στη συμπεριφορά επιχειρήσεων, η Επιτροπή εξέτασε εν συνεχεία το ζήτημα αν η οικονομική οντότητα που διέπραξε τις παραβάσεις αυτές περιελάμβανε και τις μητρικές εταιρίες των θυγατρικών της Otis. Το θεσμικό αυτό όργανο απέδειξε ότι η OEC και η UTC ασκούσαν αποφασιστική επιρροή στη συμπεριφορά των θυγατρικών τους, στηριζόμενο στο τεκμήριο ευθύνης που απορρέει, μεταξύ άλλων, από την προπαρατεθείσα στη σκέψη 59 νομολογία. Εν τέλει, κατ' απόλυτο σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας, οι εν λόγω μητρικές εταιρίες, στις οποίες είχε απευθυνθεί η ανακοίνωση των αιτιάσεων, είχαν τη δυνατότητα να ανατρέψουν το τεκμήριο αυτό προσκομίζοντας στοιχεία ικανά να αποδείξουν ότι οι θυγατρικές της Otis ενεργούσαν αυτοτελώς. Παρά ταύτα, η Επιτροπή έκρινε, με την αιτιολογική σκέψη 621 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι το τεκμήριο δεν είχε ανατραπεί.

76 Δεδομένου ότι το προπαρατεθέν στη σκέψη 59 τεκμήριο είναι μαχητό, αφορά μόνον τον καταλογισμό σε μητρική εταιρία της ευθύνης για αποδειχθείσα παράβαση ως προς τη θυγατρική και, επιπλέον, εντάσσεται σε διαδικασία κατά την οποία έγιναν σεβαστά τα δικαιώματα άμυνας, ο λόγος ακυρώσεως που αντλείται από την παραβίαση του τεκμηρίου αθωότητας πρέπει να απορριφθεί.

77 Τρίτον, οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-145/07 και T-146/07 δεν μπορούν να υποστηρίζουν ούτε ότι παραβιάσθηκε εν προκειμένω η αρχή του προσωποπαγούς των ποινών. Βάσει της αρχής αυτής, η οποία είναι εφαρμοστέα σε κάθε διοικητική διαδικασία που μπορεί να καταλήξει στην επιβολή κυρώσεως δυνάμει των κανόνων του ανταγωνισμού της Ένωσης, σε μια επιχείρηση μπορούν να επιβληθούν κυρώσεις μόνον για πράξεις που της προσάπτονται ατομικώς (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 2001, T-45/98 και T-47/98, Krupp Thyssen Stainless και Acciai speciali Terni κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-3757, σκέψη 63). Εντούτοις, η αρχή αυτή πρέπει να συμβιβάζεται με την έννοια της επιχειρήσεως. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να απευθύνει απόφαση περί επιβολής προστίμου σε μητρική εταιρία ομίλου επιχειρήσεων όχι επειδή η μητρική παρακινεί της θυγατρική της να διαπράξει παράβαση ούτε, κατά μείζονα λόγο, επειδή η μητρική εμπλέκεται στην παράβαση, αλλά επειδή αυτές αποτελούν μία και μόνη επιχείρηση, υπό την έννοια του άρθρου 81 ΕΚ (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, T-203/01, Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-4071, σκέψη 290). Συναφώς, διαπιστώνεται ότι η UTC και η OEC καταδικάστηκαν ατομικώς για παραβάσεις που φέρονται ότι διέπραξαν οι ίδιες λόγω των στενών οικονομικών και νομικών δεσμών που τις συνδέουν με τις θυγατρικές της Otis (βλ., συναφώς, απόφαση Metsä-Serla κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 56 ανωτέρω, σκέψη 34). Ως εκ τούτου, η αρχή της εξατομικεύσεως των ποινών δεν παραβιάσθηκε.

78 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή ορθώς στηρίχθηκε στο τεκμήριο κατά το οποίο η OEC και η UTC ασκούσαν αποφασιστική επιρροή στην εμπορική πολιτική των θυγατρικών της Otis κατά τη διάρκεια της παραβάσεως (αιτιολογική σκέψη 615 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

79 Με το δεύτερο σκέλος του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-145/07 και T-146/07 υποστηρίζουν ότι, ακόμα και στην περίπτωση που η κατοχή του 100 % του κεφαλαίου εταιρίας θεωρηθεί αρκετή για τη στήριξη του τεκμηρίου της ευθύνης της μητρικής εταιρίας, τα προσκομισθέντα από τις εν λόγω προσφεύγουσες στοιχεία επαρκούν για την ανατροπή του τεκμηρίου αυτού, αντιθέτως προς τη διαπίστωση που εκτίθεται στην αιτιολογική σκέψη 619 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν η Επιτροπή ορθώς έκρινε, με την αιτιολογική σκέψη 621 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η UTC και η OEC δεν κατόρθωσαν να ανατρέψουν το τεκμήριο ευθύνης για τις παραβάσεις που διαπράχθηκαν από τις θυγατρικές Otis.

80 Πρώτον, πρέπει να απορριφθεί η επιχειρηματολογία της UTC που αντλείται από ανεπαρκή αιτιολογία του διατυπούμενου στην προσβαλλόμενη απόφαση συμπεράσματος της Επιτροπής ότι η εταιρία αυτή δεν ανέτρεψε το τεκμήριο ευθύνης. Κατά πάγια νομολογία, από την επιβαλλόμενη με το άρθρο 253 ΕΚ αιτιολογία πρέπει να προκύπτει, κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο, η συλλογιστική της αρχής της Ένωσης που εκδίδει την προσβαλλόμενη πράξη, κατά τρόπο που να καθιστά δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου και στο αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να ασκεί τον έλεγχό του (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 63, και της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, C-301/96, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-9919, σκέψη 87· απόφαση Avebe κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψη 41). Ωστόσο, εν προκειμένω, η Επιτροπή εξέθεσε με σαφήνεια, στις αιτιολογικές σκέψεις 616 έως 620 της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ. σκέψεις 64 έως 66 ανωτέρω), τους λόγους για τους οποίους έκρινε ότι η UTC δεν ανέτρεψε το εν λόγω τεκμήριο.

81 Δεύτερον, πρέπει να υπομνησθεί ότι, προς ανατροπή του τεκμηρίου ευθύνης, η μητρική εταιρεία πρέπει να προσκομίσει επαρκή στοιχεία ικανά να αποδείξουν ότι η θυγατρική της ενεργεί αυτοτελώς στην αγορά. Ως εκ τούτου, πρέπει να εξεταστεί αν οι προσφεύγουσες προσκόμισαν τέτοια αποδεικτικά στοιχεία, όπως υποστηρίζουν.

82 Πρώτον, το επιχείρημα της προσφεύγουσας της υποθέσεως T-146/07, κατά το οποίο η UTC και η OEC συνιστούν διακριτές των θυγατρικών τους νομικές οντότητες, δεν είναι ικανό να ανατρέψει το προαναφερθέν τεκμήριο, δεδομένου ότι ο τυπικός διαχωρισμός μεταξύ δύο εταιριών, απόρροια της χωριστής νομικής προσωπικότητάς τους, δεν αποκλείει το ότι αυτές ενδέχεται να αποτελούν ενιαία επιχείρηση για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 81 ΕΚ, λόγω του ότι συμπεριφέρονται κατά τρόπο ενιαίο στην αγορά (βλ. σκέψη 52 ανωτέρω).

83 Δεύτερον, τα επιχειρήματα που αντλούν οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-145/07 και T-146/07 από τον διαχωρισμό μεταξύ των οργάνων διευθύνσεως και διαχειρίσεως της UTC και εκείνων των θυγατρικών της Otis, και από [*εμπιστευτικό*] μεταξύ του διοικητικού συμβουλίου της OEC και των διοικητικών συμβουλίων των οικείων θυγατρικών κατά τη διάρκεια της παραβάσεως, δεν μπορούν να θεωρηθούν καθοριστικά. Συγκεκριμένα, όπως επισήμανε η Επιτροπή ιδίως στην αιτιολογική σκέψη 618 της προσβαλλομένης αποφάσεως, [*εμπιστευτικό*] δεν μπορεί, κατ' αρχήν, να αποδείξει ότι οι θυγατρικές της Otis καθορίζουν αυτοτελώς την εμπορική πολιτική τους. Εν πάση περιπτώσει, διαπιστώνεται ότι τα εν λόγω επιχειρήματα δεν τεκμηριώνονται με έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία, όπως με τον ονομαστικό κατάλογο των μελών των καταστατικών οργάνων των εν λόγω επιχειρήσεων κατά τον χρόνο της παραβάσεως (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Οκτωβρίου 2008, T-69/04, Schunk και Schunk Kohlenstoff-Technik κατά Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. II-2567, σκέψη 69).

84 Τρίτον, το τεκμήριο ευθύνης δεν μπορεί να ανατραπεί ούτε λόγω της ιδιότητας της UTC ως εταιρίας χαρτοφυλακίου επικεφαλής ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων, στο πλαίσιο του οποίου η UTC επιβλέπει τις δραστηριότητες της OEC μόνον στον βαθμό που αυτό επιβάλλεται από τις υποχρεώσεις που υπέχει έναντι των δικών της μετόχων δυνάμει του εφαρμοστέου δικαίου. Συναφώς, υπενθυμίζεται ακριβώς ότι, εντός ενός ομίλου εταιριών, όπως εν προκειμένω, η εταιρία χαρτοφυλακίου έχει ως αποστολή να συγκεντρώσει τις συμμετοχές σε διάφορες εταιρίες, προκειμένου να διασφαλιστεί ενιαία

διεύθυνση (βλ. απόφαση Schunk και Schunk Kohlenstoff-Technik κατά Επιτροπής, σκέψη 83 ανωτέρω, σκέψη 63). Εξάλλου, εν προκειμένω, η ίδια η UTC επικαλέσθηκε, με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και με το δικόγραφο της προσφυγής της, διάφορα στοιχεία καταδεικνύοντα τη συμμετοχή της στον καθορισμό της εμπορικής πολιτικής των θυγατρικών της, τα οποία μάλλον υποδηλώνουν ότι οι θυγατρικές της Otis δεν καθορίζουν τη συμπεριφορά τους στην αγορά αυτοτελώς. [*εμπιστευτικό*]

85 Τέταρτον, αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από τις προσφεύγουσες των υποθέσεων T-145/07 και T-146/07, η εφαρμογή εγγράφως εκφρασμένης πολιτικής τηρήσεως των κανόνων του ανταγωνισμού δεν μπορεί να ανατρέψει το τεκμήριο της ευθύνης της OEC και της UTC για τη συμπεριφορά των θυγατρικών τους. Συγκεκριμένα, η εφαρμογή τέτοιας πολιτικής δεν αποδεικνύει ότι οι εν λόγω θυγατρικές καθόριζαν αυτοτελώς την εμπορική πολιτική τους στην αγορά. Το γεγονός ότι η UTC και η OEC διασφαλίζουν την εφαρμογή της εν λόγω πολιτικής [*εμπιστευτικό*] ή ακόμη το γεγονός, το οποίο υπογραμμίζει η OEC με το δικόγραφο της προσφυγής της, ότι αυτή [*εμπιστευτικό*] συνηγορούν αντιθέτως υπέρ της απόψεως ότι οι θυγατρικές της Otis δεν απολαύουν διαχειριστικής αυτοτέλειας.

86 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει επίσης να απορριφθούν τα επιχειρήματα που προβάλλουν οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07, κατά τα οποία, αφενός, το γεγονός ότι μια μητρική εταιρία θεσπίζει εμπορικούς κανόνες και κατευθυντήριες γραμμές που θέτουν ορισμένες αρχές δεν αποδεικνύει την άσκηση ελέγχου επί της καθημερινής συμπεριφοράς της θυγατρικής σε όλες της τις λεπτομέρειες, και, αφετέρου, ότι αντιβαίνει προς την κοινή αντίληψη και τις στοιχειώδεις αρχές του δικαίου να εκλαμβάνεται το γεγονός ότι μια επιχείρηση έχει εκδώσει οδηγίες με σκοπό την αποτροπή παράνομης συμπεριφοράς ως στοιχείο για τη θεμελίωση ευθύνης της επιχειρήσεως αυτής για τέτοιου είδους συμπεριφορά σε περίπτωση μη τηρήσεως των σχετικών οδηγιών. Ειδικότερα, τα εν λόγω επιχειρήματα ερείδονται στην εσφαλμένη παραδοχή ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε στην ύπαρξη των εν λόγω κανόνων και κατευθυντηρίων γραμμών για να θεμελιώσει την ευθύνη της OEC, πράγμα που δεν συμβαίνει εν προκειμένω, καθόσον η Επιτροπή στηρίχθηκε, με την αιτιολογική σκέψη 615 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στο τεκμήριο ευθύνης που γίνεται δεκτό κατά πάγια νομολογία (βλ. σκέψεις 59 και 60 ανωτέρω).

87 Πέμπτον, το γεγονός, το οποίο υπογραμμίζει η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-146/07, ότι ορισμένοι υπάλληλοι ενήργησαν κατά παράβαση των οδηγιών της UTC, ιδίως καθόσον απέκρυψαν τις ενέργειές τους από τους προϊσταμένους τους και την UTC, δεν μπορεί να ανατρέψει το τεκμήριο ελλείψεως αυτοτέλειας των οικείων θυγατρικών. Συναφώς, η διάκριση στην οποία προέβη η UTC μεταξύ, αφενός, των θυγατρικών της Otis και, αφετέρου, των υπαλλήλων των εν λόγω θυγατρικών, οι οποίοι διέπραξαν τις παραβάσεις αποκρύπτοντας τις ενέργειές τους από τους προϊσταμένους τους και την UTC, είναι τεχνητή. Οι εν λόγω υπάλληλοι συνδέονται με τις θυγατρικές της Otis στις οποίες απασχολούνται με σχέση εργασίας που χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι παρέχουν τις περί ων πρόκειται υπηρεσίες υπέρ και υπό τη διεύθυνση εκάστης των επιχειρήσεων αυτών και εντάσσονται, κατά τη διάρκεια της σχέσεως αυτής, στις εν λόγω επιχειρήσεις, σχηματίζοντας επομένως οικονομική οντότητα με κάθε μία από αυτές (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Δεκεμβρίου 1975, 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1975, σ. 507, σκέψη 539, και της 16ης Σεπτεμβρίου 1999, C-22/98, Becu κ.λπ., Συλλογή 1999, σ. I-5665, σκέψη 26).

88 Έκτον, όσον αφορά το επιχείρημα των προσφευγουσών της υποθέσεως T-145/07, κατά το οποίο οι θυγατρικές της Otis διέθεταν «επαρκή βαθμό αυτοτέλειας» για τον καθορισμό όλων των πτυχών της συμπεριφοράς τους στην αγορά έναντι των πελατών και των ανταγωνιστών τους, καθώς και την «αναγκαία αυτοτέλεια» για την άσκηση των εμπορικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο των οποίων πραγματοποιήθηκαν οι συναλλαγές [*εμπιστευτικό*], επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι οικείες προσφεύγουσες δεν υποστηρίζουν ότι οι θυγατρικές ενεργούσαν με πλήρη αυτοτέλεια στην αγορά, αλλά αντιθέτως ότι απόλαυαν σχετικής μόνον αυτοτέλειας, η οποία αφορούσε μόνον περιορισμένες εμπορικές δραστηριότητες.

89 Τρίτον, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της προσφεύγουσας της υποθέσεως T-146/07, κατά το οποίο το τεκμήριο ευθύνης που προαναφέρθηκε στη σκέψη 59 συνιστά αμάχητο τεκμήριο ή εμπίπτει σε καθεστώς αντικειμενικής ευθύνης. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε τον μαχητό χαρακτήρα του εν λόγω τεκμηρίου με την πρόσφατη απόφαση Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 53 ανωτέρω (σκέψεις 60 και 61). Το γεγονός ότι οι προσφεύγουσες δεν προσκόμισαν, εν προκειμένω, αποδεικτικά στοιχεία ικανά να ανατρέψουν το τεκμήριο περί μη αυτοτέλειας των θυγατρικών δεν συνεπάγεται ότι το τεκμήριο είναι αμάχητο (βλ., συναφώς, τις προτάσεις που διατύπωσε η γενική εισαγγελέας J. Kokott στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 53 ανωτέρω, Συλλογή 2009, σ. I-8241, σημείο 75 και υποσημείωση 67).

90 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η Επιτροπή ορθώς καταλόγισε τις παραβάσεις που διαπράχθηκαν από τις θυγατρικές της Otis στο Βέλγιο, στη Γερμανία και στις Κάτω Χώρες στις μητρικές εταιρίες OEC και UTC.

Επί του καταλογισμού της παραβάσεως που διαπράχθηκε από την GTO στις GT, Otis Βελγίου, OEC και UTC

– Προσβαλλόμενη απόφαση

91 Με την αιτιολογική σκέψη 626 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή έκρινε ότι η GT, η οποία κατείχε το [*εμπιστευτικό*] % του κεφαλαίου της GTO κατά τον χρόνο της παραβάσεως, και η Otis Βελγίου, η οποία κατείχε το υπόλοιπο [*εμπιστευτικό*] % του κεφαλαίου της ίδιας εταιρίας, πρέπει «να θεωρηθούν αλληλεγγύως υπεύθυνες με την GTO για την παράβαση του άρθρου 81 [ΕΚ] που διαπράχθηκε στο Λουξεμβούργο». Συναφώς, το εν λόγω θεσμικό όργανο διευκρίνισε, αφενός, ότι, λόγω των «στενών προσωπικών, οικονομικών και νομικών δεσμών που υφίστανται μεταξύ της GTO και των δύο μητρικών εταιριών αυτής, οι εταιρίες αυτές πρέπει να θεωρηθούν ως οικονομική ενότητα […] και αποδεικνύεται ότι η GTO δεν καθόριζε αυτοτελώς τη συμπεριφορά της στην αγορά, αλλά εκτελούσε, κατ' ουσίαν, τις οδηγίες που τις παρείχαν οι μητρικές εταιρίες» (αιτιολογική σκέψη 622 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Αφετέρου, η Επιτροπή έκρινε ότι «η Otis Βελγίου και η GT δεν κατόρθωσαν να αντικρούσουν την απόδειξη του ότι αυτές ήσαν σε θέση να ασκούν αποφασιστική επιρροή επί της εμπορικής πολιτικής της GTO, και ότι πράγματι έκαναν χρήση της εξουσίας τους ελέγχου, καθώς και όποιου άλλου μέσου διέθεταν για την άσκηση της εν λόγω αποφασιστικής επιρροής» (αιτιολογική σκέψη 626 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

92 Όσον αφορά την εκ μέρους της GT και της Otis Βελγίου άσκηση καθοριστικής επιρροής στην εμπορική πολιτική της GTO, η Επιτροπή διατύπωσε, στην αιτιολογική σκέψη 622 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τις εξής παρατηρήσεις:

«[…] [*εμπιστευτικό*] Συνεπώς, η Επιτροπή εκτιμά ότι, κατά τη διάρκεια των παραβάσεων που διαπράχθηκαν στο Λουξεμβούργο, η GTO ασκούσε τις δραστηριότητές της υπό τον κοινό έλεγχο της Otis [Βελγίου] και της GT και ότι η εμπορική πολιτική της GTO καθοριζόταν με κοινή συμφωνία των δύο μετόχων της. Επιπλέον, οι μητρικές εταιρίες συνδέονται με τις εργασίες της GTO στο Λουξεμβούργο με τους ακόλουθους τρόπους: [*εμπιστευτικό*].»

93 Η Επιτροπή υπενθυμίζει, στην αιτιολογική σκέψη 623 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι «το γεγονός ότι η διαχείριση των τρεχουσών δραστηριοτήτων μιας θυγατρικής ασκείται αποκλειστικώς από τα διευθυντικά της στελέχη δεν έχει καθοριστική σημασία για τον καταλογισμό ευθύνης στη μητρική εταιρία» και προσθέτει, στην αιτιολογική σκέψη 624, ότι, «λόγω της κατανομής των δικαιωμάτων ψήφου μεταξύ των μετόχων που αποτελούν μέλη του διοικητικού συμβουλίου της GTO» [*εμπιστευτικό*] πρέπει να θεωρηθεί ότι «κάθε σημαντική απόφαση που ελήφθη από την GTO κατά τη διάρκεια της παραβάσεως εκφράζει κατ' ανάγκην τη βούληση της Otis [Βελγίου] και της GT».

94 Όσον αφορά το επιχείρημα που προέβαλε η GT, κατά το οποίο αυτή δεν ήταν σε θέση να ασκεί αποφασιστική επιρροή επί του σχεδιασμού της εμπορικής στρατηγικής της GTO, η Επιτροπή διευκρινίζει ακόμη, στην αιτιολογική σκέψη 625 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τα εξής:

«[*εμπιστευτικό*].»

95 Εν τέλει, η Επιτροπή διαπιστώνει, στην αιτιολογική σκέψη 622 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι «η OEC και η UTC πρέπει επίσης να θεωρηθούν υπεύθυνες [για την αντίθετη προς του κανόνες του ανταγωνισμού συμπεριφορά της GTO], καθόσον η [UTC] ήταν η μητρική εταιρία κατά 100 % της Otis [Βελγίου]. Μέσω της Otis [Βελγίου], η OEC και η UTC ήσαν σε θέση να ασκούν αποφασιστική επιρροή στην εμπορική πολιτική της GTO κατά τη διάρκεια της παραβάσεως και ευλόγως μπορεί να υποτεθεί ότι χρησιμοποίησαν την εξουσία τους αυτή».

– Επί του καταλογισμού της παραβάσεως που διαπράχθηκε από την GTO στην GT

96 Η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-142/07 υποστηρίζει, πρώτον, ότι η Επιτροπή δεν αιτιολόγησε επαρκώς κατά νόμον τη διαπίστωση ότι η GT μετείχε στην παράβαση που διαπράχθηκε στο Λουξεμβούργο.

97 Όπως υπομνήσθηκε ανωτέρω, στη σκέψη 80, από την επιβαλλόμενη με το άρθρο 253 ΕΚ αιτιολογία πρέπει να προκύπτει, κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο, η συλλογιστική της αρχής της Ένωσης, που εκδίδει την προσβαλλόμενη πράξη, κατά τρόπο που να καθιστά δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου και στο αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να ασκεί τον έλεγχό του. Ωστόσο, όπως υπομνήσθηκε ανωτέρω, στις σκέψεις 91 έως 93, από την αιτιολογική σκέψη 622 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή έκρινε ότι, κατά τη διάρκεια των παραβάσεων που διαπράχθηκαν στο Λουξεμβούργο, η GTO ασκούσε τις δραστηριότητές της υπό τον κοινό έλεγχο της Otis Βελγίου και της GT. Όσον αφορά τη συμμετοχή της GT στην παράβαση, η Επιτροπή επισήμανε, στην αιτιολογική σκέψη 625 της προσβαλλομένης αποφάσεως, [*εμπιστευτικό*].

98 Επομένως, η αιτίαση που αντλείται από ανεπάρκεια αιτιολογίας πρέπει να απορριφθεί.

99 Δεύτερον, η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-142/07 αμφισβητεί το βάσιμο του καταλογισμού στην GT της παραβάσεως που διαπράχθηκε από την GTO.

100 Η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-142/07 υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η GT ασκούσε αποφασιστική επιρροή επί της συμπεριφοράς της GTO στην αγορά. Συναφώς, επικαλείται το γεγονός ότι η GT αποτελεί εταιρία αμιγώς χρηματοπιστωτικού χαρακτήρα, χωρίς δική της εμπορική δραστηριότητα, τα κέρδη της οποίας προέρχονται αποκλειστικώς από το προϊόν της συμμετοχής της σε άλλες επιχειρήσεις. Ουδέποτε η επιχείρηση αυτή πραγματοποίησε κύκλο εργασιών ή λειτουργικές δαπάνες ούτε απασχόλησε υπαλλήλους. Επιπλέον, η GT κατείχε μειοψηφική μερίδα του κεφαλαίου της GTO, η οποία δεν υπερέβαινε το αναγκαίο για την προστασία των χρηματοπιστωτικών συμφερόντων της GT μέτρο.

101 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο του δικαίου του ανταγωνισμού, η έννοια της επιχειρήσεως περιλαμβάνει κάθε φορέα ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος που τον διέπει και του τρόπου χρηματοδοτήσεώς του. Η κατοχή απλώς μεριδίων συμμετοχής, έστω πλειοψηφικών, δεν αρκεί για να χαρακτηριστεί ως οικονομική η δραστηριότητα του νομικού προσώπου που κατέχει τα μερίδια αυτά, εφόσον η δραστηριότητα αυτή συνίσταται μόνο στην άσκηση των μετοχικών ή εταιρικών δικαιωμάτων ή και στην είσπραξη μερισμάτων, που αποτελούν απλώς καρπούς της ιδιοκτησίας του αγαθού. Αντιθέτως, ένα νομικό πρόσωπο που, μέσω της πλειοψηφικής συμμετοχής του σε εταιρία, αναμειγνύεται ευθέως ή εμμέσως στη διαχείριση της εν

λόγω εταιρίας θεωρείται ότι μετέχει στην οικονομική δραστηριότητα της ελεγχομένης επιχειρήσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιανουαρίου 2006, C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze κ.λπ., Συλλογή 2006, σ. I-289, σκέψεις 107, 111 και 112).

102 Εν προκειμένω, μολονότι η GT κατείχε μόνον το [*εμπιστευτικό*] % του μετοχικού κεφαλαίου της GTO, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως προκύπτει από τη σύμβαση περί διευθύνσεως και διαχειρίσεως [*εμπιστευτικό*] που συνήφθη μεταξύ της GTO και της GT (στο εξής: σύμβαση του 1987) και από τη σύμβαση περί διευθύνσεως και διαχειρίσεως [*εμπιστευτικό*] η οποία συνήφθη μεταξύ της GTO και της M. D. (στο εξής: σύμβαση του 1995), η διαχείριση [*εμπιστευτικό*]. Ωστόσο, κατά τη σύμβαση του 1987 και τη σύμβαση του 1995, η διαχείριση [*εμπιστευτικό*] ανατέθηκε αρχικώς στην GT και εν συνεχεία στη M. D. [*εμπιστευτικό*].

103 Δυνάμει της συμβάσεως του 1987 και της συμβάσεως του 1995, ο εκπρόσωπος [*εμπιστευτικό*]. Συναφώς, επισημαίνεται ότι, στο πλαίσιο της αναλύσεως της σχετικής με την ύπαρξη ενιαίας οικονομικής οντότητας αποτελούμενης από διάφορες εταιρίες μέλη ενός ομίλου, μπορούν να λαμβάνονται υπόψη η επιρροή της μητρικής εταιρίας στην πολιτική των τιμών, τις δραστηριότητες παραγωγής και διανομής, τους στόχους πωλήσεων, τα περιθώρια μικτού κέρδους, τα έξοδα πωλήσεως, τα στοιχεία του ενεργητικού, τα αποθέματα και το marketing (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 2007, T-112/05, Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. II-5049, σκέψη 64 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), αλλά και όλα τα κρίσιμα στοιχεία που αφορούν τις οργανωτικές, οικονομικές και νομικές σχέσεις μεταξύ της θυγατρικής και της μητρικής εταιρίας, τα οποία ενδέχεται να διαφέρουν ανάλογα με την περίπτωση και τα οποία, επομένως, δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εξαντλητικής απαριθμήσεως (βλ., συναφώς, απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 53 ανωτέρω, σκέψη 74). Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι η GT και, από το 1995 και εφεξής, η M. D., [*εμπιστευτικό*], ασκούσαν αποφασιστική επιρροή στην εμπορική πολιτική της GTO.

104 Εξάλλου, δεν αμφισβητείται ότι η ίδια η M. D. μετείχε στις αντιβαίνουσες στον ανταγωνισμό συναντήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ. τους πίνακες 8 και 10 που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 311 και 347 της προσβαλλομένης αποφάσεως), [*εμπιστευτικό*] από 1ης Ιανουαρίου 1996, και ότι, επομένως, η GT ήταν πλήρως ενήμερη σχετικά με τις ενέργειες της GTO και είχε αναμειχθεί σε αυτές. Συναφώς, το νυν Γενικό Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η αντιβαίνουσα στον ανταγωνισμό συμπεριφορά θυγατρικής μπορεί να καταλογίζεται στη μητρική εταιρία, όταν υφίστανται απτές αποδείξεις περί ενεργής αναμείξεως της μητρικής εταιρίας στην αντιβαίνουσα στον ανταγωνισμό συμπεριφορά της θυγατρικής. Εν προκειμένω πρόκειται προδήλως για τέτοια περίπτωση, [*εμπιστευτικό*] (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-309/94, KNP BT κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1007, σκέψη 47). Συναφώς, βάσει της νομολογίας που παρατίθεται ανωτέρω, στη σκέψη 87, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η M. D. αποτελεί διακριτή της GT νομική οντότητα, [*εμπιστευτικό*], αλλά αντιθέτως πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί με αυτή μία οικονομική μονάδα.

105 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι η GT ασκούσε αποφασιστική επιρροή στη συμπεριφορά της GTO στην αγορά. Επομένως, η αιτίαση που αντλείται από τον προβαλλόμενο παράνομο καταλογισμό της συμπεριφοράς της GTO στην GT πρέπει να απορριφθεί.

– Επί του καταλογισμού της παραβάσεως που διαπράχθηκε από την GTO στις Otis Βελγίου, OEC και UTC

106 Οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07 υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι οι Otis Βελγίου, OEC και UTC ευθύνονταν για τις ενέργειες της GTO.

107 Πρώτον, οι προσφεύγουσες επισημαίνουν ότι η κατοχή από τις Otis Βελγίου, OEC και UTC μέρους του κεφαλαίου της GTO δεν αρκεί για να καταλογιστεί σε αυτές η παράβαση που διέπραξε η GTO. Ως εκ τούτου, ο όρος «από κοινού έλεγχος», τον οποίο χρησιμοποιεί η Επιτροπή, δεν είναι ακριβής εν προκειμένω. Κατά την πρακτική λήψεως αποφάσεων της Επιτροπής, την οποία επιβεβαίωσε το τότε Πρωτοδικείο με την προπαρατεθείσα στη σκέψη 58 απόφαση Avebe κατά Επιτροπής, οι μητρικές εταιρίες που συμμετέχουν στο κεφάλαιο της ίδιας επιχειρήσεως μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για τις αντιβαίνουσες στον ανταγωνισμό πρακτικές της επιχειρήσεως αυτής μόνον αν συμμετείχαν στις εν λόγω πρακτικές ή ήσαν ενήμερες σχετικά με αυτές.

108 Προκαταρκτικώς, όσον αφορά την πρακτική λήψεως αποφάσεων της Επιτροπής την οποία επικαλούνται οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07, επισημαίνεται ότι η εκτίμηση του αν οι μητρικές εταιρίες διαθέτουν εξουσία ασκήσεως από κοινού ελέγχου στη θυγατρική τους πρέπει να γίνεται με βάση τις περιστάσεις εκάστης υποθέσεως. Κατά συνέπεια, οι εκτιμήσεις στις οποίες κατέληξε η Επιτροπή όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά προηγουμένων υποθέσεων δεν μπορούν να μεταφερθούν εν προκειμένω (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 9ης Ιουλίου 2007, T-282/06, Sun Chemical Group κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. II-2149, σκέψη 88). Υπενθυμίζεται επίσης ότι οι αποφάσεις που αφορούν άλλες υποθέσεις μπορούν να έχουν μόνον ενδεικτικό χαρακτήρα, δεδομένου ότι τα πραγματικά στοιχεία των υποθέσεων δεν είναι πανομοιότυπα (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, C-167/04 P, JCB Service κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-8935, σκέψεις 201 και 205, και της 7ης Ιουνίου 2007, C-76/06 P, Britannia Alloys & Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-4405, σκέψη 60).

109 Αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από τις προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07, στην προπαρατεθείσα στη σκέψη 58 απόφαση Avebe κατά Επιτροπής, το τότε Πρωτοδικείο δεν έκρινε ότι η Επιτροπή, για να καταλογίσει στη μητρική εταιρία την παραβατική συμπεριφορά κοινής θυγατρικής, πρέπει να αποδείξει ότι η μητρική εταιρία μετείχε η ίδια στη σύμπραξη ή ότι ήταν ενήμερη σχετικά με τη συμμετοχή της θυγατρικής στη σύμπραξη. Με την εν λόγω απόφαση, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η κατάσταση στην οποία οι μητρικές εταιρίες της ίδιας θυγατρικής ελέγχουν από κοινού το σύνολο των μεριδίων της εν λόγω θυγατρικής και ασκούν από κοινού την εξουσία διευθύνσεως αυτής αποτελεί κατάσταση ανάλογη προς εκείνη που οδήγησε στην προμνησθείσα στη σκέψη 61 απόφαση Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής, στην οποία μία μόνη μητρική εταιρία ήλεγχε το 100 % της θυγατρικής της, οπότε ίσχυε το τεκμήριο ότι η εν λόγω μητρική εταιρία ασκούσε πράγματι αποφασιστική επιρροή επί της συμπεριφοράς της θυγατρικής της. Επισημαίνεται ιδίως ότι, στην εν λόγω υπόθεση, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι οι δύο εταίροι κατά 50 % της επίμαχης κοινής επιχειρήσεως μπορούσαν μόνον από κοινού να ενεργούν και να υπογράφουν έγγραφα για λογαριασμό της κοινής επιχειρήσεως, να αναλαμβάνουν υποχρεώσεις στο όνομα της εταιρίας έναντι τρίτων και να δέχονται τις εκ μέρους τρίτων αναλήψεις υποχρεώσεων έναντι της εταιρίας, καθώς και να εισπράττουν και να καταβάλλουν χρήματα για λογαριασμό της εταιρίας. Επιπλέον, υπεύθυνοι για την καθημερινή διαχείριση ήσαν δύο διευθυντές, που διορίζονταν αντιστοίχως από τις μητρικές εταιρίες. Εν τέλει, οι εν λόγω διευθυντές ήσαν υπεύθυνοι για τις υποχρεώσεις της κοινής επιχειρήσεως απεριορίστως και εις ολόκληρον. Το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, στο σύνολό τους, τα εν λόγω πραγματικά στοιχεία αποτελούσαν αρκούντως σημαντικές ενδείξεις προς στήριξη του τεκμηρίου κατά το οποίο οι μητρικές εταιρίες καθόριζαν από κοινού τη δράση της θυγατρικής τους στην αγορά σε τέτοιο βαθμό ώστε αυτή να μη διαθέτει καμία πραγματική αυτοτέλεια συναφώς (απόφαση Avebe κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψεις 138 και 139).

110 Εν προκειμένω, αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από τις προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07, η Επιτροπή δεν στηρίχθηκε απλώς και μόνον στην ευθεία συμμετοχή της Otis Βελγίου και την έμμεση συμμετοχή της OEC και της UTC στο κεφάλαιο της θυγατρικής τους προκειμένου να θεμελιώσει την ευθύνη των εταιριών αυτών. Συγκεκριμένα, με την αιτιολογική σκέψη 622 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή έκρινε, αφενός, [*εμπιστευτικό*]. Αφετέρου, η Επιτροπή έκρινε ότι η Otis Βελγίου συνδεόταν επίσης, ποικιλοτρόπως, με τις εργασίες της GTO στο Λουξεμβούργο. [*εμπιστευτικό*] (αιτιολογική σκέψη 622 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

111 Δεύτερον, οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07 προβάλλουν ότι η Otis Βελγίου, η OEC και η UTC δεν ήταν σε θέση να ασκούν αποφασιστική επιρροή στην εμπορική πολιτική της GTO. Ειδικότερα, ο ρόλος της Otis Βελγίου συνίστατο απλώς στην εισφορά κεφαλαίου και την είσπραξη μερισμάτων. Στηριζόμενες ιδίως στη σύμβαση του 1987, βάσει της οποίας ανατέθηκε η διαχείριση [*εμπιστευτικό*] της GTO στην GT, και στη σύμβαση του 1995, βάσει της οποίας η εν λόγω διαχείριση ανατέθηκε στη M. D., οι προσφεύγουσες προβάλλουν ότι η Otis Βελγίου δεν διέθετε εξουσία παρεμβάσεως στη διαχείριση της GTO ή υποδείξεως των εξουσιοδοτημένων με την εκπροσώπηση της GTO προσώπων, οπότε η Otis Βελγίου δεν μπορεί να θεωρείται υπεύθυνη για τις παραβάσεις της GTO. Ως εκ τούτου, πρέπει να εξεταστεί αν τα στοιχεία που παραθέτει η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση αποδεικνύουν επαρκώς κατά νόμον την εκ μέρους της Otis Βελγίου άσκηση αποφασιστικής επιρροής στην εμπορική πολιτική της GTO.

112 Κατά το άρθρο 8 του καταστατικού της GTO, οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου της GTO λαμβάνονταν με πλειοψηφία του 80 % των ψήφων. Δεδομένου ότι η GTO ανήκε κατά [*εμπιστευτικό*] % στην Otis Βελγίου και κατά το υπόλοιπο [*εμπιστευτικό*] % στην GT, και ότι, βάσει του άρθρου 7 του καταστατικού της GTO, κάθε εταίρος εκπροσωπείται στο διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας κατ' αναλογίαν της συμμετοχής του στο κεφάλαιο, η Otis Βελγίου παρείχε κατ' ανάγκην, μέσω του εκπροσώπου ή των εκπροσώπων της στο διοικητικό συμβούλιο, καθ' όλη την παραβατική περίοδο, τη συμφωνία της για το σύνολο των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου, καθόσον για τη λήψη των αποφάσεων αυτών απαιτούνταν πλειοψηφία του 80 % των ψήφων. Εξάλλου, επισημαίνεται συναφώς ότι η απαιτούμενη για τη λήψη αποφάσεων εκ μέρους του διοικητικού συμβουλίου της GTO απαρτία η οποία προβλέπεται στο καταστατικό της GTO καθορίστηκε από κοινού από την GT και την Otis Βελγίου.

113 Βάσει του άρθρου 8 του καταστατικού της GTO, το διοικητικό συμβούλιο ήταν αρμόδιο να λαμβάνει αποφάσεις για όλα τα ζητήματα τα οποία, σύμφωνα με τον νόμο ή το καταστατικό, δεν ανήκαν αυστηρώς στην αρμοδιότητα των εταίρων. Το διοικητικό συμβούλιο μπορούσε να αναθέτει την άσκηση ορισμένων αρμοδιοτήτων καθημερινής διαχειρίσεως σε διαχειριστή. Κατά την εν λόγω διάταξη, το εύρος της καθημερινής διαχειρίσεως της GTO ήταν, πάντως, περιορισμένο, καθόσον κάθε ζήτημα το οποίο διέφευγε των ορίων της διαχειρίσεως αυτής εναπόκειτο αποκλειστικώς στην αρμοδιότητα του διοικητικού συμβουλίου και έχρηζε της εγκρίσεως του 80 % των μελών του. Εξάλλου, κατά την τρίτη απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της GTO [*εμπιστευτικό*], η οποία επιβεβαιώθηκε με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της GTO [*εμπιστευτικό*], το διοικητικό συμβούλιο της GTO διέθετε ορισμένες ειδικές αρμοδιότητες τις οποίες δεν μπορούσε να μεταβιβάσει, [*εμπιστευτικό*]. Ως εκ τούτου, διαπιστώνεται ότι, αφενός, οι εν λόγω αρμοδιότητες, οι οποίες ανήκαν στο διοικητικό συμβούλιο, αφορούσαν τον καθορισμό της εμπορικής πολιτικής της GTO, ιδίως [*εμπιστευτικό*] και, αφετέρου, ότι η άσκηση των εν λόγω αρμοδιοτήτων έπρεπε απαραιτήτως να λάβει την έγκριση του εκπροσώπου ή των εκπροσώπων της Otis Βελγίου στο διοικητικό συμβούλιο της GTO.

114 Επιπλέον, απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του νυν Γενικού Δικαστηρίου, η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-141/07 ανέφερε ότι από την εξέταση των διαθέσιμων αρχείων προκύπτει ότι το διοικητικό συμβούλιο της GTO δεν άσκησε τις προαναφερθείσες αρμοδιότητες οι οποίες του ανατέθηκαν με την απόφαση της 10ης Φεβρουαρίου 1987. [*εμπιστευτικό*]

115 Πέραν των στοιχείων που εκτέθηκαν ανωτέρω, στις σκέψεις 112 έως 114, οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07 προβάλλουν ότι η Otis Βελγίου, η OEC και η UTC δεν ήσαν σε θέση να ασκούν αποφασιστική επιρροή στην εμπορική πολιτική της GTO, καθόσον η διαχείρισή της [*εμπιστευτικό*], η οποία προσδιορίζεται κατά τρόπο ευρύτατο στις συμβάσεις του 1987 και του 1995 [*εμπιστευτικό*], ανατέθηκε, αρχικώς, στην GT και, εν συνεχεία, στη M. D. Οι εν λόγω προσφεύγουσες διατείνονται ότι, αντιθέτως προς όσα αναφέρει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 622 της προσβαλλομένης αποφάσεως, [*εμπιστευτικό*]. Συνεπώς, η M. D. διηύθυνε αποτελεσματικώς και με πλήρη αυτοτέλεια την GTO καθ' όλη τη διάρκεια της παραβάσεως.

116 Μολονότι, όπως τονίζουν οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07, και όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, στη σκέψη 102, οι αρμοδιότητες διαχειρίσεως [*εμπιστευτικό*] που ανατέθηκαν στη M. D. ήσαν [*εμπιστευτικό*], εντούτοις, το καταστατικό της GTO προέβλεπε ρητώς, στο άρθρο 8, ότι «[τ]ο εύρος της εν λόγω καθημερινής διαχειρίσεως [ήταν], πάντως, περιορισμένο και [ότι] κάθε ζήτημα το οποίο δεν [ανήκε] σε αυτήν [εναπόκειτο] αποκλειστικώς στην αρμοδιότητα του διοικητικού συμβουλίου και [έχρηζε] της εγκρίσεως του 80 % των μελών του διοικητικού συμβουλίου».

117 Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι, απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του τότε Πρωτοδικείου, η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-141/07 προσκόμισε τα πρακτικά ορισμένων συναντήσεων του διοικητικού συμβουλίου οι οποίες έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια της παραβατικής περιόδου. [*εμπιστευτικό*]

118 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, ορθώς η Επιτροπή έκρινε, με την αιτιολογική σκέψη 622 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι για τη λήψη κάθε σημαντικής αποφάσεως από την GTO απαιτούνταν πλειοψηφία του 80 % των ψήφων και ότι, επομένως, την περίοδο κατά την οποία διήρκεσε η παράβαση στο Λουξεμβούργο, η GTO ασκούσε τις δραστηριότητές της υπό τον κοινό έλεγχο της Otis Βελγίου και της GT, η δε εμπορική πολιτική της GTO καθοριζόταν με κοινή συμφωνία των δύο μετόχων της. Συνεπώς, η Επιτροπή μπορούσε να κρίνει ότι η Otis Βελγίου και η GT πρέπει να θεωρηθούν υπεύθυνες για την παράβαση που διέπραξε η GTO στο Λουξεμβούργο.

119 Καθόσον, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, στις σκέψεις 63 έως 90, μπορεί να θεωρηθεί ότι η OEC και η UTC άσκησαν αποφασιστική επιρροή στην εμπορική πολιτική της Otis Βελγίου, η Επιτροπή έκρινε επίσης ορθώς, με την αιτιολογική σκέψη 622 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η OEC και η UTC πρέπει να θεωρηθούν υπεύθυνες για την παράβαση που διέπραξε η GTO.

120 Δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τις προηγηθείσες παρατηρήσεις, η Επιτροπή ορθώς θεώρησε τις Otis Βελγίου, OEC και UTC υπεύθυνες για την παράβαση που διέπραξε η GTO, παρέλκει η εξέταση του επιχειρήματος που προβάλλουν οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07, κατά το οποίο η συμμετοχή της Otis Βελγίου στη σύμπραξη στο Βέλγιο είναι άνευ σημασίας.

– Επί της προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας

121 Οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07 προβάλλουν προσβολή των δικαιωμάτων τους άμυνας, ελλείψει αναφοράς, στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, [*εμπιστευτικό*], στοιχείο επί του οποίου στηρίχθηκε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 622 της προσβαλλομένης αποφάσεως για να αποδείξει ότι η Otis Βελγίου συνδεόταν με τις εργασίες της GTO [*εμπιστευτικό*].

122 Κατά πάγια νομολογία, ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας σε κάθε διαδικασία δυνάμενη να καταλήξει σε επιβολή κυρώσεων, ιδίως προστίμων ή χρηματικών ποινών, αποτελεί θεμελιώδη αρχή του δικαίου της Ένωσης, που πρέπει να τηρείται, ακόμη και αν πρόκειται για διαδικασία διοικητικού χαρακτήρα. Συναφώς, η ανακοίνωση των αιτιάσεων αποτελεί τη δικονομική εγγύηση περί εφαρμογής της θεμελιώδους αρχής του δικαίου της Ένωσης που επιβάλλει τον σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας στο πλαίσιο κάθε διαδικασίας. Η αρχή αυτή επιβάλλει ιδίως να περιλαμβάνει η ανακοίνωση των αιτιάσεων την οποία απευθύνει η Επιτροπή σε επιχείρηση στην οποία προτίθεται να επιβάλει κύρωση λόγω παραβάσεως των κανόνων περί ανταγωνισμού τα ουσιώδη στοιχεία σε βάρος της εν λόγω επιχειρήσεως, όπως τα προσαπτόμενα πραγματικά περιστατικά, τον χαρακτηρισμό που τους αποδίδεται και τα αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η Επιτροπή, ώστε η επιχείρηση αυτή να είναι σε θέση να προβάλει λυσιτελώς τα επιχειρήματά της στο πλαίσιο της κινηθείσας κατ' αυτής διοικητικής διαδικασίας (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 3ης Σεπτεμβρίου 2009, C-322/07 P, C-327/07 P και C-338/07 P, Papierfabrik August Koehler κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. I-7191, σκέψεις 34 έως 36 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία· βλ., επίσης, απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2009, C-534/07 P, Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. I-7415, σκέψη 26).

123 Συγκεκριμένα, ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας επιβάλλει να παρέχεται στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση, κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, η δυνατότητα να καταστήσει λυσιτελώς γνωστή την άποψή της σχετικά με το υποστατό και τον κρίσιμο χαρακτήρα των πραγματικών περιστατικών και περιστάσεων των οποίων γίνεται επίκληση καθώς και σχετικά με τα έγγραφα που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή για να στηρίξει την εκτίμησή της ότι η οικεία επιχείρηση διέπραξε παράβαση (βλ. απόφαση της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-123, σκέψη 66 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

124 Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι η μη γνωστοποίηση εγγράφου συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας μόνον αν η ενδιαφερόμενη επιχείρηση αποδείξει, αφενός, ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε στο έγγραφο αυτό προς θεμελίωση της αιτιάσεώς της που αφορά την ύπαρξη παραβάσεως και, αφετέρου, ότι η αιτίαση αυτή μπορούσε να αποδειχθεί μόνο με επίκληση του εν λόγω εγγράφου. Αν υπάρχουν άλλα αποδεικτικά έγγραφα τα οποία γνωστοποιήθηκαν στους ενδιαφερομένους κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας και επί των οποίων συγκεκριμένα στηρίχθηκαν τα συμπεράσματα της Επιτροπής, το γεγονός ότι είναι απαράδεκτο ως αποδεικτικό στοιχείο το μη γνωστοποιηθέν ενοχοποιητικό έγγραφο δεν αναιρεί το βάσιμο των αιτιάσεων που διατυπώνονται με την επίδικη απόφαση. Επομένως, εναπόκειται στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση να αποδείξει ότι το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η Επιτροπή με την απόφασή της θα ήταν διαφορετικό αν δεν λαμβανόταν υπόψη, ως ενοχοποιητικό αποδεικτικό στοιχείο, ένα μη κοινοποιηθέν έγγραφο επί του οποίου στήριξε η Επιτροπή τις κατηγορίες της κατά της επιχειρήσεως αυτής (απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 123 ανωτέρω, σκέψεις 71 έως 73).

125 Εν προκειμένω, αρκεί η διαπίστωση ότι, καθόσον, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 106 έως 118 ανωτέρω, ανεξαρτήτως της υπάρξεως [*εμπιστευτικό*], η Επιτροπή ορθώς έκρινε, με την αιτιολογική σκέψη 622 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι, την περίοδο κατά την οποία διήρκεσε η παράβαση στο Λουξεμβούργο, η GTO ασκούσε τις δραστηριότητές της υπό τον κοινό έλεγχο της Otis Βελγίου και της GT και ότι η εμπορική πολιτική της GTO καθοριζόταν με κοινή συμφωνία των δύο μετόχων της, η παρατυπία που φέρεται να διέπραξε η Επιτροπή λόγω μη αναφοράς, στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, [*εμπιστευτικό*] δεν μπορεί να συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας των προσφευγουσών. Συγκεκριμένα, η διοικητική διαδικασία δεν θα μπορούσε να καταλήξει σε διαφορετικό αποτέλεσμα ακόμη και αν η εν λόγω διευκρίνιση είχε περιληφθεί στην ανακοίνωση των αιτιάσεων.

126 Εξάλλου, είναι σαφές ότι η Επιτροπή ανέφερε μόνον, στο σημείο 597 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, ότι προετίθετο να θεωρήσει την Otis Βελγίου και την GT υπεύθυνες για την παράβαση που διέπραξε η θυγατρική τους GTO και διευκρίνισε ότι για τη λήψη σημαντικών αποφάσεων από την GTO ήταν απαραίτητη η συμφωνία της GT και της Otis Βελγίου. Επισήμανε επίσης την ευθεία συμμετοχή της Otis Βελγίου στη σύμπραξη στο Βέλγιο και την ύπαρξη προσωπικών σχέσεων μεταξύ της M. D., [*εμπιστευτικό*] της GT, και της GTO, των οποίων ήταν [*εμπιστευτικό*]. Επομένως, η ύπαρξη [*εμπιστευτικό*] δεν μνημονεύθηκε στην ανακοίνωση των αιτιάσεων.

127 Πάντως, εν πάση περιπτώσει, το γεγονός ότι [*εμπιστευτικό*] προκύπτει από πλείονα έγγραφα τα οποία προσκόμισαν στην Επιτροπή οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07, προς απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, ιδίως [*εμπιστευτικό*].

128 Ωστόσο, η Επιτροπή ανέφερε ειδικώς, στο σημείο 597 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, ότι προετίθετο να θεωρήσει την Otis Βελγίου υπεύθυνη για την παράβαση που διέπραξε η GTO στο Λουξεμβούργο. Εξάλλου, το περιεχόμενο των εγγράφων αυτών και η ενδεχόμενη λυσιτέλειά τους για τη θεμελίωση της εν λόγω ευθύνης αποκλείεται να ήσαν άγνωστα στις προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07 κατά τον χρόνο που αυτές προσκόμισαν τα οικεία έγγραφα στην Επιτροπή, καθόσον εξάλλου στηρίχθηκαν ρητώς σε αυτά προς στήριξη των επιχειρημάτων τους. Επομένως, βάσει της νομολογίας που υπομνήσθηκε ανωτέρω, στις σκέψεις 122 έως 124, δεν μπορούν να

επικαλούνται προσβολή των δικαιωμάτων τους άμυνας (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Σεπτεμβρίου 2006, T-59/02, Archer Daniels Midland κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-3627, σκέψη 270).

129 Η εν λόγω αιτίαση πρέπει, επομένως, να απορριφθεί.

– Επί της παραβιάσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως

130 Οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07, T-145/07 και T-146/07, στηριζόμενες στο καταστατικό της ΜΕΕ, το οποίο δεν περιλαμβάνεται στον φάκελο της Επιτροπής ούτε επισυνάφθηκε στο δικόγραφο της προσφυγής τους, υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, καθόσον θεώρησε την Otis Βελγίου και την GT υπεύθυνες για την παράβαση που διέπραξε η θυγατρική τους GTO, ενώ έκρινε ορθώς ότι ο έλεγχος που ασκούσαν επί της ΜΕΕ οι μητρικές της εταιρίες Mitsubishi Electric Corporation (στο εξής: MEC) και TBI Holding δεν ήταν επαρκής για να καταλογιστεί σε αυτές η παράβαση που διέπραξε η θυγατρική τους.

131 Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 106 έως 118 ανωτέρω, η Επιτροπή ορθώς έκρινε, με την αιτιολογική σκέψη 622 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι, την περίοδο κατά την οποία διήρκεσε η παράβαση στο Λουξεμβούργο, η GTO ασκούσε τις δραστηριότητές της υπό τον κοινό έλεγχο της Otis Βελγίου και της GT και ότι η εμπορική πολιτική της GTO καθοριζόταν με κοινή συμφωνία των δύο μετόχων της. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα ότι η ευθύνη για την παράβαση που διέπραξε η GTO δεν πρέπει να καταλογιστεί στις μητρικές της εταιρίες, ακριβώς όπως δεν καταλογίστηκε στις μητρικές εταιρίες της ΜΕΕ η ευθύνη για την παράβαση που διέπραξε η θυγατρική τους.

132 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, και δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07, T-145/07 και T-146/07 υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι ο έλεγχος που ασκούσαν επί της ΜΕΕ οι μητρικές της εταιρίες δεν ήταν επαρκής για να καταλογιστεί σε αυτές η ευθύνη για την παράβαση που διέπραξε η θυγατρική τους, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι καταστάσεις στις οποίες ευρίσκονται η ΜΕΕ και η GTO δεν είναι συγκρίσιμες, οπότε η αιτίαση που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να γίνει δεκτή.

133 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι πρέπει να απορριφθεί το σύνολο των αιτιάσεων που αφορούν τον καταλογισμό των παραβάσεων της GTO και των θυγατρικών της Otis στις αντίστοιχες μητρικές τους εταιρίες.

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παραβίαση των κατευθυντηρίων γραμμών του 1998 και των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως, από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και από παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ κατά τον καθορισμό του αρχικού ποσού των προστίμων αναλόγως της σοβαρότητας των παραβάσεων

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

134 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η Επιτροπή διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως όσον αφορά τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων. Η μέθοδος αυτή, της οποίας το περίγραμμα δίνουν οι κατευθυντήριες γραμμές του 1998, έχει διάφορα στοιχεία ευελιξίας τα οποία παρέχουν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να ασκεί την εξουσία της εκτιμήσεως σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003 (βλ., συναφώς, απόφαση Papierfabrik August Koehler κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 122 ανωτέρω, σκέψη 112 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

135 Η σοβαρότητα των παραβάσεων του δικαίου του ανταγωνισμού της Ένωσης πρέπει να αποδεικνύεται βάσει ικανού αριθμού στοιχείων όπως είναι, μεταξύ άλλων, τα ιδιαίτερα περιστατικά της υποθέσεως, το πλαίσιό της και ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των προστίμων, τούτο δε χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος κριτηρίων που πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται υπόψη (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 19ης Μαρτίου 2009, C-510/06 P, Archer Daniels Midland κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. I-1843, σκέψη 72, και Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής, σκέψη 122 ανωτέρω, σκέψη 54).

136 Όπως προεκτέθηκε στη σκέψη 24, η Επιτροπή καθόρισε εν προκειμένω το ποσό των προστίμων εφαρμόζοντας τη μέθοδο που προβλέπεται στις κατευθυντήριες γραμμές του 1998.

137 Καίτοι οι κατευθυντήριες γραμμές του 1998 δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως κανόνας δικαίου τον οποίο οφείλει να τηρεί σε κάθε περίπτωση η διοίκηση, εντούτοις περιέχουν κανόνα συμπεριφοράς που υποδεικνύει την ακολουθητέα τακτική, από την οποία η διοίκηση δεν μπορεί να παρεκκλίνει σε κάποια συγκεκριμένη περίπτωση χωρίς να προσδιορίσει τους σχετικούς λόγους που πρέπει να συμβιβάζονται με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως (βλ. προπαρατεθείσα στη σκέψη 56 απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 209 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία· απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Οκτωβρίου 2008, T-73/04, Carbone-Lorraine κατά Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. II-2661, σκέψη 70).

138 Η Επιτροπή, θεσπίζοντας τέτοιους κανόνες συμπεριφοράς και αναγγέλλοντας με τη δημοσίευσή τους ότι θα τους εφαρμόζει εφεξής στις περιπτώσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής αυτών των κανόνων, αυτοπεριορίστηκε κατά την άσκηση της διακριτικής της εξουσίας και δεν μπορεί να αποκλίνει από τους κανόνες αυτούς, διότι άλλως θα βρεθεί αντιμέτωπη με τις συνέπειες της παραβιάσεως γενικών αρχών του δικαίου, όπως είναι η ίση μεταχείριση ή η προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (βλ. προπαρατεθείσα στη σκέψη 56 απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 211 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία· προπαρατεθείσα στη σκέψη 137 απόφαση Carbone-Lorraine κατά Επιτροπής, σκέψη 71).

139 Εξάλλου, οι κατευθυντήριες γραμμές του 1998 καθορίζουν κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο τη μέθοδο που η Επιτροπή αυτοδεσμεύτηκε να ακολουθεί όσον αφορά τον καθορισμό του ύψους των προστίμων και κατοχυρώνουν, κατά συνέπεια, την ασφάλεια δικαίου των επιχειρήσεων (βλ. προπαρατεθείσα στη σκέψη 56 απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 211 και 213).

140 Εν τέλει, υπενθυμίζεται ότι οι κατευθυντήριες γραμμές του 1998 προβλέπουν, πρώτον, την εκτίμηση αυτής καθεαυτήν της σοβαρότητας της παραβάσεως, βάσει της οποίας καθορίζεται ένα γενικό αρχικό ποσό (σημείο 1 A, δεύτερο εδάφιο). Δεύτερον, η σοβαρότητα αναλύεται σε σχέση με τη φύση των διαπραχθεισών παραβάσεων και τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της συγκεκριμένης επιχειρήσεως, ιδίως το μέγεθος και τη θέση της στην οικεία αγορά, πράγμα που δύναται να οδηγήσει στη στάθμιση του αρχικού ποσού, στην κατάταξη των επιχειρήσεων σε κατηγορίες και στον καθορισμό ενός ειδικού αρχικού ποσού (σημείο 1 A, τρίτο έως έβδομο εδάφιο).

Προσβαλλόμενη απόφαση

141 Πρώτον, στο τμήμα της προσβαλλομένης αποφάσεως που αναλύει τη σοβαρότητα των παραβάσεων (τμήμα 13.6.1), η Επιτροπή εξετάζει παραλλήλως τις τέσσερις παραβάσεις που διαπιστώνει με το άρθρο 1 της εν λόγω αποφάσεως, για τον λόγο ότι αυτές «παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά» (αιτιολογική σκέψη 657 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Το τμήμα αυτό υποδιαιρείται σε τρία υποτμήματα, από τα οποία το πρώτο τιτλοφορείται «Φύση των παραβάσεων» (υποτμήμα 13.6.1.1), το δεύτερο «Έκταση της σχετικής γεωγραφικής αγοράς» (υποτμήμα 13.6.1.2) και το τρίτο «Συμπέρασμα σχετικά με τη σοβαρότητα της παραβάσεως» (υποτμήμα 13.6.1.3).

142 Στο υποτμήμα με τίτλο «Φύση των παραβάσεων» η Επιτροπή, με τις αιτιολογικές σκέψεις 658 και 659 της προσβαλλομένης αποφάσεως, παρέχει τις ακόλουθες διευκρινίσεις:

«658 Οι παραβάσεις που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας αποφάσεως συνίστανται κυρίως σε κρυφή συνεννόηση μεταξύ ανταγωνιστών με σκοπό, αφενός, την κατανομή των αγορών ή την παγίωση των μεριδίων της αγοράς μέσω της μεταξύ τους κατανομής των έργων αγοράς και εγκατάστασης νέων ανελκυστήρων και κυλιόμενων κλιμάκων και, αφετέρου, την αποχή από τον ανταγωνισμό όσον αφορά τη συντήρηση και τον εκσυγχρονισμό ανελκυστήρων και κυλιόμενων κλιμάκων (τα ανωτέρω δεν ισχύουν για τη Γερμανία, όπου η δραστηριότητα συντήρησης και εκσυγχρονισμού δεν αποτέλεσε αντικείμενο συζητήσεων μεταξύ των μελών της συμπράξεως). Οι οριζόντιοι αυτοί περιορισμοί καταλέγονται, ως εκ της φύσεώς τους, μεταξύ των σοβαρότερων παραβάσεων του άρθρου 81 [ΕΚ]. Οι παραβάσεις στην υπόθεση αυτή στέρησαν τεχνητά από τους πελάτες τα πλεονεκτήματα που θα μπορούσαν να έχουν αποκτήσει υπό συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού κατά τη διαδικασία υποβολής προσφορών. Έχει επίσης ενδιαφέρον να επισημανθεί ότι ορισμένα από τα εικονικά έργα αποτελούσαν δημόσιες συμβάσεις χρηματοδοτούμενες από τους φόρους και πραγματοποιούμενες ακριβώς με σκοπό την υποβολή ανταγωνιστικών προσφορών, και οι οποίες, μεταξύ άλλων, παρουσίαζαν ικανοποιητική σχέση κόστους-οφέλους.

659 Για την αξιολόγηση της σοβαρότητας μιας παραβάσεως, τα στοιχεία που έχουν σχέση με τον σκοπό της είναι κατά γενικό κανόνα σημαντικότερα από εκείνα που έχουν σχέση με τα αποτελέσματά της, ειδικότερα όταν συμφωνίες, όπως στην υπό κρίση υπόθεση, αφορούν πολύ σοβαρές παραβάσεις, όπως είναι ο καθορισμός των τιμών και η κατανομή της αγοράς. Τα αποτελέσματα μιας συμφωνίας αποτελούν γενικώς μη αποφασιστικό κριτήριο για την αξιολόγηση της σοβαρότητας μιας παραβάσεως.»

143 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δεν «επιχείρησε να αποδείξει τα συγκεκριμένα αποτελέσματα της παραβάσεως, διότι, ελλείψει των παραβάσεων, [θα ήταν] αδύνατο να καθοριστούν με επαρκή βεβαιότητα οι σχετικές με τον ανταγωνισμό εφαρμοστέες παράμετροι (τιμές, εμπορικοί όροι, ποιότητα, καινοτομία και άλλοι)» (αιτιολογική σκέψη 660 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Εντούτοις, η Επιτροπή εκτιμά ότι «[ε]ίναι [...] προφανές ότι οι παραβάσεις είχαν πραγματικό αντίκτυπο» και διευκρινίζει συναφώς ότι «[τ]ο γεγονός ότι οι διάφορες αντίθετες προς τον ανταγωνισμό συμφωνίες εφαρμόστηκαν από τα μέλη της συμπράξεως υποδηλώνει, αυτό και μόνον, την ύπαρξη αντίκτυπου στην αγορά, ακόμη και αν είναι δύσκολο να εκτιμηθεί το πραγματικό αποτέλεσμα, δεδομένου ότι είναι άγνωστο, μεταξύ άλλων, αν και πόσα άλλα έργα αποτέλεσαν αντικείμενο νοθευμένων διαγωνισμών, καθώς και πόσα έργα ανατέθηκαν κατόπιν συμφωνίας περί κατανομής μεταξύ των μελών της συμπράξεως χωρίς να καταστούν αναγκαίες οι μεταξύ τους επαφές» (αιτιολογική σκέψη 660 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Με την ίδια αιτιολογική σκέψη, η Επιτροπή προσθέτει ότι «[τ]ο υψηλό άθροισμα των μεριδίων των ανταγωνιστών συνηγορεί υπέρ της υπάρξεως πιθανών αποτελεσμάτων αντίθετων προς τον ανταγωνισμό και [ότι] η σχετική σταθερότητα αυτών των μεριδίων αγοράς καθ' όλη τη διάρκεια των παραβάσεων επιβεβαιώνει τα αποτελέσματα αυτά».

144 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 661 έως 669 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή απαντά στα επιχειρήματα που προέβαλαν οι προσφεύγουσες κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας προς απόδειξη του μειωμένου αντίκτυπου των παραβάσεων στην αγορά.

145 Στο υποτμήμα με τον τίτλο «Έκταση της σχετικής γεωγραφικής αγοράς», η Επιτροπή υποστηρίζει, με την αιτιολογική σκέψη 670 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι «[ο]ι συμπράξεις που αποτελούν αντικείμενο της [προσβαλλομένης] αποφάσεως κάλυπταν αντιστοίχως το σύνολο του εδάφους του Βελγίου, της Γερμανίας, του Λουξεμβούργου και των Κάτω Χωρών», και ότι «[π]ροκύπτει σαφώς από τη νομολογία ότι μια εθνική γεωγραφική αγορά που εκτείνεται στο σύνολο της επικράτειας κράτους μέλους αντιπροσωπεύει ήδη αφ' εαυτής ουσιώδες τμήμα της κοινής αγοράς».

146 Στο υποτμήμα με τον τίτλο «Συμπέρασμα σχετικά με τη σοβαρότητα της παραβάσεως», η Επιτροπή επισημαίνει, με την αιτιολογική σκέψη 671 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι κάθε αποδέκτης της εν λόγω αποφάσεως διέπραξε μία ή περισσότερες πολύ σοβαρές παραβάσεις του άρθρου 81 ΕΚ, «[λ]αμβανομένων υπόψη της φύσεως των παραβάσεων και του γεγονότος ότι καθεμία από τις παραβάσεις αυτές κάλυπτε το σύνολο του εδάφους ενός κράτους μέλους (ήτοι του Βελγίου, της Γερμανίας, του Λουξεμβούργου ή των Κάτω Χωρών)». Η Επιτροπή καταλήγει ότι «οι παράγοντες αυτοί είναι τέτοιας σημασίας ώστε οι παραβάσεις να πρέπει να θεωρηθούν πολύ σοβαρές έστω και αν ο πραγματικός τους αντίκτυπος δεν μπορεί να εκτιμηθεί».

147 Δεύτερον, στο τμήμα της προσβαλλομένης αποφάσεως με τον τίτλο «Διαφορετική μεταχείριση» (τμήμα 13.6.2), η Επιτροπή καθορίζει αρχικό ποσό του προστίμου για κάθε επιχείρηση που μετείχε στις διάφορες συμπράξεις (βλ. σκέψεις 27 έως 30 ανωτέρω) συνεκτιμώντας, κατά την αιτιολογική σκέψη 672 της προσβαλλομένης αποφάσεως, «την πραγματική οικονομική δυνατότητα των παραβατών να προξενήσουν σημαντική ζημία στον ανταγωνισμό». Η Επιτροπή διευκρινίζει, στην αιτιολογική σκέψη 673 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι «[π]ρος τον σκοπό αυτό, οι επιχειρήσεις κατετάγησαν σε πολλές κατηγορίες αναλόγως του κύκλου εργασιών που πραγματοποίησαν στον τομέα των ανελκυστήρων και/ή των κυλιόμενων κλιμάκων, περιλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των υπηρεσιών συντηρήσεως και εκσυγχρονισμού».

Επί του χαρακτηρισμού της παραβάσεως που διαπράχθηκε στο Λουξεμβούργο ως «πολύ σοβαρής»

148 Η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-141/07 υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, χαρακτηρίζοντας την παράβαση που διαπράχθηκε στο Λουξεμβούργο ως «πολύ σοβαρή», εφάρμοσε εσφαλμένως τις κατευθυντήριες γραμμές του 1998, λαμβανομένης υπόψη της περιορισμένης γεωγραφικής εκτάσεως του οικείου κράτους, η οποία συνεκτιμάται κατά τη συνήθη πρακτική λήψεως αποφάσεων του εν λόγω θεσμικού οργάνου, και του περιορισμένου αντίκτυπου των επίμαχων πρακτικών στην οικεία αγορά, συνάγει δε εξ αυτού ότι το αρχικό ποσό των 10 εκατομμυρίων ευρώ που καθορίστηκε για την παράβαση που διαπράχθηκε στο Λουξεμβούργο πρέπει να μειωθεί. Η εν λόγω προσφεύγουσα υποστηρίζει επίσης ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τη συνολική αξία της αγοράς που επηρεάστηκε από τη σύμπραξη στο Λουξεμβούργο. Μολονότι η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-141/07 διατύπωσε το εν λόγω επιχείρημα στο πλαίσιο του λόγου ακυρώσεώς της που αντλείται από τον εσφαλμένο χαρακτηρισμό της παραβάσεως που διαπράχθηκε στο Λουξεμβούργο, εντούτοις από τα υπομνήματά της προκύπτει ότι η αιτίαση αυτή αφορά, κατ' ουσίαν, τον καθορισμό του γενικού αρχικού ποσού του προστίμου, οπότε η εν λόγω αιτίαση εξετάζεται κατωτέρω, στις σκέψεις 166 έως 178.

149 Πρώτον, η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-141/07 υποστηρίζει ότι κατά την αξιολόγηση της σοβαρότητας ορισμένης παραβάσεως πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο πραγματικός της αντίκτυπος επί της αγοράς, εφόσον αυτός είναι δυνατό να εκτιμηθεί. Εντούτοις, ο αντίκτυπος της παραβάσεως που διαπράχθηκε στο Λουξεμβούργο ήταν αμελητέος, γεγονός που θα έπρεπε να οδηγήσει την Επιτροπή να μειώσει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην GTO. Προς στήριξη του επιχειρήματος αυτού, η GTO επικαλείται ιδίως τη μη τήρηση και την έλλειψη αποτελεσματικότητας της συμφωνίας, τη μη συμμετοχή ορισμένων επιχειρήσεων στις συμπράξεις, πράγμα που καθιστούσε δυνατή την ανάπτυξη ορισμένου ανταγωνισμού, και το γεγονός ότι η ενδεχόμενη μη συμμετοχή σε προκηρύξεις προς όφελος τρίτων επιχειρήσεων δεν αντισταθμιζόταν με την ανακατανομή των υφιστάμενων έργων μεταξύ των μετεχόντων στη σύμπραξη. Η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-141/07 προβάλλει επίσης ότι μόνον ορισμένα έργα αποτέλεσαν αντικείμενο της συμπράξεως.

150 Υπενθυμίζεται ότι, επί της αξιολογήσεως της σοβαρότητας της παραβάσεως, οι κατευθυντήριες γραμμές του 1998 προβλέπουν, στο σημείο 1 Α, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, τα εξής:

«Για να αξιολογηθεί η σοβαρότητα της παραβάσεως, πρέπει να ληφθεί υπόψη ο χαρακτήρας της ίδιας της παραβάσεως, ο πραγματικός της αντίκτυπος επί της αγοράς, εφόσον αυτός είναι δυνατό να εκτιμηθεί, καθώς και η έκταση της γεωγραφικής αγοράς αναφοράς.

Με τον τρόπο αυτό οι παραβάσεις ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες και καθιερώνεται η διάκριση μεταξύ ελαφρών παραβάσεων, σοβαρών παραβάσεων και πολύ σοβαρών παραβάσεων.»

151 Επομένως, σύμφωνα με το σημείο 1 Α, πρώτο εδάφιο, των κατευθυντηρίων γραμμών του 1998, η Επιτροπή οφείλει, στο πλαίσιο της αξιολογήσεως της σοβαρότητας της παραβάσεως, να εξετάζει τον πραγματικό αντίκτυπο επί της αγοράς μόνον εφόσον προκύπτει ότι ο αντίκτυπος αυτός δύναται να εκτιμηθεί (βλ., συναφώς, απόφαση Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής, σκέψη 122 ανωτέρω, σκέψη 74· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 9ης Ιουλίου 2003, T-224/00, Archer Daniels Midland και Archer Daniels Midland Ingredients κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-2597, σκέψη 143, και Degussa κατά Επιτροπής, σκέψη 71 ανωτέρω, σκέψη 216).

152 Κατά πάγια νομολογία, για να εκτιμήσει τον συγκεκριμένο αντίκτυπο μιας παραβάσεως στην αγορά, η Επιτροπή οφείλει να χρησιμοποιήσει ως μέτρο τον ανταγωνισμό που θα υφίστατο υπό κανονικές συνθήκες αν δεν είχε διαπραχθεί η παράβαση (βλ. απόφαση Carbone-Lorraine κατά Επιτροπής, σκέψη 137 ανωτέρω, σκέψη 83 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

153 Εν προκειμένω, η Επιτροπή υποστηρίζει, στην αιτιολογική σκέψη 660 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι «[το εν λόγω θεσμικό όργανο] δεν επιχείρησε να αποδείξει τα συγκεκριμένα αποτελέσματα της παραβάσεως, διότι, ελλείψει των παραβάσεων, [θα ήταν] αδύνατο να καθοριστούν με επαρκή βεβαιότητα οι σχετικές με τον ανταγωνισμό εφαρμοστέες παράμετροι (τιμές, εμπορικοί όροι, ποιότητα, καινοτομία και άλλοι)». Καίτοι η Επιτροπή αναφέρει, στην αιτιολογική σκέψη 660 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι είναι προφανές ότι οι συμπράξεις είχαν πραγματικό αντίκτυπο, εφόσον τέθηκαν σε εφαρμογή, γεγονός που υποδηλώνει, αυτό και μόνον, την ύπαρξη αντίκτυπου στην αγορά, και μολονότι η Επιτροπή απέρριψε, με τις αιτιολογικές σκέψεις 661 έως 669, τα επιχειρήματα που προέβαλαν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις για να αποδείξουν τα περιορισμένης κλίμακας αποτελέσματα των συμπράξεων, εντούτοις διαπιστώνεται ότι, στην προσβαλλόμενη απόφαση, για την εκτίμηση της σοβαρότητας των παραβάσεων δεν ελήφθη υπόψη ο ενδεχόμενος αντίκτυπός τους στην αγορά.

154 Επομένως, η Επιτροπή, στην αιτιολογική σκέψη 671 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στηρίζει το συμπέρασμά της σχετικά με την εκτίμηση της σοβαρότητας των παραβάσεων μόνο στη συνεκτίμηση του χαρακτήρα των εν λόγω παραβάσεων και της γεωγραφικής τους εκτάσεως. Συγκεκριμένα, στην εν λόγω αιτιολογική σκέψη, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «[λ]αμβανομένων υπόψη της φύσεως των παραβάσεων και του γεγονότος ότι καθεμία από τις παραβάσεις αυτές κάλυπτε το σύνολο του εδάφους ενός κράτους μέλους (ήτοι του Βελγίου, της Γερμανίας, του Λουξεμβούργου ή των Κάτω Χωρών) […], [διαπιστώνεται ότι] κάθε αποδέκτης της εν λόγω αποφάσεως διέπραξε μία ή περισσότερες πολύ σοβαρές παραβάσεις του άρθρου 81 ΕΚ».

155 Πρώτον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-141/07 δεν αποδεικνύει ότι ο πραγματικός αντίκτυπος της συμπράξεως στο Λουξεμβούργο μπορούσε να επιμετρηθεί, αλλά απλώς προβάλλει ότι τα αποτελέσματα των συμπράξεων ήσαν οπωσδήποτε περιορισμένα. Συναφώς, οι περιστάσεις τις οποίες επικαλείται η εν λόγω προσφεύγουσα, περί μη τηρήσεως ή ελλείψεως αποτελεσματικότητας των συμφωνιών, περί μη συμμετοχής ορισμένων επιχειρήσεων στις συμπράξεις και περί μη ανακατανομής των υφιστάμενων έργων σε περίπτωση μη αναλήψεως έργων προς όφελος τρίτων (βλ. σκέψη 149 ανωτέρω), ακόμη και αν αληθεύουν, δεν δικαιολογούν το συμπέρασμα ότι τα αποτελέσματα των συμπράξεων μπορούσαν να εκτιμηθούν στη λουξεμβουργιανή αγορά, καθόσον η

προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί το συμπέρασμα της Επιτροπής, κατά το οποίο, στην προκειμένη περίπτωση, ελλείψει των παραβάσεων, θα ήταν αδύνατον να καθοριστούν με επαρκή βεβαιότητα οι σχετικές με τον ανταγωνισμό εφαρμοστέες παράμετροι.

156 Υπό τις συνθήκες αυτές, η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-141/07 δεν απέδειξε ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του 1998 και τη νομολογία που παρατέθηκε στη σκέψη 151 ανωτέρω, να λάβει υπόψη τον συγκεκριμένο αντίκτυπο των παραβάσεων για την εκτίμηση της σοβαρότητάς τους.

157 Δεύτερον, ακόμη και αν υποτεθεί ότι ο πραγματικός αντίκτυπος των παραβάσεων μπορούσε να εκτιμηθεί και ότι τα επιχειρήματα της οικείας προσφεύγουσας που υπομνήσθηκαν ανωτέρω, στη σκέψη 149, είναι πρόσφορα προς απόδειξη του μειωμένου αντίκτυπου των συμπράξεων στη λουξεμβουργιανή αγορά, διαπιστώνεται ότι ο χαρακτηρισμός της παρούσας παραβάσεως ως «πολύ σοβαρής» ήταν ενδεδειγμένος.

158 Συγκεκριμένα, επισημαίνεται ότι οι παραβάσεις που διαπιστώθηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση καταλέγονται, ως εκ της φύσεώς τους, μεταξύ των σοβαρότερων παραβάσεων του άρθρου 81 ΕΚ, καθόσον συνίσταντο «σε κρυφή συνεννόηση μεταξύ ανταγωνιστών με σκοπό, αφενός, την κατανομή των αγορών ή την παγίωση των μεριδίων αγορών μέσω της κατανομής των έργων αγοράς και εγκαταστάσεως νέων ανελκυστήρων και/ή κυλιόμενων κλιμάκων και, αφετέρου, την αποχή από τον ανταγωνισμό όσον αφορά τη συντήρηση και τον εκσυγχρονισμό ανελκυστήρων και κυλιόμενων κλιμάκων (τα ανωτέρω δεν ισχύουν για Γερμανία, όπου η δραστηριότητα συντηρήσεως και εκσυγχρονισμού δεν αποτέλεσε αντικείμενο συζητήσεων μεταξύ των μελών της συμπράξεως)» (αιτιολογική σκέψη 658 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Συναφώς, οι κατευθυντήριες γραμμές του 1998 προβλέπουν ότι οι «πολύ σοβαρές» παραβάσεις στηρίζονται κυρίως σε οριζόντιους περιορισμούς υπό μορφήν καρτέλ τιμών και σε ποσοστώσεις κατανομής αγορών ή σε άλλη πρακτική θίγουσα την άρτια λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Οι εν λόγω παραβάσεις περιλαμβάνονται επίσης στα παραδείγματα συμπράξεων που το άρθρο 81, παράγραφος 1, στοιχείο γ', ΕΚ έχει ρητώς κηρύξει ασύμβατες με την κοινή αγορά. Πέραν της σοβαρής στρεβλώσεως του ανταγωνισμού που προκαλούν οι εν λόγω συμπράξεις, στο μέτρο που υποχρεώνουν τα συμβαλλόμενα μέρη να εξυπηρετούν χωριστές αγορές οι οποίες συχνά οριοθετούνται από τα εθνικά σύνορα, προκαλούν απομόνωση των εν λόγω αγορών, υποσκάπτοντας με τον τρόπο αυτό την επίτευξη του κύριου σκοπού της Συνθήκης ΕΚ, ήτοι τη δημιουργία ενιαίας κοινοτικής αγοράς. Επιπλέον, παραβάσεις τέτοιου είδους, ιδίως όταν πρόκειται για οριζόντιες συμπράξεις, χαρακτηρίζονται από τη νομολογία ως «πολύ σοβαρές» ή ως «κατάφωρες» (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-148/89, Tréfilunion κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1063, σκέψη 109· της 15ης Σεπτεμβρίου 1998, T-374/94, T-375/94, T-384/94 και T-388/94, European Night Services κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-3141, σκέψη 136, και της 18ης Ιουλίου 2005, T-241/01, Scandinavian Airlines System κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-2917, σκέψη 85).

159 Εξάλλου, κατά πάγια νομολογία, το αποτέλεσμα μιας αντικείμενης στον ανταγωνισμό πρακτικής δεν αποτελεί καθοριστικό κριτήριο για την εκτίμηση της σοβαρότητας των παραβάσεων. Στοιχεία αφορώντα το ζήτημα της προθέσεως μπορεί να έχουν μεγαλύτερη σημασία από εκείνα που αφορούν τις επιπτώσεις, κυρίως όταν πρόκειται για εγγενώς σοβαρές παραβάσεις όπως είναι η κατανομή των αγορών (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 2003, C-194/99 P, Thyssen Stahl κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-10821, σκέψη 118, και Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής, σκέψη 122 ανωτέρω, σκέψη 96· αποφάσεις Krupp Thyssen Stainless και Acciai speciali Terni κατά Επιτροπής, σκέψη 77 ανωτέρω, σκέψη 199, και Degussa κατά Επιτροπής, σκέψη 71 ανωτέρω, σκέψη 251).

160 Επομένως, η φύση της παραβάσεως διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο, ιδίως όσον αφορά τον χαρακτηρισμό των παραβάσεων ως «πολύ σοβαρών». Από την περιγραφή των πολύ σοβαρών παραβάσεων στις κατευθυντήριες γραμμές του 1998 προκύπτει ότι συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές που αποσκοπούν, ιδίως, όπως εν προκειμένω, στην κατανομή αγορών μπορούν να

χαρακτηριστούν, βάσει της φύσεώς τους και μόνον, ως «πολύ σοβαρές», χωρίς να απαιτείται να έχουν οι συμπεριφορές αυτές κάποιον ιδιαίτερο αντίκτυπο στην αγορά ή να επηρεάζουν συγκεκριμένη γεωγραφική έκταση (βλ., συναφώς, αποφάσεις Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής, σκέψη 122 ανωτέρω, σκέψη 75, και της 24ης Σεπτεμβρίου 2009, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P και C-137/07 P, Erste Bank der österreichischen Sparkassen κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. I-8681, σκέψη 103). Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται από το ότι, ενώ η περιγραφή των σοβαρών παραβάσεων αναφέρεται ρητώς στον αντίκτυπο στην αγορά και στα αποτελέσματα σε εκτεταμένες ζώνες της κοινής αγοράς, η περιγραφή των πολύ σοβαρών παραβάσεων, αντιθέτως, δεν απαιτεί να υπάρχει συγκεκριμένος αντίκτυπος στην αγορά ή συνέπειες σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή (βλ., συναφώς, απόφαση Schunk και Schunk Kohlenstoff-Technik κατά Επιτροπής, σκέψη 83 ανωτέρω, σκέψη 171 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Επομένως, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου τους, οι παραβάσεις που διαπιστώθηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση είναι, ως εκ της φύσεώς τους, πολύ σοβαρές, και τούτο θα ίσχυε ακόμη και αν καταδεικνυόταν ότι οι συμπράξεις δεν επέφεραν όλα τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

161 Κατά τα λοιπά, ακόμα και αν υποτεθεί ότι η Επιτροπή είχε πρόθεση να λάβει υπόψη τον εν λόγω αντίκτυπο της παραβάσεως στην αγορά, που αποτελεί προαιρετικό στοιχείο, και ότι, ως εκ τούτου, όφειλε να παραθέσει, στην προσβαλλόμενη απόφαση, συγκεκριμένα, αξιόπιστα και επαρκή στοιχεία τα οποία να παρέχουν τη δυνατότητα να εκτιμηθεί η πραγματική επίδραση της παραβάσεως επί του ανταγωνισμού στο πλαίσιο της αγοράς (απόφαση Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής, σκέψη 122 ανωτέρω, σκέψη 82), διαπιστώνεται ότι, εν πάση περιπτώσει, το θεσμικό αυτό όργανο τήρησε την υποχρέωση αυτή. Συγκεκριμένα, όσον αφορά την παράβαση στο Λουξεμβούργο, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι επιχειρήσεις οι οποίες μετείχαν στις συμφωνίες πραγματοποίησαν σχεδόν το 100 % των συνολικών πωλήσεων ανελκυστήρων και κυλιόμενων κλιμάκων του έτους 2003, επισημαίνοντας, ταυτοχρόνως, ότι οι τοπικές θυγατρικές της Kone, της Otis, της Schindler και της ThyssenKrupp ήσαν οι μόνοι εγκατεστημένοι στο Λουξεμβούργο προμηθευτές κυλιόμενων κλιμάκων (αιτιολογική σκέψη 52 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επίσης, η Επιτροπή έδωσε έμφαση στη συχνότητα των συναντήσεων (αιτιολογική σκέψη 302 της προσβαλλομένης αποφάσεως), στις προφυλάξεις που είχαν ληφθεί για την απόκρυψη των συναντήσεων και των επαφών (αιτιολογικές σκέψεις 304 έως 307 της προσβαλλομένης αποφάσεως), και στην ύπαρξη συστήματος αποζημιώσεως (αιτιολογικές σκέψεις 317 και 336 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

162 Ως εκ τούτου, όπως υπομνήσθηκε ανωτέρω, στη σκέψη 153, η Επιτροπή κατέληξε, με την αιτιολογική σκέψη 660 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι το γεγονός ότι οι διάφορες αντίθετες προς τον ανταγωνισμό συμφωνίες εφαρμόστηκαν από τα μέλη της συμπράξεως υποδηλώνει, αυτό και μόνον, την ύπαρξη αντίκτυπου στην αγορά, ακόμη και αν είναι δύσκολο να εκτιμηθεί το πραγματικό αποτέλεσμα, δεδομένου ότι είναι άγνωστο, μεταξύ άλλων, αν και πόσα άλλα έργα αποτέλεσαν αντικείμενο νοθευμένων διαγωνισμών, καθώς και πόσα έργα ανατέθηκαν κατόπιν συμφωνίας περί κατανομής μεταξύ των μελών της συμπράξεως χωρίς να καταστούν αναγκαίες οι μεταξύ τους επαφές. Επιπλέον, τόνισε ότι το υψηλό άθροισμα των μεριδίων της αγοράς που κατείχαν οι ανταγωνιστές συνηγορεί υπέρ της υπάρξεως πιθανών αποτελεσμάτων αντίθετων προς τον ανταγωνισμό και ότι η σχετική σταθερότητα αυτών των μεριδίων αγοράς καθ' όλη τη διάρκεια των παραβάσεων επιβεβαιώνει τα αποτελέσματα αυτά.

163 Δεύτερον, όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από την πρακτική λήψεως αποφάσεων της Επιτροπής, κατά το οποίο η παράβαση έπρεπε να χαρακτηριστεί απλώς και μόνον ως «σοβαρή», λόγω της περιορισμένης γεωγραφικής εκτάσεως η οποία επηρεάστηκε από αυτή, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι ορισμένη πρακτική λήψεως αποφάσεων της Επιτροπής δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως νομικό πλαίσιο για τα πρόστιμα στον τομέα του ανταγωνισμού (αποφάσεις JCB Service κατά Επιτροπής, σκέψη 108 ανωτέρω, σκέψεις 201 και 205, και Britannia Alloys & Chemicals κατά Επιτροπής, σκέψη 108 ανωτέρω, σκέψη 60· απόφαση Carbone-Lorraine κατά Επιτροπής, σκέψη 137 ανωτέρω, σκέψη 92· βλ., επίσης, απόφαση Scandinavian Airlines System κατά Επιτροπής, σκέψη 158 ανωτέρω, σκέψη 132). Εν πάση περιπτώσει, λαμβανομένης υπόψη της αναλύσεως που εκτέθηκε ανωτέρω, στις σκέψεις 158 έως 160, το εν λόγω επιχείρημα δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

164 Εξάλλου, κατά τη νομολογία, η έκταση της γεωγραφικής αγοράς αντιπροσωπεύει μόνον ένα από τα τρία προσήκοντα κριτήρια, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του 1998, για τη συνολική εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως. Μεταξύ αυτών των αλληλεξαρτωμένων κριτηρίων, η φύση της παραβάσεως διαδραματίζει θεμελιώδη ρόλο. Αντιθέτως, η έκταση της γεωγραφικής αγοράς δεν είναι αυτοτελές κριτήριο, υπό την έννοια ότι μόνον παραβάσεις που αφορούν την πλειονότητα των κρατών μελών θα μπορούσαν να λάβουν τον χαρακτηρισμό «πολύ σοβαρές». Ούτε η Συνθήκη ΕΚ, ούτε ο κανονισμός 1/2003, ούτε οι κατευθυντήριες γραμμές του 1998, ούτε η νομολογία παρέχουν τη δυνατότητα να θεωρηθεί ότι μόνον πολύ εκτεταμένοι, από γεωγραφικής απόψεως, περιορισμοί μπορούν να λάβουν τέτοιο χαρακτηρισμό (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Δεκεμβρίου 2006, T-259/02 έως T-264/02 και T-271/02, Raiffeisen Zentralbank Österreich κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-5169, σκέψη 311 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Εξάλλου, το συνολικό έδαφος ενός κράτους μέλους, έστω και αν είναι, σε σύγκριση με τα άλλα κράτη μέλη, σχετικά μικρό, αποτελεί, εν πάση περιπτώσει, σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 1983, 322/81, Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3461, σκέψη 28· βλ. απόφαση Raiffeisen Zentralbank Österreich κ.λπ. κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 312 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Δεδομένου ότι η επίμαχη σύμπραξη καλύπτει το συνολικό έδαφος του Λουξεμβούργου, πρέπει να θεωρηθεί ότι αντιπροσωπεύει σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς.

165 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας της υποθέσεως T-141/07 που υπομνήσθηκαν με τις ως άνω σκέψεις 148 έως 149 πρέπει να απορριφθούν.

Επί του φερόμενου ως παράνομου χαρακτήρα των αρχικών ποσών των προστίμων

– Επί των γενικών αρχικών ποσών των προστίμων

166 Πρώτον, η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-141/07 προβάλλει ότι, όσον αφορά την παράβαση στο Λουξεμβούργο, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη το περιορισμένο μέγεθος της επηρεασθείσας από την παράβαση αγοράς, ενώ το εν λόγω θεσμικό όργανο έχει δηλώσει ρητώς ότι το στοιχείο αυτή επηρεάζει τον υπολογισμό των προστίμων. Συναφώς, τονίζει ότι το αρχικό ποσό των 10 εκατομμυρίων ευρώ (το οποίο αντιπροσωπεύει το 31,3 % της αξίας της οικείας αγοράς) είναι προδήλως δυσανάλογο σε σχέση με τα γενικά αρχικά ποσά που καθορίστηκαν για τις παραβάσεις που διαπράχθηκαν στο Βέλγιο (15,7 % της αξίας της επηρεασθείσας από την παράβαση αγοράς), στις Κάτω Χώρες (15,2 % της αξίας της επηρεασθείσας από την παράβαση αγοράς) και στη Γερμανία (12 % της αξίας της επιλεγείσας από την Επιτροπή σχετικής αγοράς), και πρέπει να μειωθεί.

167 Επισημαίνεται ότι η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-141/07 δεν αμφισβητεί τη νομιμότητα της μεθοδολογίας που εκτίθεται στο σημείο 1 Α των κατευθυντηρίων γραμμών του 1998 για τον καθορισμό των γενικών αρχικών ποσών των προστίμων. Η εν λόγω μεθοδολογία εκφράζει μια ενιαία αντιμετώπιση σύμφωνα με την οποία το γενικό αρχικό ποσό του προστίμου, που συναρτάται με τη σοβαρότητα της παραβάσεως, υπολογίζεται με βάση τον χαρακτήρα και τη γεωγραφική έκταση της παραβάσεως, καθώς και τον συγκεκριμένο αντίκτυπο επί της αγοράς, εφόσον αυτός είναι δυνατό να εκτιμηθεί (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 15ης Μαρτίου 2006, T-15/02, BASF κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-497, σκέψη 134, και της 6ης Μαΐου 2009, T-116/04, Wieland-Werke κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. II-1087, σκέψη 62).

168 Περαιτέρω, το μέγεθος της οικείας αγοράς, κατ' αρχήν, δεν αποτελεί υποχρεωτικό στοιχείο, αλλά ένα μόνον από τα κρίσιμα στοιχεία για την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, η δε Επιτροπή ουδόλως υποχρεούται, κατά τη νομολογία, να προβαίνει σε οριοθέτηση της οικείας αγοράς ή σε εκτίμηση του μεγέθους της οσάκις η επίμαχη παράβαση έχει σκοπό αντίθετο προς τον ανταγωνισμό (βλ., συναφώς, απόφαση Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής, σκέψη 122 ανωτέρω, σκέψεις 55 και 64, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Σεπτεμβρίου 2009, T-161/05, Hoechst κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. II-3555, σκέψη 109).

169 Επομένως, για τον καθορισμό του γενικού αρχικού ποσού του προστίμου, η Επιτροπή δύναται, χωρίς ωστόσο να είναι υποχρεωμένη, να λαμβάνει υπόψη την αξία της αγοράς στην οποία συντελείται η παράβαση (βλ., συναφώς, αποφάσεις BASF κατά Επιτροπής, σκέψη 167 ανωτέρω, σκέψη 134, και Wieland-Werke κατά Επιτροπής, σκέψη 167 ανωτέρω, σκέψη 63). Πράγματι, οι κατευθυντήριες γραμμές του 1998 δεν προβλέπουν ότι το ποσό των προστίμων υπολογίζεται με βάση τον παγκόσμιο κύκλο εργασιών ή τον κύκλο εργασιών που πραγματοποίησαν οι επιχειρήσεις στη σχετική αγορά, αλλά ούτε αποκλείουν να λαμβάνονται υπόψη, κατά την επιμέτρηση του ποσού του προστίμου, τέτοιοι κύκλοι εργασιών, προκειμένου να τηρηθούν οι γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης και όταν το επιβάλλουν οι περιστάσεις (απόφαση Archer Daniels Midland και Archer Daniels Midland Ingredients κατά Επιτροπής, σκέψη 151 ανωτέρω, σκέψη 187).

170 Επομένως, το επιχείρημα της προσφεύγουσας της υποθέσεως T-141/07 κατά το οποίο το γενικό αρχικό ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην GTO πρέπει να αντανακλά το περιορισμένο μέγεθος της λουξεμβουργιανής αγοράς στηρίζεται σε εσφαλμένη προκείμενη και πρέπει να απορριφθεί.

171 Εξάλλου, επισημαίνεται ότι, καίτοι η Επιτροπή, απαντώντας σε επιχείρημα κατά το οποίο η σύμπραξη στο Λουξεμβούργο έπρεπε να θεωρηθεί ότι είχε περιορισμένα αποτελέσματα λόγω του ότι κάλυπτε ένα μόνον κράτος μέλος, διευκρίνισε, στην αιτιολογική σκέψη 666 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι «[τ]ο μέγεθος της λουξεμβουργιανής αγοράς σε σχέση με εκείνο των αγορών άλλων κρατών μελών ελήφθη δεόντως υπόψη για τον υπολογισμό του προστίμου (βλ. [αιτιολογικές σκέψεις] 680 έως 683)», εντούτοις οι αιτιολογικές σκέψεις της προσβαλλομένης αποφάσεως στις οποίες παραπέμπει το εν λόγω θεσμικό όργανο αφορούν την κατάταξη των μετεχόντων στη σύμπραξη στο Λουξεμβούργο σε κατηγορίες, προκειμένου να τύχουν διαφοροποιημένης μεταχειρίσεως. Τονίζεται επίσης ότι η Επιτροπή καθόρισε το γενικό αρχικό ποσό του προστίμου σε 10 εκατομμύρια ευρώ. Επομένως, μολονότι η Επιτροπή προσδιόρισε τη σοβαρότητα της παραβάσεως με βάση τον χαρακτήρα και τη γεωγραφική της έκταση, έκρινε σκόπιμο να καθορίσει γενικό αρχικό ποσό του προστίμου σε σχέση με την οικεία παράβαση που αντιστοιχούσε στο ήμισυ του κατώτατου ορίου των 20 εκατομμυρίων ευρώ το οποίο προβλέπουν οι κατευθυντήριες γραμμές του 1998 υπό συνήθεις συνθήκες για τέτοιου είδους πολύ σοβαρές παραβάσεις (βλ. σημείο 1 Α, δεύτερο εδάφιο, τρίτη περίπτωση, των κατευθυντηρίων γραμμών του 1998).

172 Λαμβανομένων υπόψη, αφενός, του ιδιαιτέρως σοβαρού χαρακτήρα της συμπράξεως και, αφετέρου, του γεγονότος ότι αυτή κάλυπτε σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το αρχικό ποσό των 10 εκατομμυρίων ευρώ του προστίμου που επιβλήθηκε στην Otis για την παράβαση που διαπράχθηκε στο Λουξεμβούργο δεν πρέπει να μειωθεί.

173 Η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-141/07 διατείνεται επίσης ότι το αρχικό ποσό που καθορίστηκε για τη σύμπραξη στο Λουξεμβούργο είναι δυσανάλογο σε σχέση με τα αρχικά ποσά που καθορίστηκαν για τις παραβάσεις που διαπράχθηκαν στο Βέλγιο, στη Γερμανία και στις Κάτω Χώρες.

174 Όπως υπομνήσθηκε ανωτέρω, στις σκέψεις 167 έως 170, λαμβανομένης υπόψη της λογικής που διέπει τη μεθοδολογία που προβλέπεται στο σημείο 1 Α των κατευθυντηρίων γραμμών του 1998, η Επιτροπή, κατά τον καθορισμό του γενικού αρχικού ποσού του προστίμου, δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη το μέγεθος της επηρεασθείσας από την παράβαση αγοράς, οπότε δεν υποχρεούται κατά μείζονα λόγο να καθορίζει το ποσό αυτό βάσει ενός σταθερού και συγκεκριμένου ποσοστού επί του συνολικού κύκλου εργασιών της αγοράς (βλ., συναφώς, απόφαση BASF κατά Επιτροπής, σκέψη 167 ανωτέρω, σκέψη 134).

175 Έστω και αν υποτεθεί ότι η Επιτροπή οφείλει, όταν διαπιστώνει πλείονες σοβαρότατες παραβάσεις με μία και την αυτή απόφαση, να διασφαλίζει κάποια συνέπεια μεταξύ των γενικών αρχικών ποσών που λαμβάνει ως βάση και του μεγέθους των διαφόρων αγορών που επηρεάσθηκαν από τη σύμπραξη,

στην προκειμένη περίπτωση, από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι το γενικό αρχικό ποσό που καθορίστηκε για τη σύμπραξη στο Λουξεμβούργο είναι δυσανάλογο σε σχέση με τα γενικά αρχικά ποσά που καθορίστηκαν για τις συμπράξεις στο Βέλγιο, στη Γερμανία και στις Κάτω Χώρες.

176 Συγκεκριμένα, από την εξέταση των σχετικών στοιχείων προκύπτει ότι η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος των σχετικών αγορών, καθόρισε τα γενικά αρχικά ποσά των προστίμων κατά τρόπο συνεπή. Ειδικότερα, η Επιτροπή καθόρισε γενικά αρχικά ποσά τα οποία ήσαν μεγαλύτερα στις περιπτώσεις που το μέγεθος της αγοράς ήταν μεγαλύτερο, χωρίς, ωστόσο, να χρησιμοποιήσει συγκεκριμένο μαθηματικό τύπο, πράγμα που δεν υποχρεούτο, εν πάση περιπτώσει, να πράξει (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 167 έως 170). Αφενός, για τη σαφώς μεγαλύτερη αγορά, ήτοι εκείνη της Γερμανίας, η οποία αντιπροσωπεύει 576 εκατομμύρια ευρώ, το γενικό αρχικό ποσό καθορίστηκε σε 70 εκατομμύρια ευρώ. Για τις δύο επόμενες πιο σημαντικές, από άποψη μεγέθους, αγορές, ήτοι εκείνες των Κάτω Χωρών και του Βελγίου, οι οποίες αντιπροσωπεύουν 363 εκατομμύρια ευρώ και 254 εκατομμύρια ευρώ, αντιστοίχως, το γενικό αρχικό ποσό καθορίστηκε στα 55 εκατομμύρια ευρώ και στα 40 εκατομμύρια ευρώ, αντιστοίχως. Αφετέρου, για την αγορά του Λουξεμβούργου, η οποία έχει σαφώς μικρότερο μέγεθος, δεδομένου ότι αντιπροσωπεύει 32 εκατομμύρια ευρώ, η Επιτροπή, καίτοι οι κατευθυντήριες γραμμές του 1998 προβλέπουν τον καθορισμό, για πολύ σοβαρές παραβάσεις, αρχικού ποσού, αναλόγως της σοβαρότητας της παραβάσεως, «άνω των 20 εκατομμυρίων [ευρώ]», έκρινε σκόπιμο να περιορίσει το ποσό αυτό σε 10 εκατομμύρια ευρώ.

177 Στο πλαίσιο αυτό, παρατηρείται επίσης ότι, καίτοι το μέγεθος της λουξεμβουργιανής αγοράς είναι περιορισμένο σε σχέση με το μέγεθος των αγορών τις οποίες αφορούσαν οι λοιπές παραβάσεις, εντούτοις απέκειτο στην Επιτροπή να καθορίσει αρκούντως υψηλό αρχικό ποσό προστίμου το οποίο να αντανακλά τον «πολύ σοβαρό» χαρακτήρα της επίμαχης παραβάσεως.

178 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας της υποθέσεως T-141/07 που αντλούνται από τον φερόμενο υπερβολικό χαρακτήρα του αρχικού ποσού του προστίμου που καθορίστηκε για την παράβαση στο Λουξεμβούργο είναι απορριπτέα.

179 Δεύτερον, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 προβάλλουν, όσον αφορά την παράβαση στη Γερμανία, ότι η Επιτροπή καθόρισε το αρχικό ποσό του προστίμου στηριζόμενη στο μέγεθος της αγοράς των ανελκυστήρων και των κυλιόμενων κλιμάκων, η οποία, κατά την αιτιολογική σκέψη 82 της προσβαλλομένης αποφάσεως, αντιπροσωπεύει 576 εκατομμύρια ευρώ. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή παραβίασε τις κατευθυντήριες γραμμές του 1998 και την αρχή της αναλογικότητας κατά τον καθορισμό του εν λόγω αρχικού ποσού, καθόσον οι συμπράξεις επηρέασαν μόνον τις πωλήσεις κυλιόμενων κλιμάκων και μικρό τμήμα των πωλήσεων ανελκυστήρων στη Γερμανία. Επομένως, η Επιτροπή ουδόλως προσδιόρισε τις αγορές που επηρεάσθηκαν από τις συμπράξεις, το μέγεθος αυτών και τον πραγματικό αντίκτυπο της παραβάσεως. Εντούτοις, από τα έγγραφα που προσκόμισε η Otis προκύπτει ότι η σύμπραξη δεν αφορούσε το σύνολο της αγοράς των ανελκυστήρων, αλλά μόνον τα έργα κυλιόμενων κλιμάκων και τα έργα ανελκυστήρων μεγάλης αξίας, ήτοι τα έργα ανελκυστήρων μεγάλης ταχύτητας. Εντούτοις, μόνον ένα μικρό τμήμα των έργων ανελκυστήρων μεγάλης ταχύτητας περιελάμβανε και συνήθεις ανελκυστήρες. Συνεπώς, κατά την Otis, το συνολικό ποσό των πωλήσεων που επηρεάσθηκαν από τη σύμπραξη στη Γερμανία ανέρχεται σε 128 εκατομμύρια ευρώ και όχι σε 576 εκατομμύρια ευρώ (αιτιολογικές σκέψεις 82 και 280 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

180 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι ούτε οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 αμφισβητούν τη νομιμότητα της μεθοδολογίας που εκτίθεται στο σημείο 1 Α των κατευθυντηρίων γραμμών του 1998 για τον καθορισμό του αρχικού ποσού του προστίμου, η οποία, όπως υπομνήσθηκε ανωτέρω, στη σκέψη 174, διέπεται από συγκεκριμένη λογική. Εξάλλου, κατά την προπαρατεθείσα στη σκέψη 168 νομολογία, το μέγεθος της οικείας αγοράς αποτελεί ένα μόνον από τα κρίσιμα στοιχεία για την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, ως προς το οποίο δεν υφίσταται υποχρέωση της Επιτροπής να το λαμβάνει υπόψη κατά τον καθορισμό του αρχικού ποσού του προστίμου.

181 Πρώτον, αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από τις προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07, η Επιτροπή δεν καθόρισε το γενικό αρχικό ποσό του προστίμου σε σχέση με την παράβαση στη Γερμανία στηριζόμενη στο μέγεθος της επηρεασθείσας αγοράς. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 657 έως 671 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή στήριξε την εκτίμησή της σχετικά με τη σοβαρότητα των παραβάσεων στο χαρακτήρα των εν λόγω παραβάσεων και στη γεωγραφική τους έκταση.

182 Δεύτερον, όσον αφορά τον προσδιορισμό του αντίκτυπου της παραβάσεως στη Γερμανία, όπως υπομνήσθηκε ανωτέρω, στη σκέψη 151, η Επιτροπή οφείλει, στο πλαίσιο της αξιολογήσεως της σοβαρότητας της παραβάσεως, να εξετάζει τον πραγματικό αντίκτυπο της παραβάσεως επί της αγοράς, μόνον εφόσον προκύπτει ότι ο αντίκτυπος αυτός δύναται να εκτιμηθεί, πράγμα που δεν συμβαίνει εν προκειμένω.

183 Αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από τις προσφεύγουσες, από την αιτιολογική σκέψη 664 της προσβαλλομένης αποφάσεως, με την οποία η Επιτροπή απαντά εκτός των άλλων στο επιχείρημα των Otis και Kone σχετικά με τον φερόμενο ως περιορισμένης κλίμακας αντίκτυπο της παραβάσεως, προκύπτει ότι ήταν «αδύνατο να αποδειχθούν τα ακριβή αποτελέσματα της παραβάσεως» και ότι οι συμφωνίες στη Γερμανία δεν επηρέασαν μόνον την αγορά των κυλιόμενων κλιμάκων και τα μεγάλης αξίας έργα ανελκυστήρων, δεδομένου ότι η Επιτροπή θεώρησε ότι ήταν πιθανό «ότι οι δραστηριότητες της συμπράξεως στα έργα ανελκυστήρων αξίας μεγαλύτερης του ενός εκατομμυρίου ευρώ, που περιλαμβάνουν τους ανελκυστήρες μεγάλης ταχύτητας και μεγάλης αξίας, άσκησαν επιρροή στη λειτουργία του υπολοίπου τμήματος της αγοράς ανελκυστήρων». Στην εν λόγω αιτιολογική σκέψη, η Επιτροπή επισήμανε επίσης ότι η συνολική αξία ενός έργου υπερίσχυε του αριθμού και του είδους των ανελκυστήρων, ότι ήταν ανέφικτο να αποδειχθούν τα ακριβή αποτελέσματα της παραβάσεως και ότι από τα πραγματικά περιστατικά είχε προδήλως αποδειχθεί ότι πρόθεση των μερών δεν ήταν να αποκλείσουν ορισμένα είδη προϊόντων, αλλά να επιτύχουν συμφωνία για τα έργα ως προς τα οποία ο ανταγωνισμός μπορούσε να εξαλειφθεί ευκολότερα.

184 Εξάλλου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 δεν αποδεικνύουν ότι ο αντίκτυπος της παραβάσεως στη Γερμανία μπορούσε να εκτιμηθεί, αλλά μόνον ότι η παράβαση αφορούσε αγορά το μέγεθος της οποίας φέρεται ότι ήταν μειωμένο. Συγκεκριμένα, υποστηρίζουν ότι απέδειξαν ότι η σύμπραξη στη Γερμανία αφορούσε μόνον έργα κυλιόμενων κλιμάκων και έργα ανελκυστήρων μεγάλης αξίας ή μεγάλης ταχύτητας, και ότι τα εν λόγω έργα περιλάμβαναν συνήθεις ανελκυστήρες μόνον προαιρετικώς. Επομένως, η φερόμενη αγορά των συνήθων ανελκυστήρων δεν επηρεάσθηκε. Εν πάση περιπτώσει, τα εν λόγω επιχειρήματα είναι απορριπτέα.

185 Κατ' αρχάς, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 υποστηρίζουν ότι η σύμπραξη αφορούσε μόνον έργα ανελκυστήρων μεγάλης ταχύτητας, για τα οποία η Otis, η Kone και η ThyssenKrupp ήσαν οι μόνες δυνάμενες να υποβάλουν προσφορά εταιρίες, και αφορούσε τους συνήθεις ανελκυστήρες μόνον προαιρετικώς, στον βαθμό που τέτοιοι ανελκυστήρες περιλαμβάνονταν σε έργα ανελκυστήρων μεγάλης αξίας ή μεγάλης ταχύτητας ή σε έργα κυλιόμενων κλιμάκων, γεγονός το οποίο, κατά τα λοιπά, τεκμηριώνεται από τα έγγραφα που επισυνάπτονται στο δικόγραφο της προσφυγής τους, στα οποία περιλαμβάνεται γραπτή δήλωση του δόκτορος R.

186 Συναφώς, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα κατά το οποίο τα έργα ανελκυστήρων μεγάλης αξίας αποτελούν έργα ανελκυστήρων μεγάλης ταχύτητας. Αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από τις προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07, η Kone, η Otis και η ThyssenKrupp δεν ήσαν οι μόνοι πραγματικοί προσφέροντες για τα έργα ανελκυστήρων μεγάλης αξίας. Πλην της Schindler, για την οποία οι προσφεύγουσες επισημαίνουν ότι έπαυσε να μετέχει ενεργώς στις συζητήσεις μετά τον Δεκέμβριο του 2000, από τη γραπτή δήλωση του δόκτορος R., την οποία προσκόμισαν οι εν λόγω προσφεύγουσες προς στήριξη της επιχειρηματολογίας τους, προκύπτει ότι, καίτοι η Kone, η Otis, η Schindler και η ThyssenKrupp αντιπροσώπευαν το σύνολο των πωλήσεων ανελκυστήρων μεγάλης ταχύτητας στη Γερμανία το 2003, εντούτοις «[ά]λλες επιχειρήσεις κατόρθωσαν να αναλάβουν σημαντικό τμήμα των έργων ανελκυστήρων αξίας άνω του ενός εκατομμυρίου ευρώ στη Γερμανία»,

γεγονός που επιβεβαιώνει ότι, κατά το γράμμα της εκθέσεως πραγματογνωμοσύνης που προσκόμισαν οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07, τα έργα ανελκυστήρων μεγάλης αξίας δεν ταυτίζονται με τα έργα ανελκυστήρων μεγάλης ταχύτητας.

187 Εξάλλου, όπως επισημαίνει η Επιτροπή, λαμβανομένων υπόψη της μέσης τιμής ενός ανελκυστήρα μεγάλης ταχύτητας, η οποία ανέρχεται σε 167 000 ευρώ περίπου, και του επιχειρήματος των προσφευγουσών κατά το οποίο κάθε έργο μεγάλης αξίας περιελάμβανε τουλάχιστον έναν ανελκυστήρα μεγάλης ταχύτητας, δεν μπορεί να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο τα εν λόγω έργα να περιελάμβαναν περισσότερους συνήθεις ανελκυστήρες. Συναφώς, η OEC διευκρίνισε, με δήλωση της [*εμπιστευτικό*], ότι οι συμπράξεις που αφορούσαν τα έργα νέου εξοπλισμού κάλυπταν, πλην των έργων κυλιόμενων κλιμάκων, και τα «έργα κύρους». Η OEC προέβαλε επίσης ότι, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, τα εν λόγω έργα δεν περιελάμβαναν ανελκυστήρες μεγάλης ταχύτητας, αλλά αποτελούσαν ειδικά έργα τα οποία περιελάμβαναν πολλά τεμάχια. Η Kone δήλωσε επίσης ότι η συνολική αξία του έργου, ανεξαρτήτως του αριθμού και του είδους των ανελκυστήρων, συνιστούσε το μόνο καθοριστικής σημασίας στοιχείο (βλ. το σημείο 254 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και την αιτιολογική σκέψη 241 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Κατά τα λοιπά, το εν λόγω επιχείρημα δεν αμφισβητήθηκε από τις προσφεύγουσες.

188 Όπως επισημαίνουν οι ίδιες οι προσφεύγουσες, πλην της Otis, της Kone και της ThyssenKrupp, πολυάριθμοι ανταγωνιστές ήσαν σε θέση να υποβάλουν προσφορές για τα έργα αξίας μεγαλύτερης του ενός εκατομμυρίου ευρώ τα οποία περιελάμβαναν μόνον συνήθεις ανελκυστήρες. Συγκεκριμένα, με το δικόγραφο της προσφυγής τους, οι προσφεύγουσες, στηριζόμενες στις δηλώσεις του δόκτορος R., προβάλλουν ότι «[*εμπιστευτικό*]». Η Kone δήλωσε επίσης, με τις παρατηρήσεις της της 12ης Φεβρουαρίου 2004, ότι στον τομέα των ανελκυστήρων [*εμπιστευτικό*]. Επομένως, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα των προσφευγουσών κατά το οποίο η σύμπραξη αφορούσε μόνον έργα ανελκυστήρων για τα οποία η Otis, η Kone και η ThyssenKrupp ήσαν οι μόνες δυνάμενες να υποβάλουν προσφορά εταιρίες.

189 Εν συνεχεία, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 υποστηρίζουν ότι τα επιχειρήματα, που εκτέθηκαν στην αιτιολογική σκέψη 664 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά τα οποία υπήρχε ευθεία ή έμμεση «αλληλεπικάλυψη» μεταξύ των συζητήσεων που αφορούσαν τους ανελκυστήρες μεγάλης αξίας και εκείνων που αφορούσαν τους λοιπούς ανελκυστήρες είναι ασαφή και παράδοξα και αντιφάσκουν προς τα πραγματικά και τα οικονομικά στοιχεία.

190 Συναφώς, πρέπει να απορριφθεί η αιτίαση την οποία επικαλούνται οι προσφεύγουσες και η οποία αντλείται από ανεπαρκή τεκμηρίωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, λόγω του ότι η Επιτροπή δεν εξήγησε τον τρόπο με τον οποίο οι συζητήσεις που αφορούσαν τους ανελκυστήρες μεγάλης ταχύτητας ήσαν ικανές να επηρεάσουν εμμέσως το υπόλοιπο τμήμα των πωλήσεων ανελκυστήρων και τον λόγο για τον οποίο οι πωλήσεις αυτές πιθανόν επηρεάστηκαν. Συγκεκριμένα, στην αιτιολογική σκέψη 664 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή ανέφερε ρητώς ότι οι συμπράξεις στη Γερμανία αφορούσαν έργα τα οποία περιελάμβαναν κυλιόμενες κλίμακες, ανελκυστήρες και ανελκυστήρες μεγάλης ταχύτητας, σε διάφορους συνδυασμούς, και ότι η συνολική αξία εκάστου έργου υπερίσχυε του αριθμού και του είδους των ανελκυστήρων. Επισήμανε επίσης ότι οι δραστηριότητες της συμπράξεως που αφορούσαν έργα ανελκυστήρων αξίας μεγαλύτερης του ενός εκατομμυρίου ευρώ, τα οποία περιλαμβάνουν τους ανελκυστήρες μεγάλης ταχύτητας και μεγάλης αξίας, άσκησαν επιρροή στη λειτουργία του υπολοίπου τμήματος της αγοράς ανελκυστήρων, από το οποίο δεν μπορούσαν να διαχωριστούν, δεδομένου ότι τα διάφορα είδη προϊόντων (ανελκυστήρες μεγάλης ταχύτητας, μειωμένης ταχύτητας κ.λπ.) επηρεάστηκαν σε διαφορετικό βαθμό. Εν τέλει, τόνισε ότι πρόθεση των μερών δεν ήταν να αποκλείσουν ορισμένα είδη προϊόντων, αλλά να επιτύχουν συμφωνία για τα έργα ως προς τα οποία ο ανταγωνισμός μπορούσε να εξαλειφθεί ευκολότερα (βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 242 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

191 Εξάλλου, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 186 έως 187 ανωτέρω, η ύπαρξη της φερόμενης χωριστής και μη επηρεασθείσας αγοράς συνήθων ανελκυστήρων δεν αποδείχθηκε, δεδομένου ότι τα έργα ανελκυστήρων μεγάλης αξίας και τα έργα κυλιόμενων κλιμάκων περιελάμβαναν και συνήθεις ανελκυστήρες, ενίοτε δε αφορούσαν μόνον τέτοιους ανελκυστήρες.

192 Εξάλλου, αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από τις προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07, η διαπίστωση ότι επηρεάσθηκε, τουλάχιστον εμμέσως, το σύνολο της αγοράς των ανελκυστήρων και των κυλιόμενων κλιμάκων δεν αντιφάσκει προς τα προσκομισθέντα από τις προσφεύγουσες πραγματικά και οικονομικά στοιχεία. Όσον αφορά το επιχείρημά τους κατά το οποίο τα περιθώρια κέρδους που πραγματοποίησε η Otis από την πώληση συνήθων ανελκυστήρων στο πλαίσιο έργων αξίας μικρότερης του ενός εκατομμυρίου ευρώ κατά τη διάρκεια της συμπράξεως δεν ήσαν υψηλότερα απ' ό,τι πριν ή μετά την περίοδο αυτή, επισημαίνεται, αφενός, ότι η ThyssenKrupp ανέφερε ότι το αρχικό ελάχιστο απαιτούμενο όριο για την ένταξη ενός έργου στη σύμπραξη αυξήθηκε από 500 000 γερμανικά μάρκα (DEM) σε 1 000 000 DEM το 1998 και σε 1 000 000 ευρώ από το 2002 και ότι, επομένως, οι συζητήσεις αφορούσαν και έργα αξίας μικρότερης του ενός εκατομμυρίου ευρώ (αιτιολογική σκέψη 241 της προσβαλλομένης αποφάσεως), οπότε τα περιθώρια κέρδους που πραγματοποίησε η Otis στο πλαίσιο έργων αξίας μικρότερης του ενός εκατομμυρίου ευρώ επηρεάστηκαν και αυτά από τη σύμπραξη. Αφετέρου, εν πάση περιπτώσει, δεδομένου ότι το επιχείρημα των προσφευγουσών στηρίζεται αποκλειστικώς σε στοιχεία που αφορούν τις πωλήσεις του ομίλου Otis, είναι αδύνατον να προσδιοριστούν με επαρκή βεβαιότητα οι σχετικές με τον ανταγωνισμό παράμετροι που θα ίσχυαν ελλείψει των παραβάσεων. Εξάλλου, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, οι ίδιες οι προσφεύγουσες τόνισαν επανειλημμένως τη μεγάλη διαφημιστική αξία των «έργων κύρους», γεγονός που επιτρέπει να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο η σύμπραξη να μην είχε οποιονδήποτε αντίκτυπο επί της αγοράς των συνήθων ανελκυστήρων.

193 Εν τέλει, επισημαίνεται ότι, ακόμα και αν υποτεθεί ότι η Επιτροπή προετίθετο να λάβει υπόψη τον εν λόγω αντίκτυπο της παραβάσεως στην αγορά, που αποτελεί προαιρετικό στοιχείο, και ότι, ως εκ τούτου, όφειλε να παραθέσει, με την προσβαλλόμενη απόφαση, συγκεκριμένα, αξιόπιστα και επαρκή στοιχεία τα οποία να παρέχουν τη δυνατότητα να εκτιμηθεί η πραγματική επίδραση της παραβάσεως επί του ανταγωνισμού στο πλαίσιο της αγοράς (προπαρατεθείσα στη σκέψη 122 απόφαση Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής, σκέψη 82), διαπιστώνεται ότι, εν πάση περιπτώσει, το θεσμικό αυτό όργανο τήρησε την υποχρέωση αυτή.

194 Όσον αφορά την παράβαση στη Γερμανία, πέραν των ενδείξεων που εκτέθηκαν ανωτέρω, στη σκέψη 192, η Επιτροπή επισήμανε ιδίως ότι η Kone, η Otis, η Schindler και η ThyssenKrupp συγκέντρωναν πλέον του 60 % της αξίας των πωλήσεων ανελκυστήρων και σχεδόν το 100 % της αγοράς των κυλιόμενων κλιμάκων (αιτιολογικές σκέψεις 51 και 232 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επιπλέον, μετά το 2000, οι τρεις μετέχοντες στη σύμπραξη κατείχαν από κοινού το 75 % περίπου της αγοράς των κυλιόμενων κλιμάκων και σχεδόν το 50 % της αγοράς των ανελκυστήρων (αιτιολογικές σκέψεις 278 και 280 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επιπροσθέτως, ο σκοπός της συμπράξεως συνίστατο στην παγίωση των αντίστοιχων μεριδίων αγοράς των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων (αιτιολογικές σκέψεις 236 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η Επιτροπή υπογράμμισε επίσης τη συχνότητα των συναντήσεων (αιτιολογικές σκέψεις 217 και 218 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και τα προληπτικά μέτρα που λάμβαναν οι μετέχοντες προκειμένου να αποκρύψουν τις επαφές τους (αιτιολογικές σκέψεις 219 έως 221 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

195 Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατέληξε, με την αιτιολογική σκέψη 660 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι το στοιχείο και μόνον ότι οι διάφορες αντίθετες προς τον ανταγωνισμό συμφωνίες τέθηκαν σε εφαρμογή υποδηλώνει την ύπαρξη αντίκτυπου στην αγορά, ακόμη και αν ήταν δύσκολο να εκτιμηθεί το πραγματικό αποτέλεσμα, διότι δεν ήταν εφικτό να αποδειχθεί, μεταξύ άλλων, αν και πόσα έργα αποτέλεσαν αντικείμενο νοθευμένων διαγωνισμών ούτε πόσα έργα ανατέθηκαν κατόπιν συμφωνίας περί κατανομής μεταξύ των μελών της συμπράξεως χωρίς να καταστούν αναγκαίες οι μεταξύ τους επαφές. Η Επιτροπή προσέθεσε ότι το υψηλό άθροισμα των μεριδίων της αγοράς που κατείχαν οι

ανταγωνιστές συνηγορεί υπέρ της υπάρξεως πιθανών αποτελεσμάτων αντίθετων προς τον ανταγωνισμό και ότι η σχετική σταθερότητα αυτών των μεριδίων αγοράς καθ' όλη τη διάρκεια των παραβάσεων επιβεβαιώνει τα αποτελέσματα αυτά.

196 Τρίτον, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 υποστηρίζουν ότι, αντιθέτως προς τα διαλαμβανόμενα στην αιτιολογική σκέψη 664 της προσβαλλομένης αποφάσεως, από την ανακοίνωση των αιτιάσεων δεν προκύπτει ότι οι συζητήσεις που αφορούσαν έργα ανελκυστήρων αξίας μεγαλύτερης του ενός εκατομμυρίου ευρώ επηρέασαν την αγορά ανελκυστήρων αξίας μικρότερης του εν λόγω ποσού. Επομένως, υφίσταται προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας των προσφευγουσών της υποθέσεως T-145/07.

197 Όπως υπομνήσθηκε ανωτέρω, στη σκέψη 122, η θεμελιώδης αρχή του δικαίου της Ένωσης που επιβάλλει τον σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας στο πλαίσιο κάθε διαδικασίας επιβάλλει ιδίως να περιλαμβάνει η ανακοίνωση των αιτιάσεων την οποία απευθύνει η Επιτροπή σε επιχείρηση στην οποία προτίθεται να επιβάλει κύρωση λόγω παραβάσεως των κανόνων περί ανταγωνισμού τα ουσιώδη στοιχεία σε βάρος της εν λόγω επιχειρήσεως, όπως τα προσαπτόμενα πραγματικά περιστατικά, τον χαρακτηρισμό που τους αποδίδεται και τα αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η Επιτροπή, ώστε η επιχείρηση αυτή να είναι σε θέση να προβάλει λυσιτελώς τα επιχειρήματά της στο πλαίσιο της κινηθείσας κατ' αυτής διοικητικής διαδικασίας.

198 Εν προκειμένω, προκύπτει ιδίως από το σημείο 583 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων ότι η Επιτροπή θεώρησε ότι η σύμπραξη μπορούσε να έχει επιπτώσεις στο σύνολο των τομέων των ανελκυστήρων και των κυλιόμενων κλιμάκων στη Γερμανία, δεδομένου ότι το εν λόγω θεσμικό όργανο αναφέρθηκε, συναφώς, ειδικώς στο άθροισμα των μεριδίων της αγοράς που κατείχαν οι μετέχοντες στη σύμπραξη στους τομείς των ανελκυστήρων, στο σύνολό του, και των κυλιόμενων κλιμάκων. Όσον αφορά την εκτίμηση της σοβαρότητας κάθε παραβάσεως για τον σκοπό του καθορισμού του ποσού του προστίμου, η Επιτροπή επισήμανε επίσης, στο σημείο 617, στοιχείο β', της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, ότι, κατά την αξιολόγηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, προετίθετο να συνεκτιμήσει το γεγονός ότι «οι συμφωνίες εκτείνονταν στο σύνολο των τομέων των ανελκυστήρων και των κυλιόμενων κλιμάκων».

199 Εξάλλου, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 έλαβαν θέση, συναφώς, με την απάντησή τους στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Συγκεκριμένα, ανέφεραν μεταξύ άλλων στην Επιτροπή [*εμπιστευτικό*].

200 Επομένως, το επιχείρημα ότι η Επιτροπή προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας των προσφευγουσών καθόσον δεν ανέφερε, στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, ότι οι συζητήσεις που αφορούσαν έργα ανελκυστήρων αξίας μεγαλύτερης του ενός εκατομμυρίου ευρώ επηρέασαν την αγορά ανελκυστήρων αξίας μικρότερης του εν λόγω ποσού είναι αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί.

201 Τέταρτον, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 υποστηρίζουν ότι το αρχικό ποσό των 70 εκατομμυρίων ευρώ, που καθορίστηκε για τη σύμπραξη στη Γερμανία, είναι προδήλως δυσανάλογο σε σχέση με το ποσοστό των πωλήσεων που αποτέλεσαν πράγματι αντικείμενο παράνομων συμφωνιών. Επομένως, μολονότι η Επιτροπή ανέφερε, στην αιτιολογική σκέψη 664 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι συνεκτίμησε το γεγονός ότι οι δραστηριότητες της συμπράξεως ενδέχεται να μην επηρέασαν ευθέως το σύνολο της αγοράς των ανελκυστήρων, εντούτοις δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι μόνον ένα μικρό υποτμήμα της αγοράς ανελκυστήρων αποτέλεσε αντικείμενο συζητήσεων. Εξάλλου, κατά τον καθορισμό του αρχικού ποσού του προστίμου όσον αφορά τη Γερμανία, η Επιτροπή παρεξέκλινε από τον τρόπο υπολογισμού του ποσού του προστίμου που είχε εφαρμόσει στην προσβαλλόμενη απόφαση. Δεδομένου ότι η Επιτροπή αναγνώρισε ότι η εμβέλεια των συμπράξεων στη Γερμανία ήταν περιορισμένη σε σχέση με εκείνη των συμπράξεων στις τρεις χώρες της Μπενελούξ, δεν μπορούσε να εφαρμόσει τα ίδια κριτήρια υπολογισμού του ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε για την παράβαση που διαπράχθηκε στη Γερμανία.

202 Κατ' αρχάς, όπως υπομνήσθηκε ανωτέρω, στη σκέψη 174, λαμβανομένης υπόψη της λογικής που διέπει τη μεθοδολογία που εκτίθεται στο σημείο 1 Α των κατευθυντηρίων γραμμών του 1998, η Επιτροπή, κατά τον καθορισμό του γενικού αρχικού ποσού του προστίμου, δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη το μέγεθος της επηρεασθείσας από την παράβαση αγοράς.

203 Περαιτέρω, παρατηρείται ότι, μολονότι η Επιτροπή δεν επιχείρησε να αποδείξει τα συγκεκριμένα αποτελέσματα της παραβάσεως (αιτιολογική σκέψη 660 της προσβαλλομένης αποφάσεως), εντούτοις, όσον αφορά την παράβαση στη Γερμανία, καθόρισε μειωμένο αρχικό ποσό προκειμένου να λάβει υπόψη, προς όφελος των οικείων επιχειρήσεων, το ενδεχόμενο οι συμπράξεις να μην επηρέασαν ευθέως το σύνολο της αγοράς των ανελκυστήρων. Επομένως, όπως επισημαίνει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 664 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το θεσμικό αυτό όργανο έλαβε όντως υπόψη «το γεγονός ότι οι δραστηριότητες της συμπράξεως πιθανόν δεν επηρέασαν άμεσα το σύνολο της αγοράς των ανελκυστήρων» κατά τον καθορισμό του αρχικού ποσού του προστίμου. Συγκεκριμένα, προκύπτει ότι το αρχικό ποσό του προστίμου για τη σύμπραξη στη Γερμανία, εκφρασμένο ως ποσοστό του συνολικού μεγέθους της οικείας αγοράς, καθορίστηκε σε χαμηλότερο επίπεδο από εκείνα που καθορίστηκαν για τις λοιπές συμπράξεις τις οποίες διαπιστώνει η προσβαλλόμενη απόφαση (βλ. σκέψη 176 ανωτέρω).

204 Εξάλλου, ακόμη και αν υποτεθεί ότι, όσον αφορά τους ανελκυστήρες, η σύμπραξη στη Γερμανία επηρέασε μόνον τα έργα ανελκυστήρων μεγάλης αξίας ή μεγάλης ταχύτητας (βλ. σκέψεις 184 έως 191 ανωτέρω), το αρχικό ποσό του προστίμου θα ήταν δικαιολογημένο ακόμη και αν είχε συγκριθεί προς τα αντίστοιχα ποσά που καθορίστηκαν για τις άλλες συμπράξεις. Συναφώς, επισημαίνεται ότι η γεωγραφική αγορά την οποία αφορούσε η σύμπραξη στη Γερμανία ήταν σαφώς πιο εκτεταμένη από τις γεωγραφικές αγορές τις οποίες αφορούσαν οι άλλες συμπράξεις.

205 Εν τέλει, ακόμη και αν, όπως υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07, η σύμπραξη στη Γερμανία είχε επηρεάσει μόνον ένα τμήμα της αγοράς των ανελκυστήρων, ήτοι τα έργα ανελκυστήρων μεγάλης αξίας ή μεγάλης ταχύτητας, ο συνολικός όγκος της επηρεασθείσας από τη σύμπραξη αγοράς θα ανερχόταν, σύμφωνα με εκτιμήσεις της Otis, στα 128 εκατομμύρια ευρώ, οπότε το αρχικό ποσό θα αντιστοιχούσε στο 54 % του όγκου της επηρεασθείσας αγοράς.

206 Ωστόσο, αποτελεί πάγια νομολογία ότι αρχικά ποσά που αντιπροσωπεύουν τόσο υψηλό ποσοστό μπορούν να δικαιολογηθούν στις περιπτώσεις πολύ σοβαρών παραβάσεων (βλ., συναφώς, αποφάσεις BASF κατά Επιτροπής, σκέψη 167 ανωτέρω, σκέψεις 130 και 133 έως 137, και Carbone-Lorraine κατά Επιτροπής, σκέψη 137 ανωτέρω, σκέψη 121). Επιπροσθέτως, όπως επισήμανε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 659 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά πάγια νομολογία, το αποτέλεσμα μιας αντικείμενης στον ανταγωνισμό πρακτικής δεν αποτελεί καθοριστικό κριτήριο για την εκτίμηση της σοβαρότητας των παραβάσεων. Στοιχεία αφορώντα το ζήτημα της προθέσεως μπορεί να έχουν μεγαλύτερη σημασία από εκείνα που αφορούν τις επιπτώσεις, κυρίως όταν πρόκειται για εγγενώς σοβαρές παραβάσεις όπως είναι η κατανομή των αγορών (αποφάσεις Thyssen Stahl κατά Επιτροπής, σκέψη 159 ανωτέρω, σκέψη 118, και Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής, σκέψη 122 ανωτέρω, σκέψη 96· αποφάσεις Krupp Thyssen Stainless και Acciai speciali Terni κατά Επιτροπής, σκέψη 77 ανωτέρω, σκέψη 199, και Degussa κατά Επιτροπής, σκέψη 71 ανωτέρω, σκέψη 251).

207 Έστω και αν υποτεθεί ότι η Επιτροπή οφείλει, όταν διαπιστώνει πλείονες σοβαρότατες παραβάσεις με μία και την αυτή απόφαση, να διασφαλίζει κάποια συνέπεια μεταξύ των γενικών αρχικών ποσών που λαμβάνει ως βάση και του μεγέθους των διαφόρων αγορών που επηρεάστηκαν από τη σύμπραξη, στην προκειμένη περίπτωση, από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι τα γενικά αρχικά ποσά που καθορίστηκαν για τις παραβάσεις στο Βέλγιο, στη Γερμανία, στο Λουξεμβούργο και στις Κάτω Χώρες στερούνται συνοχής ή είναι δυσανάλογα.

208 Συγκεκριμένα, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, στη σκέψη 176, από την εξέταση των σχετικών στοιχείων προκύπτει ότι η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος των επηρεασθεισών αγορών, καθόρισε τα αρχικά ποσά των προστίμων για τις παραβάσεις που διαπράχθηκαν στα οικεία κράτη μέλη κατά τρόπο εύλογο και συνεπή.

209 Επομένως, οι αιτιάσεις που αφορούν τα γενικά αρχικά ποσά των προστίμων πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους.

– Επί των ειδικών αρχικών ποσών των προστίμων

210 Επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι, στο πλαίσιο του υπολογισμού των προστίμων που επιβάλλονται βάσει του άρθρου 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, η διαφοροποιημένη μεταχείριση των σχετικών επιχειρήσεων είναι σύμφυτη με την άσκηση των εξουσιών που η διάταξη αυτή αναθέτει στην Επιτροπή. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της διακριτικής της ευχέρειας, η Επιτροπή καλείται να εξατομικεύσει την κύρωση με γνώμονα τη συμπεριφορά και τα χαρακτηριστικά των σχετικών επιχειρήσεων προκειμένου να διασφαλίσει, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, την πλήρη αποτελεσματικότητα των κανόνων του ανταγωνισμού της Ένωσης (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80 έως 103/80, Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 1825, σκέψη 109, και Britannia Alloys & Chemicals κατά Επιτροπής, σκέψη 108 ανωτέρω, σκέψη 44).

211 Στο πλαίσιο αυτό, οι κατευθυντήριες γραμμές του 1998 προβλέπουν ότι, για μια παράβαση συγκεκριμένης σοβαρότητας, είναι ενδεχομένως σκόπιμο, στις περιπτώσεις στις οποίες εμπλέκονται περισσότερες επιχειρήσεις, όπως στους συνασπισμούς επιχειρήσεων, να προσαρμόζεται το γενικό αρχικό ποσό, προκειμένου να ορίζεται ένα ειδικό αρχικό ποσό που να λαμβάνει υπόψη το ειδικό βάρος και, επομένως, τον πραγματικό αντίκτυπο της παράνομης συμπεριφοράς κάθε επιχειρήσεως στον ανταγωνισμό, ιδίως όταν υφίστανται σημαντικές διαφορές μεγέθους μεταξύ των επιχειρήσεων που διαπράττουν το αυτό είδος παραβάσεως (σημείο 1 Α, έκτο εδάφιο). Ειδικότερα, είναι αναγκαίο να λαμβάνεται υπόψη η πραγματική οικονομική δυνατότητα των επιχειρήσεων που διαπράττουν την παράβαση να προξενήσουν σημαντική ζημία σε άλλες επιχειρήσεις, καθώς και στους καταναλωτές (σημείο 1 Α, τέταρτο εδάφιο).

212 Οι κατευθυντήριες γραμμές του 1998 αναφέρουν επίσης ότι η αρχή της επιβολής ισοδύναμων κυρώσεων για την ίδια συμπεριφορά μπορεί να οδηγήσει, όταν το απαιτούν οι περιστάσεις, στον καθορισμό διαφορετικών ποσών για τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, χωρίς η διαφοροποίηση αυτή να ανταποκρίνεται σε κάποιον αριθμητικό υπολογισμό (σημείο 1 Α, έβδομο εδάφιο).

213 Από τη νομολογία προκύπτει ότι οι κατευθυντήριες γραμμές του 1998 δεν προβλέπουν ότι το ποσό των προστίμων υπολογίζεται με βάση τον κύκλο εργασιών που πραγματοποίησαν οι επιχειρήσεις στην οικεία αγορά. Επομένως, για την εκτίμηση της επιρροής που έχει μια επιχείρηση στην αγορά ή, κατά το γράμμα των κατευθυντήριων γραμμών, της πραγματικής οικονομικής της δυνατότητας να προξενήσει σημαντική ζημία σε άλλους οικονομικούς παράγοντες, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να προβαίνει προηγουμένως σε καθορισμό της αγοράς και σε προσδιορισμό του μεγέθους αυτής (απόφαση Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής, σκέψη 122 ανωτέρω, σκέψη 63). Εντούτοις, οι κατευθυντήριες γραμμές του 1998 δεν εμποδίζουν περαιτέρω να ληφθούν υπόψη αυτοί οι κύκλοι εργασιών κατά την επιμέτρηση του ποσού του προστίμου, προκειμένου να τηρηθούν οι γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης και εφόσον το επιβάλλουν οι περιστάσεις (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, T-23/99, LR AF 1998 κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1705, σκέψεις 283 και 284· της 9ης Ιουλίου 2003, T-220/00, Cheil Jedang κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-2473, σκέψη 82, και της 25ης Οκτωβρίου 2005, T-38/02, Groupe Danone κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-4407, σκέψη 157).

214 Εν προκειμένω, από τις αιτιολογικές σκέψεις 672 έως 685 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή εφάρμοσε, για κάθε παράβαση που διαπίστωσε με το άρθρο 1 της εν λόγω αποφάσεως, «διαφορετική μεταχείριση των επιχειρήσεων προκειμένου να λάβει υπόψη την πραγματική οικονομική δυνατότητα των παραβατών να προξενήσουν σημαντική ζημία στον ανταγωνισμό» (αιτιολογική σκέψη 672 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Για κάθε παράβαση, η Επιτροπή, προκειμένου να καθορίσει τα ειδικά αρχικά ποσά του προστίμου, κατέταξε τις επιχειρήσεις σε κατηγορίες, αναλόγως του κύκλου εργασιών που πραγματοποίησαν σε κάθε εθνική αγορά των οικείων προϊόντων (αιτιολογικές σκέψεις 673 έως 685 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Αν εξαιρεθεί ο καθορισμός του ειδικού αρχικού ποσού για τη Schindler λόγω της συμμετοχής της στη σύμπραξη στη Γερμανία, η Επιτροπή στηρίχθηκε, για τον καθορισμό των ειδικών αρχικών ποσών των λοιπών επιχειρήσεων, για κάθε παράβαση, στον κύκλο εργασιών του 2003, έτος το οποίο συνιστά, κατά την Επιτροπή, το πιο πρόσφατο έτος κατά το οποίο οι εν λόγω επιχειρήσεις αποτελούσαν ενεργά μέλη των επίμαχων συμπράξεων (αιτιολογικές σκέψεις 674, 676, 680 και 684 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

215 Πρώτον, όσον αφορά την παράβαση στο Λουξεμβούργο, η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-141/07 υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του 1998, για τον καθορισμό του αρχικού ποσού του προστίμου, η Επιτροπή πρέπει να λαμβάνει υπόψη την πραγματική οικονομική δυνατότητα των επιχειρήσεων που διαπράττουν την παράβαση να προξενήσουν σημαντική ζημία σε άλλες επιχειρήσεις. Εντούτοις, η GTO αποτελεί μικρή επιχείρηση της οποίας η διαχείριση ασκείται με πλήρη αυτοτέλεια και η οποία ουδόλως μπορεί να προξενήσει σημαντική ζημία στην αγορά. Η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-141/07 αποτελεί τοπική επιχείρηση μικρού μεγέθους, τόσο από άποψη αριθμού εργαζομένων όσο και από άποψη κύκλου εργασιών, η οποία δραστηριοποιείται μόνον στη λουξεμβουργιανή αγορά.

216 Συναφώς, κατ' αρχάς διαπιστώνεται ότι, όπως προκύπτει από τα προεκτεθέντα (βλ. σκέψεις 63 έως 90 και 96 έως 105 ανωτέρω), η Επιτροπή ορθώς έκρινε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η GTO αποτελεί, για την εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού, ενιαία οικονομική οντότητα με την UTC, την OEC, τις θυγατρικές της Otis και την GT. Επομένως, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας της υποθέσεως T-141/07 σχετικά με το φερόμενο ως περιορισμένο μέγεθός της πρέπει να απορριφθούν.

217 Εξάλλου, η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-141/07 δεν αμφισβητεί ότι «το 2003 η GTO πραγματοποίησε τον υψηλότερο κύκλο εργασιών μεταξύ των μετεχόντων στη σύμπραξη στο Λουξεμβούργο» (αιτιολογική σκέψη 681 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και ότι οι μετέχοντες στη σύμπραξη αντιπροσώπευαν από κοινού το 80 % περίπου της οικείας αγοράς (αιτιολογικές σκέψεις 324 και 325 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Υπό τις συνθήκες αυτές, η GTO αβασίμως υποστηρίζει ότι η συμμετοχή της στην εν λόγω σύμπραξη δεν προξένησε σημαντική ζημία σε άλλους οικονομικούς παράγοντες, ιδίως στους καταναλωτές, υπό την έννοια του σημείου 1 A, τέταρτο εδάφιο, των κατευθυντήριων γραμμών του 1998.

218 Δεύτερον, όσον αφορά την παράβαση που διαπράχθηκε στη Γερμανία, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 επικαλούνται ότι έτυχαν άνισης μεταχειρίσεως σε σχέση με τη Schindler, όσον αφορά τα ειδικά αρχικά ποσά των προστίμων.

219 Συγκεκριμένα, για τον υπολογισμό του αρχικού ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στις εν λόγω προσφεύγουσες συνεκτιμήθηκε μόνον ο χαρακτήρας και η γεωγραφική έκταση της παραβατικής συμπεριφοράς, ενώ για τον υπολογισμό του αρχικού ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στη Schindler ελήφθη υπόψη το γεγονός ότι η οικεία συμπεριφορά αφορούσε μόνον τμήμα της οικείας αγοράς προϊόντων. Η εφαρμογή της προσεγγίσεως που ακολούθησε η Επιτροπή όσον αφορά τη Schindler στην κατάσταση των προσφευγουσών της υποθέσεως T-145/07 πρέπει να οδηγήσει επίσης σε μείωση του αρχικού ποσού του προστίμου που τους επιβλήθηκε.

220 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όσον αφορά τη σύμπραξη στη Γερμανία, η κατάσταση της Schindler διακρίνεται από εκείνη της Otis. Συγκεκριμένα, δεν αμφισβητείται ότι, καθ' όλη τη διάρκεια της συμμετοχής της Schindler στη σύμπραξη στη Γερμανία, μεταξύ Αυγούστου 1995 και Δεκεμβρίου 2000, η εν λόγω σύμπραξη αφορούσε μόνον τις κυλιόμενες κλίμακες (αιτιολογική σκέψη 213 και άρθρο 1, παράγραφος 2, της προσβαλλομένης αποφάσεως). Ως εκ τούτου, η Schindler μετέσχε μόνο στη σχετική με τις κυλιόμενες κλίμακες πτυχή της παραβάσεως που διαπιστώθηκε με το άρθρο 1, παράγραφος 2, της προσβαλλομένης αποφάσεως. Αντιθέτως, η Otis μετέσχε σε αμφότερες τις πτυχές της παραβάσεως, ήτοι στη σχετική με τις κυλιόμενες κλίμακες, μεταξύ Αυγούστου 1995 και Δεκεμβρίου 2003, και στη σχετική με τους ανελκυστήρες, μεταξύ Δεκεμβρίου 2000 και Δεκεμβρίου 2003 (αιτιολογικές σκέψεις 212 και 213 και άρθρο 1, παράγραφος 2, της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η εφαρμογή διαφορετικής μεταχειρίσεως σκοπεί ακριβώς να λάβει υπόψη τις διαφορές που υφίστανται μεταξύ επιχειρήσεων ως προς την ικανότητά τους να προξενήσουν σημαντική ζημία στον ανταγωνισμό, ικανότητα η οποία, στην περίπτωση της Schindler, ήταν κατ' ανάγκην περιορισμένη, δεδομένου ότι η επιχείρηση αυτή δεν μετέσχε στην πτυχή της συμπράξεως που αφορούσε τους ανελκυστήρες.

221 Υπό τις συνθήκες αυτές, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 δεν μπορούν βασίμως να υποστηρίζουν ότι υπήρξε εις βάρος τους διαφορετική μεταχείριση λόγω της συνεκτιμήσεως, για τον καθορισμό του ειδικού αρχικού ποσού του προστίμου, όσον αφορά τη Schindler μόνον του κύκλου εργασιών που η εταιρία αυτή πραγματοποίησε στην αγορά των κυλιόμενων κλιμάκων. Αντιθέτως, είναι ακριβώς η συνεκτίμηση των διαφορών μεταξύ των καταστάσεων της Schindler, αφενός, και των λοιπών μετεχόντων στη σύμπραξη, αφετέρου, που οδήγησε την Επιτροπή να λάβει υπόψη, σεβόμενη την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, διαφορετικούς κύκλους εργασιών για τις δύο κατηγορίες ενδιαφερομένων επιχειρήσεων.

222 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι οι αιτιάσεις που αφορούν τα ειδικά αρχικά ποσά των προστίμων πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους.

223 Συνεπώς, ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παραβίαση των κατευθυντηρίων γραμμών του 1998 και της αρχής της αναλογικότητας κατά τον καθορισμό του συντελεστή προσαυξήσεως του αρχικού ποσού του προστίμου αναλόγως της διάρκειας της παραβάσεως στη Γερμανία

224 Οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 υποστηρίζουν ότι η προσαύξηση του αρχικού ποσού του προστίμου κατά 10 % κατ' έτος, λόγω της διάρκειας της παραβάσεως στη Γερμανία, είναι δυσανάλογη. Συγκεκριμένα, πρώτον, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από το ήμισυ της διάρκειας των συμφωνιών, οι συζητήσεις αφορούσαν μόνον τις κυλιόμενες κλίμακες και, επομένως, επηρέασαν μία και μόνον αγορά της οποίας οι πωλήσεις ανήλθαν σε 70 εκατομμύρια ευρώ το 2003 (αιτιολογική σκέψη 82 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Δεύτερον, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από το ήμισυ της διάρκειας των συμφωνιών, η Otis κατείχε περιορισμένο μόνον τμήμα της αγοράς και ευρίσκετο σε μειονεκτικότερη θέση στην αγορά των κυλιόμενων κλιμάκων έναντι της Kone και της ThyssenKrupp. Επομένως, κατά τον προσδιορισμό των μεριδίων της αγοράς των κυλιόμενων κλιμάκων, η Επιτροπή έπρεπε να προβεί σε στάθμιση του αρχικού ποσού των προστίμων, συνεκτιμώντας τη σχετική θέση στην οικεία αγορά καθεμίας από τις εταιρίες που μετείχαν στις συμφωνίες που αφορούσαν τις κυλιόμενες κλίμακες, όπως έπραξε στην περίπτωση της Schindler (αιτιολογική σκέψη 676 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

225 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, η διάρκεια της παραβάσεως αποτελεί ένα από τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του ποσού του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί σε επιχειρήσεις οι οποίες έχουν κριθεί υπεύθυνες παραβάσεων των κανόνων του ανταγωνισμού.

226 Όσον αφορά τη διάρκεια της παραβάσεως, οι κατευθυντήριες γραμμές του 1998 καθιερώνουν διάκριση μεταξύ των παραβάσεων σύντομης διάρκειας (κατά κανόνα μικρότερης του έτους), για τις οποίες δεν προβλέπεται προσαύξηση του ποσού που έχει καθοριστεί βάσει της σοβαρότητας της παραβάσεως, των παραβάσεων μέσης διάρκειας (κατά κανόνα από ένα έως πέντε έτη), για τις οποίες η προσαύξηση μπορεί να φθάσει έως το 50 %, και των παραβάσεων μεγάλης διάρκειας (κατά κανόνα άνω των πέντε ετών), για τις οποίες το ποσό αυτό μπορεί να προσαυξηθεί κατά 10 % για κάθε έτος (σημείο 1 Β, πρώτο εδάφιο, πρώτη έως τρίτη περίπτωση, των κατευθυντηρίων γραμμών του 1998).

227 Δεν αμφισβητείται ότι η Otis μετείχε στη σύμπραξη στη Γερμανία από την 1η Αυγούστου 1995 ως τις 5 Δεκεμβρίου 2003, ήτοι επί παραβατική περίοδο οκτώ ετών και τεσσάρων μηνών, που αντιστοιχεί σε παράβαση μεγάλης διάρκειας.

228 Επομένως, η Επιτροπή προσαύξησε κατά 80 %, ήτοι κατά 10 % κάτ' έτος, το αρχικό ποσό του προστίμου λόγω της διάρκειας της παραβάσεως στη Γερμανία κατ' εφαρμογήν κανόνων που το εν λόγω θεσμικό όργανο αυτοδεσμεύτηκε να τηρεί με τις κατευθυντήριες γραμμές του 1998.

229 Εξάλλου, η προσαύξηση αυτή κατά 80 % δεν μπορεί να θεωρηθεί ως προδήλως δυσανάλογη σε σχέση προς τη μακρά διάρκεια της παραβάσεως (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Οκτωβρίου 2008, T-68/04, SGL Carbon κατά Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. II-2511, σκέψη 113).

230 Κατ' ουσίαν, η επιχειρηματολογία των προσφευγουσών καταλήγει σε σύγχυση μεταξύ του κριτηρίου της σοβαρότητας και του κριτηρίου της διάρκειας της παραβάσεως τα οποία προβλέπονται στο άρθρο 23, παράγραφος 3, του κανονισμού 1/2003. Συγκεκριμένα, με την επιχειρηματολογία τους, οι προσφεύγουσες βάλλουν κατά της προσαυξήσεως του αρχικού ποσού του προστίμου κατά ποσοστό 10 % κατ' έτος, παραπέμποντας σε στοιχεία τα οποία συνδέονται με την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως. Συγκεκριμένα, αναφέρονται στο γεγονός ότι, πρώτον, κατά τη διάρκεια των πρώτων πέντε ετών εντός των οποίων εφαρμόστηκαν παράνομες συμφωνίες, η σύμπραξη στη Γερμανία αφορούσε μόνον τις κυλιόμενες κλίμακες και, δεύτερον, ότι, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από το ήμισυ της διάρκειας της συμπράξεως, κατείχαν μικρό μερίδιο της οικείας αγοράς, ιδίως, λόγω της μειονεκτικής θέσεώς τους στην αγορά των κυλιόμενων κλιμάκων.

231 Έστω και αν υποτεθεί ότι τα επιχειρήματα σχετικά με τη σοβαρότητα της παραβάσεως μπορούν να ληφθούν υπόψη για τον καθορισμό του ποσοστού προσαυξήσεως του αρχικού ποσού του προστίμου λόγω της διάρκειας, τα επιχειρήματα των προσφευγουσών δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να γίνουν δεκτά.

232 Πρώτον, δεν αμφισβητείται ότι η εφαρμογή σύνθετων και αθέμιτων συμφωνιών όσον αφορά τις κυλιόμενες κλίμακες και τους ανελκυστήρες στη Γερμανία αποτελούσε ενιαία και διαρκή παράβαση (αιτιολογική σκέψη 569 της προσβαλλομένης αποφάσεως), δεδομένου ότι, καθ' όλη τη διάρκεια της παραβάσεως, οι μετέχοντες σε αυτήν επεδίωκαν κοινό σκοπό που συνίστατο ιδίως στην κατανομή των έργων και τον περιορισμό της ατομικής εμπορικής συμπεριφοράς τους στο πλαίσιο της υποβολής προσφορών. Οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07, καθόσον δεν αμφισβητούν τον χαρακτηρισμό της παραβάσεως ως ενιαίας και διαρκούς, δεν μπορούν να προσάψουν στην Επιτροπή ότι εφάρμοσε ενιαίο αρχικό ποσό για τις συμφωνίες που αφορούσαν τις κυλιόμενες κλίμακες και τους ανελκυστήρες. Η Επιτροπή χαρακτήρισε την παράβαση ως «πολύ σοβαρή», λαμβάνοντας υπόψη τον χαρακτήρα και τη γεωγραφική της έκταση (αιτιολογική σκέψη 671 της προσβαλλομένης αποφάσεως), ανεξαρτήτως του αν η παράβαση αυτή διέφερε αναλόγως των προϊόντων τα οποία αφορούσε (ανελκυστήρες ή/και κυλιόμενες κλίμακες). Δεδομένου ότι η παράβαση ενείχε «πολύ σοβαρό» χαρακτήρα καθ' όλη τη διάρκεια της επίδικης περιόδου, η Επιτροπή είχε δικαίωμα να εφαρμόσει τον ίδιο συντελεστή προσαυξήσεως για όλη τη διάρκεια της παραβάσεως (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Σεπτεμβρίου 2007, T-30/05, Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής, μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή, σκέψη 196).

233 Δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι η κατάσταση της Otis δεν είναι συγκρίσιμη με εκείνη της Schindler (βλ. σκέψεις 220 και 221 ανωτέρω). Καθόσον η Otis δεν αμφισβητεί, πρώτον, ότι μετείχε σε παράνομες συμφωνίες οι οποίες αφορούσαν τόσο κυλιόμενες κλίμακες όσο και ανελκυστήρες, δεύτερον, ότι οι εν λόγω παράνομες συμφωνίες συνιστούν ενιαία και διαρκή παράβαση και, εν τέλει, ότι η Επιτροπή, στο πλαίσιο της εφαρμογής διαφοροποιημένης μεταχειρίσεως στις οικείες επιχειρήσεις, χρησιμοποίησε τους κύκλους εργασιών που πραγματοποίησαν αυτές σε σχέση με τα προϊόντα που αποτελούσαν αντικείμενο της συμπράξεως, ως κριτήριο για να συνεκτιμήσει την πραγματική οικονομική δυνατότητα των εν λόγω επιχειρήσεων να προξενήσουν σημαντική ζημία στον ανταγωνισμό, συνάγεται ότι η Επιτροπή ορθώς έλαβε υπόψη το μερίδιο αγοράς που κατείχε η Otis το 2003, ήτοι κατά το πλέον πρόσφατο πλήρες έτος εφαρμογής της συμπράξεως, στο σύνολο της αγοράς κυλιόμενων κλιμάκων και ανελκυστήρων για τον καθορισμό του ειδικού αρχικού ποσού του προστίμου. Ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών της Otis στην εν λόγω αγορά το 2003 ήταν ανάλογος με εκείνον που πραγματοποίησαν η Kone και η ThyssenKrupp (αιτιολογική σκέψη 677 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επομένως, η κατάταξη της Otis στην ίδια κατηγορία με την Kone και την ThyssenKrupp για τον καθορισμό του ειδικού αρχικού ποσού των προστίμων είναι συνεπής και αντικειμενικώς δικαιολογημένη. Ως εκ τούτου, βάσει των εκτιμήσεων που εκτέθηκαν ανωτέρω, στη σκέψη 232, οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-145/07 δεν μπορούν να θέσουν υπό αμφισβήτηση ούτε την εφαρμογή του ιδίου συντελεστή προσαυξήσεως του εν λόγω ποσού λόγω της διάρκειας της παραβάσεως για όλες τις επιχειρήσεις που κατετάγησαν στην ίδια κατηγορία.

234 Επομένως, ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παραβίαση των κατευθυντηρίων γραμμών του 1998 και της αρχής της αναλογικότητας κατά την εφαρμογή του πολλαπλασιαστικού συντελεστή κατηγορίας προκειμένου να ληφθεί υπόψη το αποτρεπτικό αποτέλεσμα κατά τον καθορισμό του αρχικού ποσού των προστίμων

235 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή υπενθυμίζει την αναγκαιότητα καθορισμού των προστίμων «σε ύψος που να τους διασφαλίζει επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος της κάθε επιχειρήσεως» (αιτιολογική σκέψη 686 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επομένως, η Επιτροπή, αφού διαπίστωσε ότι «[μ]ε παγκόσμιο κύκλο εργασιών 47 100 000 000 ευρώ και 34 300 000 000 ευρώ αντιστοίχως, η ThyssenKrupp και η UTC/Otis αποτελούν οικονομικούς φορείς πολύ σημαντικότερους από τους λοιπούς αποδέκτες της αποφάσεως», έκρινε ότι «το αρχικό ποσό [του προστίμου] πρέπει να αναπροσαρμοστεί προς τα άνω προκειμένου να λάβει υπόψη το μέγεθος και τους πόρους που διαθέτουν οι επιχειρήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο» και διαπίστωσε ότι «η εφαρμογή πολλαπλασιαστικού συντελεστή 2 (προσαύξηση 100 %) στο αρχικό ποσό του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί στην ThyssenKrupp και 1,7 (προσαύξηση 70 %) στο αρχικό ποσό του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί στις UTC/Otis είναι ενδεδειγμένη» (αιτιολογική σκέψη 690 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

236 Οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-145/07 και T-146/07 υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή παραβίασε τις κατευθυντήριες γραμμές του 1998 και την αρχή της αναλογικότητας, καθόσον εφάρμοσε πολλαπλασιαστικό συντελεστή 1,7 στα αρχικά ποσά των προστίμων που επέβαλε στις εταιρίες του ομίλου Otis στα τέσσερα κράτη μέλη, προκειμένου να διασφαλίσει στα πρόστιμα αυτά επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα.

237 Πρώτον, οι προσφεύγουσες βάλλουν κατά της συνεκτιμήσεως του κύκλου εργασιών της UTC για τον καθορισμό του συντελεστή αποτροπής.

238 Συναφώς, υπενθυμίζεται κατ' αρχάς ότι ορθώς η Επιτροπή εκτίμησε ότι οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07, T-142/07, T-145/07 και T-146/07 αποτελούν ενιαία οικονομική οντότητα (βλ. σκέψεις 67 έως 90 και 106 έως 120 ανωτέρω).

239 Εν συνεχεία, υπογραμμίζεται ότι η ανάγκη διασφαλίσεως επαρκούς αποτρεπτικού αποτελέσματος του προστίμου, όταν δεν δικαιολογεί τη γενική αύξηση των προστίμων στο πλαίσιο της υλοποιήσεως μιας πολιτικής ανταγωνισμού, απαιτεί το ποσό του προστίμου να προσαρμόζεται για να λαμβάνει υπόψη το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα επί της επιχειρήσεως στην οποία επιβάλλεται, τούτο δε προκειμένου το πρόστιμο να μην καταστεί αμελητέο, αλλά ούτε και υπερβολικό, ιδιαιτέρως λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής δυνατότητας της οικείας επιχειρήσεως, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που απορρέουν, αφενός, από την ανάγκη να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα του προστίμου και, αφετέρου, από την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουλίου 2008, T-54/03, Lafarge κατά Επιτροπής, μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή, σκέψη 670).

240 Ασφαλώς, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η επιδίωξη αποτρεπτικού αποτελέσματος, η Επιτροπή δεν όρισε, με τις κατευθυντήριες γραμμές του 1998, συγκεκριμένη μέθοδο ή κριτήρια, η ειδική μνεία των οποίων θα μπορούσε να τους προσδώσει δεσμευτική ισχύ. Στο πλαίσιο των ενδείξεων σχετικά με την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, στο σημείο 1 Α, τέταρτο εδάφιο, των κατευθυντήριων γραμμών, αναφέρεται μόνον η ανάγκη καθορισμού του προστίμου σε τέτοιο ύψος ώστε να διασφαλίζεται επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα (απόφαση Schunk και Schunk Kohlenstoff-Technik κατά Επιτροπής, σκέψη 83 ανωτέρω, σκέψη 193).

241 Εντούτοις, κατά πάγια νομολογία, η Επιτροπή δικαιούται να χρησιμοποιεί τον παγκόσμιο κύκλο εργασιών κάθε επιχειρήσεως που μετέχει σε σύμπραξη ως πρόσφορο κριτήριο για τον καθορισμό πολλαπλασιαστικού συντελεστή αποτροπής (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Ιουνίου 2006, C-289/04 P, Showa Denko κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-5859, σκέψεις 17 και 18). Επομένως, το μέγεθος και οι πόροι που διαθέτει μια επιχείρηση σε παγκόσμιο επίπεδο αποτελούν τα πρόσφορα κριτήρια υπό το πρίσμα του επιδιωκόμενου σκοπού, που συνίσταται στο να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα του προστίμου μέσω προσαρμογής του ποσού του αναλόγως των πόρων της επιχειρήσεως σε παγκόσμιο επίπεδο και της ικανότητάς της να συγκεντρώσει τα απαιτούμενα κεφάλαια για την καταβολή του εν λόγω προστίμου. Συγκεκριμένα, ο καθορισμός του συντελεστή προσαυξήσεως του αρχικού ποσού προς διασφάλιση επαρκούς αποτρεπτικού αποτελέσματος του προστίμου αποβλέπει μάλλον στο να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα του προστίμου παρά να αντικατοπτρίσει τον επιζήμιο χαρακτήρα της παραβάσεως για την υπό κανονικές συνθήκες λειτουργία του ανταγωνισμού και, ως εκ τούτου, τη σοβαρότητα της παραβάσεως αυτής (απόφαση Lafarge κατά Επιτροπής, σκέψη 239 ανωτέρω, σκέψη 672).

242 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν παραβίασε τις κατευθυντήριες γραμμές του 1998 ούτε την αρχή της αναλογικότητας στο μέτρο που στηρίχθηκε στον παγκόσμιο κύκλο εργασιών του ομίλου Otis για την εφαρμογή του συντελεστή αποτροπής.

243 Δεύτερον, οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-145/07 και T-146/07 υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να εξετάσει αν υπήρχε ανάγκη αποτροπής όσον αφορά την Otis, στηριζόμενη στο αν υπήρχε πιθανότητα υποτροπής, και ότι θα έπρεπε να λάβει δεόντως υπόψη τις προσπάθειες που κατέβαλαν οι προσφεύγουσες για την πρόληψη της παραβιάσεως του δικαίου του ανταγωνισμού, καθόσον έπραξαν παν ό,τι ήταν ευλόγως δυνατόν για την πρόληψη των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση. Συναφώς, μνημονεύουν την εφαρμογή εντός του ομίλου Otis προγράμματος συμμορφώσεως προς τους κανόνες του ανταγωνισμού, τη συνεργασία που παρέσχαν κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας και την καταγγελία των συμβάσεων με τους υπαλλήλους που ήσαν υπεύθυνοι για την παράβαση, οι οποίοι κατέβαλαν εξάλλου μεγάλες προσπάθειες για να αποκρύψουν τις ενέργειές τους από τους προϊσταμένους τους.

244 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η Επιτροπή, προκειμένου να εφαρμόσει στην Otis πολλαπλασιαστικό συντελεστή προς ενίσχυση του αποτρεπτικού αποτελέσματος των προστίμων, δεν εξετίμησε την πιθανότητα υποτροπής εκ μέρους της επιχειρήσεως αυτής. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 688 έως 690 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή έλαβε υπόψη μόνον το μέγεθος και τους συνολικούς πόρους της επιχειρήσεως αυτής, ιδίως δε τον παγκόσμιο κύκλο εργασιών της.

245 Εντούτοις, η έλλειψη εκτιμήσεως της πιθανότητας υποτροπής της Otis ουδόλως επηρεάζει το κύρος του πολλαπλασιαστικού συντελεστή (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Πρωτοδικείου BASF κατά Επιτροπής, σκέψη 167 ανωτέρω, σκέψη 229, και της 12ης Δεκεμβρίου 2007, T-101/05 και T-111/05, BASF και UCB κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. II-4949, σκέψη 47 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Συγκεκριμένα, ο σύνδεσμος μεταξύ, αφενός, του μεγέθους και των συνολικών πόρων των επιχειρήσεων και, αφετέρου, της ανάγκης διασφαλίσεως του αποτρεπτικού αποτελέσματος του προστίμου δεν μπορεί να αμφισβητηθεί. Συναφώς, πρέπει να θεωρηθεί ότι μια επιχείρηση μεγάλου μεγέθους, η οποία διαθέτει σημαντικούς οικονομικούς πόρους σε σχέση με εκείνους των άλλων μελών της συμπράξεως, μπορεί να χρησιμοποιήσει ευκολότερα τους αναγκαίους πόρους για την πληρωμή του προστίμου της, γεγονός που δικαιολογεί, προς διασφάλιση αρκούντως αποτρεπτικού αποτελέσματος του προστίμου, την επιβολή, ιδίως με την εφαρμογή πολλαπλασιαστή, προστίμου αναλογικά πολύ υψηλότερου σε σχέση με αυτό που επιβάλλεται για την ίδια παράβαση, εφόσον τη διαπράττει επιχείρηση που δεν διαθέτει τέτοιους πόρους (βλ. απόφαση BASF κατά Επιτροπής, σκέψη 167 ανωτέρω, σκέψη 235 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

246 Η αιτίαση που αντλείται από την έλλειψη εκτιμήσεως της πιθανότητας υποτροπής πρέπει επομένως να απορριφθεί.

247 Όσον αφορά την κατάρτιση από την Otis προγράμματος συμμορφώσεως προς τους κανόνες του ανταγωνισμού και το γεγονός ότι η επιχείρηση αυτή κατήγγειλε τις συμβάσεις με τους υπαλλήλους της που ήσαν υπεύθυνοι για τις παραβάσεις, επισημαίνεται ότι, όπως ορθώς αναφέρει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 688 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τα εν λόγω μέτρα ουδόλως αναιρούν το υποστατό των παραβάσεων που διαπράχθηκαν. Δεδομένου ότι η προσαύξηση του αρχικού ποσού προς διασφάλιση επαρκούς αποτρεπτικού αποτελέσματος του προστίμου αποσκοπεί ιδίως στο να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα του προστίμου λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική δυνατότητα της οικείας επιχειρήσεως, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη τέτοιου είδους μέτρα κατά τον καθορισμό του πολλαπλασιαστικού συντελεστή (βλ., συναφώς, απόφαση BASF και UCB κατά Επιτροπής, σκέψη 245 ανωτέρω, σκέψη 52).

248 Για τους ίδιους λόγους, το επιχείρημα που αντλείται από τη συνεργασία που παρέσχε η Otis κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας πρέπει να απορριφθεί. Επιπλέον, σημειώνεται ότι η Επιτροπή αναγνώρισε το υποστατό της συνεργασίας που παρέσχε η Otis και επιβράβευσε τη συνεργασία αυτή στο πλαίσιο της εφαρμογής της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, καθώς και πέραν του πεδίου εφαρμογής της εν λόγω ανακοινώσεως (βλ. κεφάλαιο 13.8 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η εκτίμηση της εν λόγω συνεργασίας από την Επιτροπή αποτελεί το αντικείμενο της αναλύσεως που αναπτύσσεται κατωτέρω, στις σκέψεις 252 έως 379.

249 Τρίτον, η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-146/07 υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, καθόσον εφάρμοσε πολλαπλασιαστικό συντελεστή βάσει του κύκλου εργασιών του ομίλου, δημιουργεί κίνδυνο καταστρατηγήσεως του ανωτάτου ορίου του 10 % της αξίας του κύκλου εργασιών που καθορίζεται στο άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003.

250 Το εν λόγω επιχείρημα πρέπει επίσης να απορριφθεί. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-146/07 δεν διευκρινίζει τον τρόπο με τον οποίο η προσαύξηση του ποσού του προστίμου βάσει του κύκλου εργασιών του ομίλου δημιουργεί κίνδυνο υπερβάσεως του προβλεπόμενου στο άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003 ανωτάτου ορίου του 10 %, το οποίο συνδέεται με τον παγκόσμιο κύκλο εργασιών της οικείας επιχειρήσεως. Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-146/07 δεν υποστηρίζει ότι, εν προκειμένω, συντρέχει υπέρβαση του ορίου του 10 %.

251 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παραβίαση της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, από παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ, από παραβίαση των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της αναλογικότητας, της επιείκειας και της ίσης μεταχειρίσεως και από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας

252 Οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07 υπενθυμίζουν ότι υπέβαλαν αιτήσεις, δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, προκειμένου να τύχουν απαλλαγής από τα πρόστιμα ή μειώσεως του ποσού αυτών. Εντούτοις, η Επιτροπή, κατά την εκτίμηση της ποιότητας και της χρησιμότητας της συνεργασίας τους, παρέβη τις διατάξεις της εν λόγω ανακοινώσεως και το άρθρο 253 ΕΚ, παραβίασε τις αρχές της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της αναλογικότητας, της επιείκειας και της ίσης μεταχειρίσεως και προσέβαλε τα δικαιώματά τους άμυνας.

Επί της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία

253 Επισημαίνεται ότι, με την ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία, η Επιτροπή καθόρισε τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιχειρήσεις που συνεργάζονται μαζί της με σκοπό να αποδείξουν την ύπαρξη συμπράξεως μπορούν να απαλλαγούν από το πρόστιμο ή να τύχουν μειώσεως του ποσού του προστίμου που άλλως θα καλούνταν να καταβάλουν.

254 Κατ' αρχάς, το σημείο 8 του τμήματος Α της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία προβλέπει τα εξής:

«[Η] Επιτροπή θα χορηγεί σε μια επιχείρηση απαλλαγή από επιβολή προστίμου, που σε άλλη περίπτωση θα της επιβαλλόταν, αν:

α) η επιχείρηση παρουσιάσει πρώτη αποδεικτικά στοιχεία τα οποία κατά την άποψη της Επιτροπής μπορούν να της επιτρέψουν να λάβει απόφαση για την έναρξη της διαδικασίας έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 14 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 17, όσον αφορά μια πιθανολογούμενη σύμπραξη (καρτέλ) που επηρεάζει την Κοινότητα, ή

β) η επιχείρηση παρουσιάσει πρώτη αποδεικτικά στοιχεία τα οποία κατά την άποψη της Επιτροπής της επιτρέπουν να διαπιστώσει μια παράβαση του άρθρου 81 [ΕΚ] όσον αφορά μια πιθανολογούμενη σύμπραξη (καρτέλ) που επηρεάζει την Κοινότητα.»

255 Εν συνεχεία, η ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία ορίζει, στο σημείο 20 του τμήματος Β, ότι «[ο]ι επιχειρήσεις που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις [απαλλαγής από το πρόστιμο] που περιέχονται στο τμήμα Α ανωτέρω μπορούν να είναι επιλέξιμες για μείωση προστίμου που θα τους επιβαλλόταν διαφορετικά» και, στο σημείο 21 του ιδίου τμήματος, ότι «[γ]ια να πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις, μια επιχείρηση πρέπει να υποβάλει στην Επιτροπή αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την πιθανολογούμενη παράβαση που αντιπροσωπεύουν σημαντική προστιθέμενη αξία σε σχέση με τα αποδεικτικά στοιχεία που έχει ήδη στην κατοχή της η Επιτροπή και πρέπει να διακόψει την ανάμειξή της στην πιθανολογούμενη παράβαση το αργότερο κατά τη χρονική στιγμή που υποβάλλει τις αποδείξεις».

256 Όσον αφορά την έννοια της προστιθέμενης αξίας, το σημείο 22 της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία διευκρινίζει τα ακόλουθα:

«Η έννοια της "προστιθέμενης αξίας" αναφέρεται στον βαθμό στον οποίο τα παρεχόμενα αποδεικτικά στοιχεία ενισχύουν, από την ίδια τη φύση τους ή/και την έκταση των λεπτομερειών τους, την ικανότητα της Επιτροπής να αποδείξει τα εν λόγω περιστατικά. Κατά την εκτίμηση αυτή, η Επιτροπή θα θεωρήσει κατά κανόνα ότι τα γραπτά αποδεικτικά στοιχεία που χρονολογούνται από τη χρονική περίοδο την οποία αφορούν τα πραγματικά περιστατικά έχουν μεγαλύτερη αξία από τα

μεταγενέστερα αποδεικτικά στοιχεία. Επίσης, τα αποδεικτικά στοιχεία που αναφέρονται άμεσα στα εν λόγω πραγματικά περιστατικά θα θεωρούνται κατά κανόνα ότι έχουν μεγαλύτερη αξία από εκείνα που αναφέρονται έμμεσα μόνο σε αυτά.»

257 Το σημείο 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία προβλέπει κατάταξη σε τρεις κατηγορίες όσον αφορά τη μείωση των προστίμων:

«– [π]ρώτη επιχείρηση που πληροί τους όρους [του σημείου] 21: μείωση 30-50 %,

– [δ]εύτερη επιχείρηση που πληροί τους όρους [του σημείου] 21: μείωση 20-30 %,

– [ε]πόμενες επιχειρήσεις που πληρούν τους όρους [του σημείου] 21: μείωση μέχρι 20 %.»

258 Το δεύτερο εδάφιο του σημείου 23, στοιχείο β', της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία έχει ως εξής:

«Προκειμένου να προσδιορίσει το επίπεδο της μείωσης του προστίμου εντός των παραπάνω ορίων, η Επιτροπή θα λάβει υπόψη της τη χρονική στιγμή κατά την οποία τα αποδεικτικά στοιχεία που πληρούν την προϋπόθεση [του σημείου] 21 υποβλήθηκαν και τον βαθμό της "προστιθέμενης αξίας" που αυτά τα στοιχεία αντιπροσωπεύουν. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να λάβει υπόψη της τον βαθμό και τη διάρκεια της συνεργασίας της επιχειρήσεως μετά την ημερομηνία υποβολής των αποδεικτικών στοιχείων.»

259 Τέλος, το σημείο 23, στοιχείο β', τελευταίο εδάφιο, της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία προβλέπει τα ακόλουθα:

«[Ε]άν μια επιχείρηση παράσχει αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με πραγματικά περιστατικά τα οποία αγνοούσε προηγουμένως η Επιτροπή και τα οποία έχουν άμεση σχέση με τη βαρύτητα ή τη διάρκεια της πιθανολογούμενης σύμπραξης (καρτέλ), η Επιτροπή δεν θα λάβει υπόψη τα στοιχεία αυτά κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου που θα επιβάλει στην επιχείρηση που παρέσχε τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία.»

Επί του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτει η Επιτροπή και του ελέγχου που ασκεί ο δικαστής της Ένωσης

260 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, το οποίο συνιστά τη νομική βάση για την επιβολή των προστίμων σε περίπτωση παραβάσεως των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού της Ένωσης, παρέχει στην Επιτροπή περιθώριο εκτιμήσεως κατά τον καθορισμό των προστίμων (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Οκτωβρίου 1997, Τ-229/94, Deutsche Bahn κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1689, σκέψη 127) το οποίο εντάσσεται, μεταξύ άλλων, στη γενική πολιτική της σε θέματα ανταγωνισμού (απόφαση Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 210 ανωτέρω, σκέψεις 105 και 109). Στο πλαίσιο αυτό και προκειμένου να διασφαλίσει τη διαφάνεια και τον αντικειμενικό χαρακτήρα των αποφάσεών της περί προστίμων, η Επιτροπή θέσπισε και δημοσίευσε την ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία. Πρόκειται για ένα έγγραφο προοριζόμενο να διευκρινίσει, τηρουμένων των υπέρτερων κανόνων δικαίου, τα κριτήρια που πρόκειται να εφαρμόσει στο πλαίσιο της ασκήσεως της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει· εντεύθεν προκύπτει ένας αυτοπεριορισμός της εξουσίας αυτής (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Απριλίου 1998, Τ-214/95, Vlaams Gewest κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-717, σκέψη 89), στον βαθμό που εναπόκειται στην Επιτροπή να συμμορφωθεί προς τους κατευθυντήριους κανόνες που η ίδια επέβαλε στον εαυτό της (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1996, Τ-380/94, AIUFFASS και AKT κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-2169, σκέψη 57).

261 Ο αυτοπεριορισμός της εξουσίας εκτιμήσεως της Επιτροπής, ο οποίος προκύπτει από την έκδοση της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, δεν είναι, πάντως, ασύμβατος με τη διατήρηση σημαντικού περιθωρίου εκτιμήσεως για το θεσμικό αυτό όργανο (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση Raiffeisen Zentralbank Österreich κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 164 ανωτέρω, σκέψη 224).

262 Συγκεκριμένα, η ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία περιέχει διάφορα στοιχεία ευκαμψίας, που παρέχουν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να ασκεί τη διακριτική εξουσία της σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 23 του κανονισμού 1/2003, όπως έχουν ερμηνευθεί από το Δικαστήριο (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση Raiffeisen Zentralbank Österreich κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 164 ανωτέρω, σκέψη 224).

263 Επομένως, επισημαίνεται ότι η Επιτροπή διαθέτει ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως όταν καλείται να αξιολογήσει αν τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζει επιχείρηση η οποία έχει εκφράσει την επιθυμία να υπαχθεί στην ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία αντιπροσωπεύουν σημαντική προστιθέμενη αξία υπό την έννοια του σημείου 21 της εν λόγω ανακοινώσεως (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Μαΐου 2007, C-328/05 P, SGL Carbon κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-3921, σκέψη 88, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Ιουνίου 2008, T-410/03, Hoechst κατά Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. II-881, σκέψη 555). Όσον αφορά το σημείο 8, στοιχεία α′ και β′, της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το ουσιώδες αυτό περιθώριο εκτιμήσεως προκύπτει από το γράμμα της διατάξεως αυτής, που παραπέμπει ρητώς στην προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων τα οποία, «κατά την άποψη της Επιτροπής», μπορούν να της παράσχουν τη δυνατότητα να λάβει απόφαση για την έναρξη της διαδικασίας έρευνας ή να διαπιστώσει παράβαση. Συγκεκριμένα, η εκτίμηση της ποιότητας και της χρησιμότητας της συνεργασίας που παρέχει μια επιχείρηση συνεπάγεται περίπλοκες εκτιμήσεις ως προς τα πραγματικά περιστατικά (βλ., συναφώς, απόφαση της 10ης Μαΐου 2007, SGL Carbon κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 81, και απόφαση Carbone-Lorraine κατά Επιτροπής, σκέψη 137 ανωτέρω, σκέψη 271).

264 Ομοίως, η Επιτροπή, αφού διαπιστώσει ότι τα προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία αντιπροσωπεύουν σημαντική προστιθέμενη αξία κατά την έννοια του σημείου 21 της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, διαθέτει ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως όταν καλείται να καθορίσει το ακριβές ποσοστό κατά το οποίο πρέπει να μειωθεί το ποσό του προστίμου προς όφελος της οικείας επιχειρήσεως. Συγκεκριμένα, το σημείο 23, στοιχείο β′, πρώτο εδάφιο, της εν λόγω ανακοινώσεως, προβλέπει όρια για τη μείωση του ποσού του προστίμου, με βάση τις διάφορες κατηγορίες επιχειρήσεων που περιλαμβάνει το εδάφιο αυτό, ενώ το δεύτερο εδάφιο του εν λόγω σημείου ορίζει τα κριτήρια τα οποία πρέπει να λαμβάνει υπόψη η Επιτροπή προκειμένου να προσδιορίσει το ποσοστό της μειώσεως του προστίμου εντός των ορίων αυτών.

265 Λαμβανομένου υπόψη του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτει η Επιτροπή για την αξιολόγηση του βαθμού συνεργασίας μιας επιχειρήσεως δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, μόνον πρόδηλη υπέρβαση του περιθωρίου αυτού μπορεί να οδηγήσει σε επιβολή κυρώσεων από το Γενικό Δικαστήριο (βλ., συναφώς, απόφαση της 10ης Μαΐου 2007, SGL Carbon κατά Επιτροπής, σκέψη 263 ανωτέρω, σκέψεις 81, 88 και 89, και απόφαση της 18ης Ιουνίου 2008, Hoechst κατά Επιτροπής, σκέψη 263 ανωτέρω, σκέψη 555).

Επί της συνεργασίας της Otis για την απόδειξη της παραβάσεως στο Βέλγιο

266 Η Επιτροπή αποφάσισε, με την αιτιολογική σκέψη 767 της προσβαλλομένης αποφάσεως, «να χορηγήσει στην Otis μείωση του προστίμου κατά 40 % εντός των ορίων που προβλέπονται [στο σημείο] 23, [πρώτο εδάφιο], [στοιχείο] β′, πρώτ[η] [περίπτωση], της ανακοινώσεως [του 2002] για τη συνεργασία».

267 Στην αιτιολογική σκέψη 763 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι «η Otis ήταν η δεύτερη επιχείρηση που προσκόμισε πληροφορίες όσον αφορά το Βέλγιο, λίγο μετά την ολοκλήρωση του δευτέρου επιτόπιου ελέγχου που πραγματοποιήθηκε στο Βέλγιο», και ότι «[η] αίτηση [δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία] της Otis κατ' ουσίαν συνοψίζει προφορικές δηλώσεις της εν λόγω επιχειρήσεως και ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία αναγόμενα στον χρόνο της παραβάσεως».

268 Όσον αφορά την αξία της συνεργασίας της Otis, η Επιτροπή διευκρινίζει, στην αιτιολογική σκέψη 766 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η εν λόγω συνεργασία ήταν διαρκής και ότι «ενίσχυσε τη δυνατότητα της Επιτροπής να αποδείξει την παράβαση, στηριζόμενη ιδίως σε έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία, αναγόμενα στον χρόνο της παραβάσεως, τα οποία, συνεπώς, αντιπροσώπευαν σημαντική προστιθέμενη αξία». Επιπλέον, η Επιτροπή επισημαίνει στην εν λόγω αιτιολογική σκέψη ότι «[ε]ντούτοις, τα προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία παρέχουν ορισμένες μόνον πληροφορίες σχετικά με πραγματικά περιστατικά άγνωστα μέχρι πρότινος στην Επιτροπή».

269 Κατά τις προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07, η Otis θα έπρεπε να τύχει μειώσεως του ποσού του προστίμου κατά 50 %, δεδομένου ότι παρέσχε, σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας, σημαντικά αποδεικτικά στοιχεία για τις συμπράξεις στο Βέλγιο, στα οποία συγκαταλέγονταν αποδεικτικά στοιχεία αναγόμενα στον χρόνο της παραβάσεως, όπως κατάλογοι έργων. Συναφώς, παραπέμπουν στην απάντησή τους στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Κατά την Otis, τα προσκομισθέντα στοιχεία υπερείχαν μακράν από απόψεως εκτάσεως και αποδεικτικής ισχύος έναντι των πληροφοριών που παρέσχε η Kone όσον αφορά την παράβαση που διαπράχθηκε στη Γερμανία, για τις οποίες η Επιτροπή χορήγησε μείωση της τάξεως του 50 %.

270 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 δεν αμφισβητούν ότι η συνεργασία που παρέσχε η Otis εμπίπτει στο σημείο 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία και ότι, δυνάμει της διατάξεως αυτής, η οικεία επιχείρηση δικαιούται μειώσεως του ποσού του προστίμου κυμαινόμενης μεταξύ του 30 % και του 50 %. Κατά συνέπεια, η κατά 40 % μείωση του ποσού του προστίμου η οποία χορηγήθηκε στην Otis λόγω της συνεργασίας της (αιτιολογική σκέψη 767 της προσβαλλομένης αποφάσεως) τοποθετείται εντός των ορίων που προβλέπει συναφώς η εν λόγω ανακοίνωση.

271 Χωρίς να χρειάζεται να κριθεί το παραδεκτό της επιχειρηματολογίας των προσφευγουσών, η οποία παραπέμπει κατ' ουσίαν σε παρατηρήσεις οι οποίες περιέχονται σε έγγραφο συνημμένο στο δικόγραφο της προσφυγής, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, οι προσφεύγουσες δεν αποδεικνύουν ότι η Επιτροπή υπερέβη προδήλως το περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτει, καθόσον χορήγησε στην Otis μείωση του ποσού του προστίμου κατά 40 % λόγω της συνεργασίας της για την απόδειξη της παραβάσεως που διαπράχθηκε στο Βέλγιο.

272 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία ορίζει, στο σημείο της 23, στοιχείο β', δεύτερο εδάφιο, ότι, για τον καθορισμό του επιπέδου μειώσεως του προστίμου εντός των προβλεπόμενων ορίων, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη «τη χρονική στιγμή κατά την οποία τα αποδεικτικά στοιχεία που πληρούν την προϋπόθεση [του σημείου] 21 υποβλήθηκαν και τον βαθμό της "προστιθέμενης αξίας" που αυτά τα στοιχεία αντιπροσωπεύουν».

273 Ωστόσο, από μη αμφισβητούμενες διαπιστώσεις της προσβαλλομένης αποφάσεως (αιτιολογικές σκέψεις 95, 96 και 766 της προσβαλλομένης αποφάσεως) προκύπτει ότι, καίτοι η Otis πληρούσε τις προϋποθέσεις του σημείου 21 της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία λίγο σχετικώς χρόνο μετά την έναρξη της διαδικασίας, εντούτοις τα εκ μέρους της επιχειρήσεως αυτής προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία τα σχετικά με τη σύμπραξη στο Βέλγιο, βάσει των οποίων χορηγήθηκε μείωση του ποσού του προστίμου, κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή σε χρονικό σημείο κατά το οποίο το εν λόγω θεσμικό όργανο είχε ήδη λάβει αίτηση από την Kone δυνάμει της εν λόγω ανακοινώσεως η

οποία του παρείχε τη δυνατότητα να διαπιστώσει παράβαση στο Βέλγιο (αιτιολογική σκέψη 760 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Εξάλλου, η Επιτροπή είχε ήδη διενεργήσει δύο επιτόπιους ελέγχους στο Βέλγιο, μεταξύ άλλων, στις εγκαταστάσεις της Otis Βελγίου.

274 Ανεξαρτήτως της ποιότητας και της χρησιμότητας των κοινοποιηθέντων από την Otis αποδεικτικών στοιχείων, η Επιτροπή, λαμβανομένης υπόψη της ημερομηνίας κοινοποιήσεως των αποδεικτικών στοιχείων, δεν υπερέβη προδήλως το περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτει καθόσον χορήγησε στην Otis μείωση του προστίμου κατά 40 % λόγω της συνεργασίας της για την απόδειξη της συμπράξεως στο Βέλγιο.

275 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από το επιχείρημα που αντλείται από το γεγονός ότι η Kone έτυχε μειώσεως του ποσού του προστίμου κατά 50 % στο πλαίσιο της συμπράξεως στη Γερμανία. Συγκεκριμένα, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η εκτίμηση του τι συνιστά σημαντική προστιθέμενη αξία προϋποθέτει εξ ορισμού χωριστή ανάλυση όλων των συνδεόμενων με μία συγκεκριμένη παράβαση αποδεικτικών στοιχείων που διαθέτει η Επιτροπή, οπότε δεν είναι δυνατή η σύγκριση μεταξύ πληροφοριών που συνδέονται με διαφορετικές παραβάσεις, όπως εν προκειμένω μεταξύ των πληροφοριών που συνδέονται με τις παραβάσεις στο Βέλγιο και στη Γερμανία. Δεδομένου ότι οι διάφορες επιχειρήσεις δεν ευρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση, η Επιτροπή δεν παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως στον βαθμό που χορήγησε μείωση του ποσού του προστίμου κατά 40 % στην Otis λόγω της συνεργασίας που παρέσχε για την απόδειξη της συμπράξεως στο Βέλγιο, ενώ χορήγησε μείωση του ποσού του προστίμου κατά 50 % στην Kone λόγω της συνεργασίας που παρέσχε για την απόδειξη της παραβάσεως στη Γερμανία.

276 Εν πάση περιπτώσει, πρώτον, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 δεν θεμελιώνουν το επιχείρημα ότι η αποδεικτική αξία των προσκομισθέντων από την Otis στοιχείων όσον αφορά τη σύμπραξη στο Βέλγιο ήταν κατά πολύ ισχυρότερη των πληροφοριών που παρέσχε η Kone όσον αφορά τη Γερμανία.

277 Δεύτερον, δεν αμφισβητείται ότι η Kone προσκόμισε στην Επιτροπή αποδεικτικά στοιχεία σημαντικής προστιθέμενης αξίας όσον αφορά τη σύμπραξη στη Γερμανία στις 12 και 18 Φεβρουαρίου 2004, ήτοι εντός μηνός από τη διεξαγωγή του πρώτου επιτόπιου έλεγχου από την Επιτροπή στις 28 Ιανουαρίου 2004 (αιτιολογικές σκέψεις 104 έως 106 και 792 της προσβαλλομένης αποφάσεως), ενώ η συνεργασία της Otis σχετικά με τη σύμπραξη στο Βέλγιο παρασχέθηκε στις [*εμπιστευτικό*], ήτοι μετά τη διεξαγωγή του δευτέρου επιτόπιου ελέγχου στο οικείο κράτος μέλος, στις 9 Μαρτίου 2004 (αιτιολογικές σκέψεις 95 και 96 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

278 Τρίτον, κατά τον χρόνο που η Otis, της οποίας η συνεργασία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του σημείου 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, προσκόμισε στην Επιτροπή αποδεικτικά στοιχεία όσον αφορά τη σύμπραξη στο Βέλγιο, η Επιτροπή είχε ήδη στην κατοχή της επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για να διαπιστώσει την παράβαση, τα οποία είχαν περιληφθεί στην προγενέστερη αίτηση της Kone, βάσει της οποίας η εν λόγω επιχείρηση έτυχε πλήρους απαλλαγής από την επιβολή προστίμου (αιτιολογικές σκέψεις 760 και 761 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Αντιθέτως, όσον αφορά την παράβαση στη Γερμανία, καμία επιχείρηση δεν έτυχε απαλλαγής από την επιβολή προστίμου, πράγμα που σημαίνει ότι, κατά τον χρόνο υποβολής της σχετικής αιτήσεως της Kone δυνάμει της εν λόγω ανακοινώσεως, η Επιτροπή δεν διέθετε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για να διαπιστώσει την παράβαση που διαπράχθηκε στη Γερμανία.

279 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι οι αιτιάσεις της Otis σχετικά με την εφαρμογή της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία στη συνεργασία που επέδειξε η επιχείρηση αυτή προς απόδειξη της παραβάσεως που διαπράχθηκε στο Βέλγιο πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους.

Επί της συνεργασίας της Otis για την απόδειξη της παραβάσεως στη Γερμανία

280 Η Otis, η οποία υπήρξε η δεύτερη επιχείρηση που υπέβαλε αίτηση δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία όσον αφορά τη σύμπραξη στη Γερμανία, στις [*εμπιστευτικό*] (αιτιολογική σκέψη 107 της προσβαλλομένης αποφάσεως), έτυχε μειώσεως του ποσού του προστίμου κατά 25 % βάσει του σημείου 23, στοιχείο β', της οικείας ανακοινώσεως λόγω της συνεργασίας που παρέσχε για την απόδειξη της συμπράξεως στη Γερμανία (αιτιολογική σκέψη 800 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Στις αιτιολογικές σκέψεις 796 και 799 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διευκρινίζει συναφώς τα εξής:

«796 Λαμβανομένης υπόψη της σημασίας, καθώς και της ποιότητας και της χρονικής σειράς υποβολής των παρατηρήσεων της Otis, τα προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία αντιπροσωπεύουν σημαντική προστιθέμενη αξία, η οποία ενισχύει τη δυνατότητα της Επιτροπής να αποδείξει τα επίμαχα πραγματικά περιστατικά. Εντούτοις, πρόκειται για τη συνήθη προϋπόθεση που πρέπει να πληρούται για τη χορήγηση μειώσεως των προστίμων δυνάμει των [σημείων] 21 και 22 της ανακοινώσεως [του 2002] για τη συνεργασία. Η Otis δεν απέδειξε με ποιον τρόπο η συνεργασία της μπορούσε να εξομοιωθεί με εξαιρετικές περιστάσεις. Εξάλλου, η ανακοίνωση [του 2002] για τη συνεργασία δεν επιτρέπει τη χορήγηση μειώσεως άνω του ορίου του 20-30 % στη δεύτερη επιχείρηση που προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία.

[…]

799 Για τη μείωση του προστίμου εντός των προβλεπόμενων ορίων λαμβάνεται υπόψη το χρονικό σημείο κατά το οποίο κοινοποιήθηκαν τα αποδεικτικά στοιχεία, ο βαθμός της προστιθέμενης αξίας που αυτά αντιπροσωπεύουν, καθώς και ο βαθμός και η διάρκεια της συνεργασίας που παρέσχε η επιχείρηση μετά την ημερομηνία υποβολής των παρατηρήσεών της. Η Otis ικανοποίησε πλήρως τις προϋποθέσεις [του σημείου] 21 μόνον από της καταθέσεως του συμπληρωματικού εγγράφου της [*εμπιστευτικό*]. Πάντως, οι δηλώσεις της Otis αντιπροσωπεύουν σημαντική προστιθέμενη αξία η οποία ενίσχυσε σαφώς τη δυνατότητα της Επιτροπής να αποδείξει την παράβαση. [*εμπιστευτικό*]. Ωστόσο, τα προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία δεν ανάγονται στον χρόνο της παραβάσεως.»

281 Πρώτον, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή παραβίασε την ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία, καθόσον η Otis πληρούσε τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση απαλλαγής από το πρόστιμο βάσει του σημείου 8, στοιχείο β', την εν λόγω ανακοινώσεως. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή ενημέρωσε την Otis, [*εμπιστευτικό*], ότι μπορούσε οπωσδήποτε να τύχει απαλλαγής από την επιβολή προστίμου όσον αφορά την παράβαση στη Γερμανία δυνάμει της οικείας ανακοινώσεως και ότι θα μπορούσε να της χορηγηθεί απαλλαγή υπό όρους. Εντούτοις, η αίτηση περί μη επιβολής προστίμου απορρίφθηκε [*εμπιστευτικό*]. Αντιθέτως προς τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, τα αποδεικτικά στοιχεία, οι εξηγήσεις και οι πληροφορίες που η Otis προσκόμισε στο εν λόγω θεσμικό όργανο πριν από [*εμπιστευτικό*] του παρέσχαν τη δυνατότητα να διαπιστώσει παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ σύμφωνα με το σημείο 8, στοιχείο β', της εν λόγω ανακοινώσεως.

282 Υπενθυμίζεται ότι, λαμβανομένου υπόψη του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτει η Επιτροπή για την αξιολόγηση του βαθμού συνεργασίας μιας επιχειρήσεως δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, μόνον πρόδηλη υπέρβαση του περιθωρίου αυτού μπορεί να οδηγήσει σε επιβολή κυρώσεων από το Γενικό Δικαστήριο (βλ., συναφώς, απόφαση της 10ης Μαΐου 2007, SGL Carbon κατά Επιτροπής, σκέψη 263 ανωτέρω, σκέψεις 81, 88 και 89, και απόφαση της 18ης Ιουνίου 2008, Hoechst κατά Επιτροπής, σκέψη 263 ανωτέρω, σκέψη 555).

283 Υπενθυμίζεται επίσης ότι μία από τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση απαλλαγής από το πρόστιμο βάσει του σημείου 8, στοιχείο β', της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία είναι ότι η επιχείρηση παρουσίασε πρώτη αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία, κατά την άποψη της Επιτροπής, της επιτρέπουν να διαπιστώσει μια παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ όσον αφορά μια πιθανολογούμενη σύμπραξη (καρτέλ) που επηρεάζει την Κοινότητα.

284 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως της Otis δυνάμει της εν λόγω ανακοινώσεως όσον αφορά την παράβαση στη Γερμανία, στις [*εμπιστευτικό*], η Επιτροπή είχε ήδη διενεργήσει δύο επιτόπιους ελέγχους στο οικείο κράτος, στις 28 Ιανουαρίου και στις 9 Μαρτίου 2004 (αιτιολογικές σκέψεις 104 και 106 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Εξάλλου, η Επιτροπή είχε ήδη λάβει πληροφορίες από τρίτο πληροφοριοδότη κατά τη διάρκεια του θέρους του 2003 (αιτιολογική σκέψη 91 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και είχε παραλάβει την αίτηση της Kone δυνάμει της εν λόγω ανακοινώσεως, στις 12 Φεβρουαρίου 2004 (αιτιολογική σκέψη 105 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

285 Κατά τις προσφεύγουσες της υποθέσεως Τ-145/07, από το έγγραφο της Επιτροπής προς την Otis [*εμπιστευτικό*] προκύπτει, εντούτοις, ότι η Επιτροπή δεν είχε τη δυνατότητα να αποδείξει την παράβαση που διαπράχθηκε στη Γερμανία προτού λάβει τις πληροφορίες που προσκόμισε η Otis.

286 Με το εν λόγω έγγραφο, η Επιτροπή, αφού υπενθύμισε ότι [*εμπιστευτικό*] ενημέρωσε την Otis ότι μόλις προ ολίγου είχε εκδώσει απόφαση όσον αφορά την πρώτη αίτηση δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία και [*εμπιστευτικό*]. Η Επιτροπή πρόσθεσε ότι θα εξετάσει [*εμπιστευτικό*]. Εντούτοις, η Επιτροπή ενέμεινε στο γεγονός ότι [*εμπιστευτικό*] για τη συμμετοχή της στη σύμπραξη στη Γερμανία.

287 Επισημαίνεται ότι το έγγραφο [*εμπιστευτικό*] πρέπει να ερμηνευθεί σε συνδυασμό με το σημείο 18 της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, κατά την οποία «[η] Επιτροπή δεν θα εξετάζει άλλες αιτήσεις για απαλλαγή από πρόστιμα προτού λάβει θέση επί της αιτήσεως που της έχει ήδη υποβληθεί σχετικά με την ίδια πιθανολογούμενη παράβαση». Επομένως, σκοπός του εν λόγω εγγράφου ήταν μόνον να γνωστοποιηθεί στην Otis ότι η Επιτροπή, αφότου εξέδωσε απόφαση επί της αιτήσεως περί απαλλαγής από την επιβολή προστίμου την οποία είχε λάβει από άλλη επιχείρηση, εν προκειμένω από την Kone, μπορούσε πλέον να εξετάσει την αίτηση της Otis περί απαλλαγής από την επιβολή προστίμου. Εντούτοις, το έγγραφο αυτό δεν περιέχει καμία εκτίμηση όσον αφορά την ποιότητα της συνεργασίας της Otis. Αντιθέτως, το οικείο έγγραφο αναφέρει ρητώς ότι η Επιτροπή πρέπει ακόμη να εξετάσει αν τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η Otis πληρούν τις προϋποθέσεις του σημείου 8, στοιχείο β', της εν λόγω ανακοινώσεως.

288 Επί της ποιότητας της συνεργασίας της Otis όσον αφορά τη σύμπραξη στη Γερμανία, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, η συνεργασία αυτή συνίστατο, κατ' ουσίαν, σε μονομερείς δηλώσεις.

289 Εντούτοις, μονομερείς δηλώσεις ορισμένης επιχειρήσεως, έστω και λεπτομερείς, καθιστούν δυνατή τη διαπίστωση παραβάσεως μόνον εφόσον τεκμηριώνονται από ακριβή και συγκλίνοντα αποδεικτικά στοιχεία. Συγκεκριμένα, είναι απαραίτητο η Επιτροπή να παραθέσει στην απόφασή της ακριβή και συγκλίνοντα αποδεικτικά στοιχεία για να στηρίξει την αταλάντευτη πεποίθηση ότι η παράβαση όντως διεπράχθη (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Ιουλίου 2000, Τ-62/98, Volkswagen κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. ΙΙ-2707, σκέψη 43 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

290 Ασφαλώς, η Otis προσκόμισε, στο πλαίσιο της αιτήσεώς της δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, και ορισμένα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία. [*εμπιστευτικό*]

291 Εντούτοις, η αποδεικτική ισχύς των εν λόγω στοιχείων είναι περιορισμένη. Συγκεκριμένα, δεν περιέχουν, αυτά καθεαυτά, καμία ένδειξη περί των αντίθετων προς τους κανόνες του ανταγωνισμού ενεργειών που διαπιστώθηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση. [*εμπιστευτικό*]

292 Υπό τις συνθήκες αυτές, μολονότι τα αποδεικτικά στοιχεία που κοινοποιήθηκαν από την Otis περιελάμβαναν ορισμένα έγγραφα αναγόμενα στον χρόνο της παραβάσεως (ήτοι σημειώματα εξόδων δύο υπαλλήλων της Otis), εντούτοις η Επιτροπή δεν υπερέβη προδήλως το περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτει στο μέτρο που έκρινε ότι οι παρατηρήσεις αυτές δεν ήσαν επαρκείς για τη διαπίστωση παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ στη Γερμανία. Επομένως, η Επιτροπή ορθώς αρνήθηκε να χορηγήσει στην Otis απαλλαγή από το πρόστιμο βάσει του σημείου 8, στοιχείο β', της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία.

293 Το εν λόγω συμπέρασμα δεν αναιρείται ούτε από το γεγονός ότι η προσβαλλόμενη απόφαση περιέχει πολυάριθμες αναφορές στις παρατηρήσεις της Otis. Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως της Otis δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, η Επιτροπή είχε ήδη λάβει σχετική αίτηση από την Kone δυνάμει της ίδιας ανακοινώσεως, η οποία κατ' ουσίαν συνίστατο, όπως και η αίτηση της Otis, σε μονομερείς δηλώσεις και δεν τεκμηριωνόταν από κανένα αποδεικτικό στοιχείο, πέραν των γραπτών δηλώσεων της αιτούσας οι οποίες είχαν συνταχθεί από μνήμης (αιτιολογική σκέψη 788 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να στηριχθεί αποκλειστικώς στις μονομερείς δηλώσεις της Kone, ούτε άλλωστε σε εκείνες της Otis, για να διαπιστώσει την παράβαση που διαπράχθηκε στη Γερμανία, ήταν υποχρεωμένη να περιλάβει στην προσβαλλόμενη απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 209 έως 288 της προσβαλλομένης αποφάσεως) άλλα στοιχεία προκειμένου να θεμελιώσει την παράβαση, μεταξύ των οποίων και εκείνα που προσκομίσθηκαν από την Otis, τα οποία εντούτοις ήσαν, αφ' εαυτών, ανεπαρκή για τη διαπίστωση της παραβάσεως (βλ. σκέψη 289 ανωτέρω).

294 Δεύτερον, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 προβάλλουν ότι, κατά τον χρόνο απορρίψεως της αιτήσεως της Otis περί απαλλαγής από την επιβολή προστίμου, [*εμπιστευτικό*], η Επιτροπή δεν είχε εξετάσει πλήρως τις πληροφορίες που κοινοποιήθηκαν από την εν λόγω επιχείρηση, ιδίως δε τα έγγραφα [*εμπιστευτικό*]. Εντούτοις, η ορθή εξέταση των εν λόγω εγγράφων θα είχε οδηγήσει την Επιτροπή να χορηγήσει στην Otis απαλλαγή από την επιβολή προστίμου.

295 Το εν λόγω επιχείρημα πρέπει να απορριφθεί, δεδομένου ότι από την ανάλυση που προεκτέθηκε στις σκέψεις 282 έως 293 προκύπτει ότι οι πληροφορίες που κοινοποίησε η Otis στην Επιτροπή στο σύνολό τους, περιλαμβανομένων, επομένως, των εγγράφων [*εμπιστευτικό*], δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις του σημείου 8, στοιχείο β', της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία. Συγκεκριμένα, οι μονομερείς δηλώσεις της Otis, οι οποίες δεν συνοδεύονταν από επαρκή και συγκλίνοντα αποδεικτικά στοιχεία της παραβάσεως, δεν παρείχαν αυτές καθεαυτές τη δυνατότητα στην Επιτροπή να διαπιστώσει παράβαση στη Γερμανία.

296 Εν πάση περιπτώσει, το επιχείρημα των προσφευγουσών της υποθέσεως T-145/07 κατά το οποίο η Επιτροπή δεν εξέτασε τα έγγραφα [*εμπιστευτικό*] δεν ευσταθεί. Συγκεκριμένα, επισημαίνεται ότι στο έγγραφο της Επιτροπής προς την Otis [*εμπιστευτικό*], με το οποίο γνωστοποιήθηκε στην εν λόγω επιχείρηση ότι η Επιτροπή θα εξετάσει αν η Otis πληροί τις προϋποθέσεις του σημείου 8, στοιχείο β', της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, γίνεται ειδική αναφορά στη δήλωση [*εμπιστευτικό*] και στο έγγραφο που κοινοποιήθηκε [*εμπιστευτικό*]. Εξάλλου, η Επιτροπή αξιοποίησε, αφενός, τις πληροφορίες που κοινοποίησε η Otis [*εμπιστευτικό*] (βλ. τα σημεία 108, 228, 253, 255, 257, 265, 266, 268 και 270 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και τις αιτιολογικές σκέψεις 213, 240, 242, 244, 251 έως 254, 257 και 260 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και [*εμπιστευτικό*] (βλ. τα σημεία 255, 275 και 282 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και τις αιτιολογικές σκέψεις 242 και 272 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Όσον αφορά το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της Otis προς την Επιτροπή [*εμπιστευτικό*], αρκεί η διαπίστωση ότι περιέχει απλώς πρόταση της Otis να θέσει τους υπαλλήλους της και, κατά το δυνατόν, τους πρώην υπαλλήλους της, στη διάθεση της Επιτροπής.

297 Τρίτον, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 διατείνονται ότι ο φάκελος των κοινοποιηθέντων εκ μέρους της Otis εγγράφων που είχε στη διάθεσή της η Επιτροπή δεν ήταν πλήρης και ότι, ως εκ τούτου, η εκτίμηση του εν λόγω θεσμικού οργάνου όσον αφορά τη συνεργασία της επιχειρήσεως αυτής είναι εσφαλμένη, καθόσον στηρίχθηκε σε ελλιπή πραγματικά στοιχεία. Συγκεκριμένα, στην

προσβαλλόμενη απόφαση, δεν ελήφθη υπόψη η έκθεση [*εμπιστευτικό*] η οποία περιλαμβάνει συνοπτικό πίνακα των ταξιδίων που πραγματοποιήθηκαν στη Γερμανία, η έκθεση [*εμπιστευτικό*] η οποία περιλαμβάνει σημειώματα εξόδων ταξιδίου, καθώς και δύο CD-ROM με μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, η έκθεση [*εμπιστευτικό*] η οποία περιλαμβάνει σύνοψη των μέτρων που έλαβε η Otis για να συνδράμει την Επιτροπή και η έκθεση [*εμπιστευτικό*] η οποία περιλαμβάνει πρόταση περί θέσεως των πρώην υπαλλήλων της Otis στη διάθεση της Επιτροπής. Εξάλλου, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν αναφέρει τη συνεργασία που παρέσχε η Otis στην Επιτροπή απαντώντας στις ανεπίσημες αιτήσεις της περί παροχής πληροφοριών όσον αφορά τη Γερμανία.

298 Η εν λόγω αιτίαση πρέπει να απορριφθεί για τους ίδιους λόγους με εκείνους που εκτέθηκαν στη σκέψη 295 ανωτέρω. Εν πάση περιπτώσει, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από τις προσφεύγουσες της υποθέσεως Τ-145/07, η έκθεση της Otis [*εμπιστευτικό*] αποτελεί μέρος του φακέλου της Επιτροπής, μνημονεύθηκε δεόντως στο σημείο 108 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και στην αιτιολογική σκέψη 107 της προσβαλλομένης αποφάσεως και εν πάση περιπτώσει αξιοποιήθηκε από την Επιτροπή, γεγονός που προκύπτει από τα σημεία 231, 232 και 258 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και από τις αιτιολογικές σκέψεις 216, 217, 245 και 247 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Όσον αφορά τα δύο CD-ROM τα οποία προσκομίσθηκαν στην Επιτροπή και τα οποία δεν περιέχονται στον φάκελό της, αρκεί η διαπίστωση ότι, όπως επισημαίνουν οι προσφεύγουσες της υποθέσεως Τ-145/07, αυτά αποτελούν μέρος της εκθέσεως της Otis [*εμπιστευτικό*], η οποία μνημονεύθηκε δεόντως στην αιτιολογική σκέψη 107 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Η έλλειψη συγκεκριμένης αναφοράς στα εν λόγω CD-ROM στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και στην προσβαλλόμενη απόφαση εξηγείται από το γεγονός ότι αυτά δεν περιείχαν χρήσιμες για την έρευνα της Επιτροπής πληροφορίες, γεγονός που προκύπτει ιδίως από την εξέταση ορισμένων περιεχομένων στα εν λόγω CD-ROM εγγράφων, τα οποία προσκόμισε η Otis κατόπιν γραπτής ερωτήσεως του Γενικού Δικαστηρίου. Όσον αφορά την έκθεση [*εμπιστευτικό*] η οποία περιλαμβάνει σύνοψη των μέτρων που έλαβε η Otis για να συνδράμει την Επιτροπή και την έκθεση [*εμπιστευτικό*] η οποία συνίσταται σε πρόταση θέσεως των πρώην υπαλλήλων της Otis στη διάθεση της Επιτροπής, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι αυτές δεν αποτελούν πληροφορίες σχετικές με τη σύμπραξη στη Γερμανία. Εν τέλει, τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τα οποία προβάλλεται ότι δεν περιλαμβάνονται στον φάκελο της Επιτροπής αφορούν, κατ' ουσίαν, όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, τεχνικές μόνον πτυχές της συνεργασίας της Otis (όπως ο καθορισμός συναντήσεων ή η απουσία ορισμένων συνεργατών). Συνεπώς, δεν μπορεί να γίνει δεκτή η αιτίαση των προσφευγουσών της υποθέσεως Τ-145/07 η οποία αντλείται από εσφαλμένη εκτίμηση της συνεργασίας της Otis.

299 Τέταρτον, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως Τ-145/07 προβάλλουν ότι η Επιτροπή δεν διευκρίνισε στην προσβαλλόμενη απόφαση τους λόγους για τους οποίους απέρριψε την αίτηση της Otis περί απαλλαγής από το πρόστιμο. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 253 ΕΚ, παραβίασε την ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία και την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας της Otis, οπότε το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην Otis για τη σύμπραξη στη Γερμανία πρέπει να ακυρωθεί.

300 Από το σημείο 31 της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, την οποία επικαλούνται όλως ιδιαιτέρως οι προσφεύγουσες, προκύπτει ότι «το γεγονός ότι μια επιχείρηση συνεργάστηκε με την Επιτροπή κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας θα αναφέρεται σε κάθε απόφαση, ώστε να εξηγούνται οι λόγοι για τους οποίους χορηγήθηκε η απαλλαγή ή η μείωση προστίμου».

301 Εξάλλου, κατά πάγια νομολογία, το ζήτημα κατά πόσον η αιτιολογία μιας αποφάσεως είναι σύμφωνη με τις επιταγές του άρθρου 253 ΕΚ πρέπει να κρίνεται βάσει όχι μόνον του γράμματος της πράξεως αυτής, αλλά και του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται, καθώς και του συνόλου των κανόνων δικαίου που διέπουν το σχετικό ζήτημα (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 25ης Ιουνίου 1998, Τ-371/94 και Τ-394/94, British Airways κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-2405, σκέψη 94 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

302 Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η αιτιολογία μπορεί να είναι έμμεση, υπό την προϋπόθεση ότι παρέχει στους μεν ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να γνωρίσουν τους λόγους για τους οποίους ελήφθησαν τα σχετικά μέτρα, στο δε Γενικό Δικαστήριο επαρκή στοιχεία για να ασκήσει τον έλεγχό του (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Δικαστηρίου Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 123 ανωτέρω, σκέψη 372, και της 8ης Φεβρουαρίου 2007, C-3/06 P, Groupe Danone κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-1331, σκέψη 46).

303 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι, στην αιτιολογική σκέψη 795 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή έκρινε ότι «η Otis [ζήτησε] απαλλαγή από την επιβολή προστίμου κατ' εφαρμογήν [του σημείου] 8, στοιχείο β', της ανακοινώσεως [του 2002] για τη συνεργασία, υποστηρίζοντας ότι ήταν η πρώτη επιχείρηση που προσκόμισε συμπληρωματικά στοιχεία ελλείψει των οποίων η Επιτροπή δεν θα αποδείκνυε την ύπαρξη συμπράξεως στη Γερμανία».

304 Μολονότι η Επιτροπή δεν απάντησε ρητώς στο εν λόγω επιχείρημα, εντούτοις απάντησε σε αυτό σιωπηρώς, καθόσον διευκρίνισε στις αιτιολογικές σκέψεις 796 έως 800 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η Otis της παρείχαν δικαίωμα να τύχει μειώσεως του ποσού του προστίμου κατά 25 % βάσει των σημείων 21 έως 23 της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία.

305 Λαμβανομένου, όμως, υπόψη του νομικού πλαισίου βάσει του οποίου εξετάστηκε η συνεργασία της Otis, η αίτησή της περί απαλλαγής από την επιβολή προστίμου κατ' ανάγκην απορρίφθηκε λόγω του ότι δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις του σημείου 8, στοιχείο β', της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία ή, άλλως ειπείν, λόγω του ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που υπέβαλε η Otis δεν παρείχαν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να διαπιστώσει την παράβαση που διαπράχθηκε στη Γερμανία.

306 Επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση παρέχει τη δυνατότητα στη μεν Otis να λάβει γνώση των λόγων που δικαιολογούν την άρνηση της Επιτροπής να της χορηγήσει απαλλαγή από την επιβολή προστίμου λόγω της συνεργασίας που παρέσχε στο πλαίσιο της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, στο δε Γενικό Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του νομιμότητας. Ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθούν οι αιτιάσεις που αντλούνται από παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ και από παραβίαση της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία. Καθόσον οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 στηρίζουν την αιτίασή τους που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων τους άμυνας αποκλειστικώς στην προβαλλόμενη έλλειψη αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως όσον αφορά την απόρριψη της αιτήσεως της Otis περί απαλλαγής από την επιβολή προστίμου, η εν λόγω αιτίαση είναι επίσης απορριπτέα. Το ίδιο ισχύει για την αιτίαση που αντλείται από παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, βάσει της οποίας η Επιτροπή υποχρεούται να παράσχει εξηγήσεις σχετικά με την απόφασή της περί μη χορηγήσεως στην Otis απαλλαγής από την επιβολή προστίμου.

307 Πέμπτον, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 υποστηρίζουν ότι έστω και αν το Γενικό Δικαστήριο καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η Otis δεν μπορεί να τύχει απαλλαγής από την επιβολή προστίμου, η Επιτροπή παραβίασε εν πάση περιπτώσει την ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία καθόσον αρνήθηκε να της χορηγήσει «μερική απαλλαγή» για ορισμένες πτυχές των παράνομων συμφωνιών τις οποίες αποκάλυψε πρώτη, σύμφωνα με το σημείο 23, στοιχείο β', τελευταίο εδάφιο, της εν λόγω ανακοινώσεως. Επομένως, η Επιτροπή δεν έπρεπε να επιβάλει στην Otis πρόστιμο για τη σύμπραξη που αφορούσε τους ανελκυστήρες για το χρονικό διάστημα από τον Δεκέμβριο του 2000 έως τον Ιούνιο του 2002 ούτε για τη σύμπραξη που αφορούσε τις κυλιόμενες κλίμακες για το χρονικό διάστημα από τον Αύγουστο του 1995 έως τον Ιούνιο του 2002.

308 Το σημείο 23, στοιχείο β', τελευταίο εδάφιο, της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία ορίζει ότι «εάν μια επιχείρηση παράσχει αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με πραγματικά περιστατικά τα οποία αγνοούσε προηγουμένως η Επιτροπή και τα οποία έχουν άμεση σχέση με τη βαρύτητα ή τη διάρκεια της πιθανολογούμενης σύμπραξης (καρτέλ), η Επιτροπή δεν θα λάβει υπόψη τα στοιχεία αυτά κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου που θα επιβάλει στην επιχείρηση που παρέσχε τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία».

309 Μολονότι η συνεργασία που παρέσχε η Otis αντιπροσώπευε σημαντική προστιθέμενη αξία σε σχέση με τα αποδεικτικά στοιχεία που η Επιτροπή είχε ήδη στην κατοχή της, πράγμα που εξάλλου οδήγησε το εν λόγω θεσμικό όργανο να χορηγήσει στην επιχείρηση αυτή μείωση του ποσού του προστίμου κατά 25 % βάσει του σημείου 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία (αιτιολογικές σκέψεις 796 έως 800 της προσβαλλομένης αποφάσεως), εντούτοις η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι η επιχείρηση αυτή δεν μπορούσε να αξιώσει επιπλέον μείωση του ποσού του προστίμου βάσει του σημείου 23, στοιχείο β', τελευταίο εδάφιο, της ανακοινώσεως αυτής.

310 Συναφώς, υπενθυμίζεται, αφενός, ότι, κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως της Otis στην Επιτροπή, [*εμπιστευτικό*], το εν λόγω θεσμικό όργανο είχε ήδη λάβει σχετική αίτηση από την Kone, στις 12 Φεβρουαρίου 2004, η οποία αφορούσε την ίδια παράβαση, και του είχαν κοινοποιηθεί επίσης πληροφορίες από τρίτο πληροφοριοδότη. Εξάλλου, είχε ήδη πραγματοποιήσει δύο επιτόπιους ελέγχους στη Γερμανία στους τομείς των ανελκυστήρων και των κυλιόμενων κλιμάκων. Επομένως, με την αίτηση της 12ης Φεβρουαρίου 2004 η Kone είχε ήδη ενημερώσει την Επιτροπή, [*εμπιστευτικό*]. Επιπλέον, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως Τ-145/07 δεν αμφισβητούν τη διαπίστωση εκ μέρους της Επιτροπής της υπάρξεως ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως στον τομέα των ανελκυστήρων και των κυλιόμενων κλιμάκων, οπότε τα επιχειρήματα κατά τα οποία δεν έπρεπε να επιβληθεί στην Otis πρόστιμο για «τη σύμπραξη που αφορούσε τους ανελκυστήρες» για το χρονικό διάστημα από τον Δεκέμβριο του 2000 έως τον Ιούνιο του 2002 και για «τη σύμπραξη που αφορούσε τις κυλιόμενες κλίμακες» για το χρονικό διάστημα από τον Αύγουστο του 1995 έως τον Ιούνιο του 2002 δεν ευσταθούν.

311 Στο πλαίσιο αυτό, αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από τις προσφεύγουσες της υποθέσεως Τ-145/07, το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν είχε λάβει γνώση των ειδικότερων λεπτομερειών που αφορούσαν τις ημερομηνίες και τους τόπους των συναντήσεων μεταξύ των ανταγωνιστών δεν ασκεί επιρροή, δεδομένου ότι, προς τον σκοπό της εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών από πλευράς του άρθρου 81 ΕΚ, δεν είναι απαραίτητο να αποδείξει η Επιτροπή την ημερομηνία και, κατά μείζονα λόγο, τον τόπο των συναντήσεων μεταξύ των ανταγωνιστών (απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Απριλίου 1999, Τ-305/94 έως Τ-307/94, Τ-313/94 έως Τ-316/94, Τ-318/94, Τ-325/94, Τ-328/94, Τ-329/94 και Τ-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-931, σκέψη 675· βλ. επίσης, επ' αυτού, απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Μαρτίου 2000, Τ-25/95, Τ-26/95, Τ-30/95 έως Τ-32/95, Τ-34/95 έως Τ-39/95, Τ-42/95 έως Τ-46/95, Τ-48/95, Τ-50/95 έως Τ-65/95, Τ-68/95 έως Τ-71/95, Τ-87/95, Τ-88/95, Τ-103/95 και Τ-104/95, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-491, σκέψη 2354). Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από τις προσφεύγουσες, κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεώς τους δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, η Επιτροπή είχε ενημερωθεί ήδη περί της υπάρξεως της συμπράξεως από τον Αύγουστο του 1995.

312 Αφετέρου, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 295 ανωτέρω, η αίτηση της Otis περιελάμβανε μονομερείς δηλώσεις, οι οποίες δεν συνοδεύονταν από επαρκή και συγκλίνοντα αποδεικτικά στοιχεία της παραβάσεως. Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι η αίτηση της Otis όσον αφορά τη Γερμανία δεν περιείχε αποδεικτικά στοιχεία άμεσα σχετιζόμενα με τη βαρύτητα ή τη διάρκεια της παραβάσεως. Συγκεκριμένα, η έκθεση της Otis είχε έμμεσο μόνον αντίκτυπο στην απόδειξη της διάρκειας και της σοβαρότητας της παραβάσεως, στο μέτρο που κάθε στοιχείο αυτής έπρεπε να τεκμηριωθεί από άλλα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία συνέλεξε η Επιτροπή κατά τη διάρκεια της έρευνάς της.

313 Επομένως, η αιτίαση που αντλείται από τη μη εφαρμογή του σημείου 23, στοιχείο β', τελευταίο εδάφιο, της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία πρέπει να απορριφθεί.

314 Οι προσφεύγουσες της υποθέσεως Τ-145/07 καταγγέλλουν επίσης παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ καθόσον η Επιτροπή δεν ανέφερε για ποιον λόγο η Otis δεν μπορούσε να τύχει «μερικής απαλλαγής» βάσει του σημείου 23, στοιχείο β', τελευταίο εδάφιο, της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία.

315 Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το σημείο 23, στοιχείο β', τελευταίο εδάφιο, η οποία περιλαμβάνεται στο τμήμα Β της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, επιγραφόμενο «Μείωση του ύψους του προστίμου», εντάσσεται στο πλαίσιο του καθορισμού του επιπέδου της μειώσεως του ποσού του προστίμου που μπορεί να χορηγηθεί σε επιχείρηση η οποία προσκόμισε στην Επιτροπή αποδεικτικά στοιχεία σημαντικής προστιθέμενης αξίας. Δεδομένου ότι η Επιτροπή, στο πλαίσιο εκτιμήσεως της συνεργασίας της Otis δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία (αιτιολογικές σκέψεις 795 έως 800 της προσβαλλομένης αποφάσεως), χορήγησε στην επιχείρηση αυτή μείωση του ποσού του προστίμου κατά 25 % βάσει του σημείου 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, της εν λόγω ανακοινώσεως, απέρριψε εμμέσως πλην σαφώς την εκ μέρους της Otis αίτηση να εφαρμοστεί στην περίπτωσή της το σημείο 23, στοιχείο β', τελευταίο εδάφιο, της οικείας ανακοινώσεως.

316 Λαμβανομένου υπόψη του νομικού πλαισίου βάσει του οποίου εξετάσθηκε η συνεργασία της Otis, και καθόσον η Επιτροπή έκρινε, με τις αιτιολογικές σκέψεις 795 έως 800 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Otis μπορούσε να τύχει μειώσεως μόνον κατά 25 % του ποσού του προστίμου, η αίτηση της εν λόγω επιχειρήσεως περί εφαρμογής του τελευταίου εδαφίου του σημείου 23, στοιχείο β', της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία απορρίφθηκε κατ' ανάγκην λόγω του ότι δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής ή, άλλως ειπείν, λόγω του ότι τα προσκομισθέντα από την Otis αποδεικτικά στοιχεία που αφορούσαν πραγματικά περιστατικά άγνωστα μέχρι πρότινος στην Επιτροπή δεν είχαν άμεση σχέση με τη βαρύτητα ή τη διάρκεια της πιθανολογούμενης συμπράξεως.

317 Επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση παρέχει τη δυνατότητα στη μεν Otis να λάβει γνώση των λόγων που δικαιολογούν την άρνηση της Επιτροπής να εφαρμόσει το σημείο 23, στοιχείο β', τελευταίο εδάφιο, της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία κατά τον καθορισμό τη μειώσεως του ποσού του προστίμου της, στο δε Γενικό Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του νομιμότητας. Επομένως, η αιτίαση που αντλείται από παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ πρέπει να απορριφθεί.

318 Έκτον, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 υποστηρίζουν ότι, έστω και αν το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι η Kone έπρεπε να τύχει απαλλαγής από την επιβολή προστίμου όσον αφορά τη Γερμανία, η συνεργασία της Otis θα πρέπει εν πάση περιπτώσει να εξεταστεί στο πλαίσιο της πρώτης εκθέσεως που προβλέπει το σημείο 23, στοιχείο β', της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία και να οδηγήσει σε μείωση κατά 50 % του ποσού του προστίμου της όσον αφορά τη Γερμανία, και εν πάση περιπτώσει σε μείωση σαφώς μεγαλύτερη του 25 %. Η εν λόγω αιτίαση δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Συγκεκριμένα, η αιτίαση αυτή στηρίζεται επί απλής υποθέσεως, κατά την οποία η Kone έπρεπε να τύχει απαλλαγής από την επιβολή προστίμου για τη Γερμανία και η οποία κατά τα λοιπά δεν τεκμηριώνεται.

319 Έβδομον, όσον αφορά τη μείωση του ποσού του προστίμου κατά 25 % που χορηγήθηκε στην Otis λόγω της συνεργασίας που παρέσχε στο πλαίσιο της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 υποστηρίζουν, κατ' αρχάς, ότι η μείωση αυτή είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένη, κατά παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ.

320 Η εν λόγω αιτίαση είναι απορριπτέα. Η Επιτροπή εξέθεσε, στις αιτιολογικές σκέψεις 796 έως 800 της προσβαλλομένης αποφάσεως, του λόγους που την οδήγησαν να χορηγήσει στην Otis μείωση του ποσού του προστίμου κατά 25 % δυνάμει της συνεργασίας που παρέσχε στο πλαίσιο της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία. Επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση παρέχει τη δυνατότητα στη μεν Otis να λάβει γνώση των λόγων που δικαιολογούν την εν λόγω μείωση, στο δε Γενικό Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του νομιμότητας.

321 Δεύτερον, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 υποστηρίζουν ότι, κατά τα σημεία 21 και 22 της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, η Επιτροπή έπρεπε να χορηγήσει στην Otis μείωση κατά 50 % του ποσού του προστίμου της, και, εν πάση περιπτώσει, μείωση σαφώς μεγαλύτερη του 25 %, δεδομένου ότι η συνεργασία της Otis αντιπροσώπευε σημαντική προστιθέμενη αξία η οποία παρέσχε στην Επιτροπή τη δυνατότητα να αποδείξει την παράβαση.

322 Συναφώς, επιβάλλεται κατ' αρχάς η διαπίστωση ότι η πρώτη έκθεση της Otis στο πλαίσιο της αιτήσεώς της δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία όσον αφορά την παράβαση στη Γερμανία, [*εμπιστευτικό*], υποβλήθηκε μετά την αίτηση της Kone που αφορούσε την ίδια παράβαση, η οποία κατατέθηκε στις 12 Φεβρουαρίου 2004 και συμπληρώθηκε στις 18 Φεβρουαρίου 2004. Ως εκ τούτου, η Kone ήταν η πρώτη επιχείρηση που πληρούσε τις προϋποθέσεις του σημείου 21 την εν λόγω ανακοινώσεως.

323 Η εφαρμογή των ορίων της μειώσεως του ποσού του προστίμου που προβλέπονται στην πρώτη περίπτωση του σημείου 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία στη συνεργασία που παρέσχε η Otis αποκλείσθηκε, λόγω του ότι η μείωση αυτή χορηγείται στην πρώτη επιχείρηση που πληροί τις προϋποθέσεις του σημείου 21 της εν λόγω ανακοινώσεως.

324 Επομένως, η συνεργασία που παρέσχε η Otis, ως δεύτερη επιχείρηση πληρούσα τις προϋποθέσεις του σημείου 21 της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, εμπίπτει κατ' ανάγκην στη δεύτερη περίπτωση του σημείου 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, της οικείας ανακοινώσεως. Βάσει της διατάξεως αυτής, η εν λόγω επιχείρηση δικαιούται μειώσεως του προστίμου κυμαινόμενης μεταξύ του 20 % και του 30 %. Η κατά 25 % μείωση του προστίμου η οποία χορηγήθηκε στην Otis λόγω της συνεργασίας που παρέσχε για την απόδειξη της παραβάσεως στη Γερμανία (αιτιολογική σκέψη 800 της προσβαλλομένης αποφάσεως) τοποθετείται εντός των ορίων που προβλέπει συναφώς η οικεία ανακοίνωση για τη συνεργασία.

325 Δεδομένου ότι η Otis δεν ήταν η πρώτη επιχείρηση που υπέβαλε αίτηση δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία όσον αφορά τη Γερμανία, δεν μπορούσε να τύχει μειώσεως κατά 50 % του ποσού του προστίμου της. Το επιχείρημά της ότι, αντιθέτως προς τα εκτιθέμενα στην αιτιολογική σκέψη 799 της προσβαλλομένης αποφάσεως, αυτή πληρούσε τις προϋποθέσεις του σημείου 21 της εν λόγω ανακοινώσεως πριν από [*εμπιστευτικό*] δεν ασκεί συναφώς επιρροή.

326 Περαιτέρω, υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή διαθέτει ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως όταν καλείται να καθορίσει το ακριβές ποσοστό κατά το οποίο πρέπει να μειωθεί το ποσό του προστίμου εντός των ορίων που προβλέπονται στο σημείο 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, και ότι μόνον πρόδηλη υπέρβαση του περιθωρίου αυτού μπορεί να οδηγήσει σε επιβολή κυρώσεων από το Γενικό Δικαστήριο (βλ., συναφώς, απόφαση της 10ης Μαΐου 2007, SGL Carbon κατά Επιτροπής, σκέψη 263 ανωτέρω, σκέψεις 81, 88 και 89, και απόφαση της 18ης Ιουνίου 2008, Hoechst κατά Επιτροπής, σκέψη 263 ανωτέρω, σκέψη 555).

327 Ως εκ τούτου, πρέπει να εξετασθεί αν οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 απέδειξαν ότι η Επιτροπή υπερέβη προδήλως το περιθώριο εκτιμήσεώς της, καθόσον καθόρισε μείωση της τάξεως του 25 % του ποσού του προστίμου για την Otis λόγω της συνεργασίας της για την απόδειξη της παραβάσεως στη Γερμανία. Συναφώς, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 προβάλλουν ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που είχε στην κατοχή της η Επιτροπή πριν από την εκ μέρους της Otis κοινοποίηση των εγγράφων της ήσαν αόριστα και αφορούσαν μόνον τα έτη 2002 και 2003, ότι η Otis εξακολούθησε να συνεργάζεται ακόμη και μετά την απόρριψη της αιτήσεώς της περί απαλλαγής από την επιβολή προστίμου και ότι τα συμπεράσματα της προσβαλλομένης αποφάσεως στηρίζονται στις πληροφορίες που υπέβαλε η Otis, γεγονός που καταδεικνύει ότι αντιπροσωπεύουν σημαντική προστιθέμενη αξία.

328 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία ορίζει, στο σημείο της 23, στοιχείο β', δεύτερο εδάφιο, ότι, προκειμένου να προσδιορίσει το επίπεδο της μειώσεως του προστίμου εντός των προβλεπόμενων ορίων, εν προκειμένω εντός της κλίμακας 20 % έως 30 %, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη «τη χρονική στιγμή κατά την οποία τα αποδεικτικά στοιχεία που πληρούν την προϋπόθεση [του σημείου] 21 υποβλήθηκαν και τον βαθμό της προστιθέμενης αξίας που αυτά τα στοιχεία αντιπροσωπεύουν».

329 Αφενός, ακόμη και αν υποτεθεί, όπως διατείνονται οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07, ότι η Otis πληρούσε ήδη τις προϋποθέσεις του σημείου 21 της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία πριν από [*εμπιστευτικό*], εντούτοις η εν λόγω επιχείρηση δεν πληρούσε, εν πάση περιπτώσει, τις προϋποθέσεις αυτές πριν από [*εμπιστευτικό*], ημερομηνία κατά την οποία η Otis υπέβαλε την αίτησή της όσον αφορά τη Γερμανία (αιτιολογική σκέψη 107 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Εντούτοις, τη δεδομένη χρονική στιγμή, η Επιτροπή είχε ήδη στην κατοχή της τις δηλώσεις τρίτου πληροφοριοδότη (αιτιολογική σκέψη 91 της προσβαλλομένης αποφάσεως), είχε ήδη πραγματοποιήσει δύο επιτόπιους ελέγχους στη Γερμανία (αιτιολογικές σκέψεις 104, 106 και 107 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και είχε ήδη λάβει σχετική αίτηση από την Kone, η οποία περιέγραφε τους σκοπούς, την οργάνωση, τους μετέχοντες, το αντικείμενο και τη διάρκεια της συμπράξεως.

330 Αφετέρου, όσον αφορά τον βαθμό της προστιθέμενης αξίας της συνεργασίας της Otis, υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο της αιτήσεώς της δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία όσον αφορά τη συμμετοχή της στην παράβαση που διαπράχθηκε στη Γερμανία, η οικεία επιχείρηση υπέβαλε, κατ' ουσίαν, στην Επιτροπή μονομερείς δηλώσεις που αφορούσαν την εν λόγω παράβαση. Ασφαλώς, όπως επισημαίνει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 799 της προσβαλλομένης αποφάσεως, «οι δηλώσεις της Otis αντιπροσωπεύουν σημαντική προστιθέμενη αξία η οποία ενίσχυσε σημαντικά τη δυνατότητα της Επιτροπής να αποδείξει την παράβαση». Εντούτοις, τα μεταγενέστερα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζει μια επιχείρηση για τους σκοπούς της αιτήσεώς της δυνάμει της εν λόγω ανακοινώσεως έχουν μικρότερη αξία από τα γραπτά αποδεικτικά στοιχεία που χρονολογούνται από τη χρονική περίοδο την οποία αφορούν τα πραγματικά περιστατικά (βλ. σημείο 22 της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία).

331 Εξάλλου, όσον αφορά τα αναγόμενα στον χρόνο της παραβάσεως έγγραφα που κοινοποίησε η Otis στην Επιτροπή, υπενθυμίζεται ότι η αποδεικτική ισχύς τους ήταν περιορισμένη, καθόσον δεν περιείχαν καμία ένδειξη περί των αντίθετων προς τους κανόνες του ανταγωνισμού ενεργειών που διαπιστώθηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση (βλ. σκέψη 291 ανωτέρω).

332 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, η Επιτροπή δεν υπερέβη προδήλως το περιθώριο εκτιμήσεώς της καθόσον χορήγησε στην Otis, λόγω της συνεργασίας της για την απόδειξη της συμπράξεως στη Γερμανία, μείωση του ποσού του προστίμου τοποθετούμενη στο μέσον της κλίμακας που είχε εφαρμογή δυνάμει της δεύτερης περιπτώσεως του σημείου 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία.

333 Τρίτον, έστω και αν υποτεθεί, όπως διατείνονται οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07, ότι η έκθεση της Otis ήταν ανώτερης ποιότητας σε σχέση με εκείνη της Kone, εντούτοις από τη διαπίστωση αυτή δεν μπορεί να συναχθεί ότι η Επιτροπή παραβίασε προδήλως τις αρχές της αναλογικότητας και της επιείκειας καθόσον χορήγησε μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 25 % στην Otis και της τάξεως του 50 % στην Kone. Συγκεκριμένα, δεν αμφισβητείται ότι η συνεργασία της Kone προηγήθηκε εκείνης της Otis και ότι η συνεργασία της Kone είχε επαρκή ποιότητα για να θεωρηθεί ότι αντιπροσώπευε σημαντική προστιθέμενη αξία σε σχέση με τα αποδεικτικά στοιχεία που είχε ήδη στην κατοχή της η Επιτροπή. Δεδομένου ότι είναι προς το συμφέρον της Κοινότητας οι μυστικές συμπράξεις να εντοπίζονται και να τιμωρούνται το συντομότερο δυνατόν, είναι σύμφωνο προς την αρχή της αναλογικότητας και της επιείκειας να χορηγείται μεγαλύτερη επιβράβευση στην πρώτη επιχείρηση η οποία, με τη συνεργασία της, ενισχύει σημαντικά τη δυνατότητα της Επιτροπής να αποδείξει την επίμαχη παράβαση.

334 Τέταρτον, όσον αφορά την αιτίαση των προσφευγουσών της υποθέσεως T-145/07, η οποία αντλείται από το γεγονός ότι η διαφορετική μεταχείριση της Otis έναντι της Kone αντιβαίνει στην αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, υπενθυμίζεται ότι η συνεργασία της Kone προηγήθηκε εκείνης της Otis και ότι η έναρξη της συνεργασίας της Kone πραγματοποιήθηκε ελάχιστο χρόνο μετά τη διενέργεια του πρώτου επιτόπιου ελέγχου στη Γερμανία, ενώ η έναρξη της συνεργασίας της Otis τοποθετείται μετά τη διενέργεια του δευτέρου επιτόπιου ελέγχου (αιτιολογικές σκέψεις 104 έως 107 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Έστω και αν υποτεθεί ότι η έκθεση της Otis ήταν ποιοτικώς ανώτερη σε σχέση με την

έκθεση της Kone, εντούτοις επισημαίνεται ότι η εκτίμηση της προστιθέμενης αξίας που αντιπροσωπεύει ορισμένη αίτηση δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία πραγματοποιείται βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που βρίσκονται ήδη στην κατοχή της Επιτροπής. Η Επιτροπή διέθετε σαφώς περισσότερα αποδεικτικά στοιχεία κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως της Otis σε σχέση με εκείνα που διέθετε κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως της Kone.

335 Δεδομένου ότι οι διάφορες επιχειρήσεις δεν ευρίσκονται σε συγκρίσιμες καταστάσεις, η Επιτροπή δεν παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως καθόσον χορήγησε στην Kone μείωση κατά 50 % του ποσού του προστίμου βάσει της πρώτης περιπτώσεως του σημείου 23, στοιχείο β', της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία και στην Otis μείωση κατά 25 % του ποσού του προστίμου βάσει της δεύτερης περιπτώσεως της εν λόγω διατάξεως.

336 Πέμπτον, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ούτε το επιχείρημα των προσφευγουσών της υποθέσεως T-145/07, το οποίο παρατίθεται σε υποσημείωση του δικογράφου της προσφυγής, ότι συντρέχει προσβολή των δικαιωμάτων τους άμυνας καθόσον δεν τους παρασχέθηκε, κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, πρόσβαση στα εκ μέρους του τρίτου πληροφοριοδότη κοινοποιηθέντα αποδεικτικά στοιχεία, δεδομένου ότι οι εν λόγω προσφεύγουσες δεν εξήγησαν κατά τι η προσβαλλόμενη απόφαση θα είχε διαφορετικό περιεχόμενο αν αυτές είχαν πρόσβαση στα εν λόγω έγγραφα (βλ. απόφαση Thyssen Stahl κατά Επιτροπής, σκέψη 159 ανωτέρω, σκέψη 31 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

337 Όγδοον, και επικουρικώς, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 υποστηρίζουν ότι, έστω και αν το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι η Otis δεν μπορεί να τύχει μειώσεως κατά 50 % δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, εντούτοις θα πρέπει τουλάχιστον να θεωρήσει ότι η συνεργασία της Otis συνιστά ελαφρυντική περίσταση βάσει των κατευθυντήριων γραμμών του 1998.

338 Η εν λόγω αιτίαση, η οποία διατυπώθηκε σε υποσημείωση του δικογράφου της προσφυγής και ουδόλως αναπτύχθηκε από τις προσφεύγουσες, δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας και, συνεπώς, είναι απαράδεκτη.

339 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι οι αιτιάσεις της Otis σχετικά με την εφαρμογή της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία στη συνεργασία που επέδειξε η επιχείρηση αυτή προς απόδειξη της παραβάσεως που διαπράχθηκε στη Γερμανία πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους.

Επί της συνεργασίας της Otis για την απόδειξη της παραβάσεως στο Λουξεμβούργο

340 Η Επιτροπή αποφάσισε, με την αιτιολογική σκέψη 823 της προσβαλλομένης αποφάσεως, «να χορηγήσει στην Otis μείωση του προστίμου κατά 40 % εντός των ορίων που προβλέπονται [στο σημείο] 23, [πρώτο εδάφιο], [στοιχείο] β', πρώτ[η] [περίπτωση], της ανακοινώσεως [του 2002] για τη συνεργασία».

341 Στην αιτιολογική σκέψη 818 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι «η Otis ήταν η δεύτερη επιχείρηση που υπέβαλε αίτηση [δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία] με την οποία κοινοποιήθηκαν πληροφορίες όσον αφορά τη σύμπραξη στο Λουξεμβούργο». Στην αιτιολογική σκέψη 819 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή αναφέρει ότι η Otis παρέσχε [*εμπιστευτικό*]. Η Επιτροπή προσθέτει, στην αιτιολογική σκέψη 820 της προσβαλλομένης αποφάσεως, [*εμπιστευτικό*]

342 Όσον αφορά την αξία της συνεργασίας της Otis, η Επιτροπή αναφέρει επίσης, στις αιτιολογικές σκέψεις 821 και 822 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τα εξής:

«821 Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι ο συνδυασμός, αφενός, των δηλώσεων [*εμπιστευτικό*] και, αφετέρου, των αναγόμενων στον χρόνο της παραβάσεως αποδεικτικών στοιχείων [*εμπιστευτικό*] που προσκόμισε η Otis αντιπροσωπεύει σημαντική προστιθέμενη αξία. [*εμπιστευτικό*]

822 […] Η Otis πληροί απολύτως τις προϋποθέσεις [του σημείου] 21 κατόπιν της υποβολής του συμπληρωματικού εγγράφου [*εμπιστευτικό*], καθόσον η εν λόγω δήλωση αντιπροσωπεύει σημαντική προστιθέμενη αξία η οποία ενίσχυσε σαφώς τη δυνατότητα της Επιτροπής να αποδείξει την παράβαση και επιβεβαίωσε ρητώς τις ημερομηνίες ενάρξεως και λήξεως της συμπράξεως. Οι νέες πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις οικείες παρατηρήσεις ήσαν, εντούτοις, περιορισμένες [*εμπιστευτικό*].»

343 Οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07 υποστηρίζουν ότι η συνεργασία που παρέσχε η Otis δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία δικαιολογεί, κατ' εφαρμογήν των κριτηρίων που ορίζονται στο σημείο 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της εν λόγω ανακοινώσεως, τη χορήγηση της ανώτατης μειώσεως του 50 % του ποσού του προστίμου, λαμβανομένων υπόψη της ημερομηνίας κατά την οποία η Otis προσκόμισε τα αποδεικτικά στοιχεία στην Επιτροπή, της προστιθέμενης αξίας που αυτά αντιπροσωπεύουν, καθόσον ενίσχυσαν τη δυνατότητα της Επιτροπής να αντιληφθεί την παράβαση και έθεσαν στη διάθεση του εν λόγω θεσμικού οργάνου έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία, καθώς και της συνεχούς και πλήρους συνεργασίας που παρέσχε η οικεία επιχείρηση καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας. Η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-141/07 αναφέρει συναφώς ότι τα προσκομισθέντα από την GTO αποδεικτικά στοιχεία επέτρεψαν ιδίως να καθοριστεί επακριβώς η διάρκεια της συμπράξεως, να αποκαλυφθεί η ύπαρξη διορθωτικού μηχανισμού ο οποίος αντιστάθμιζε τις απώλειες έργων μόνον προς όφελος των ανταγωνιστών που μετείχαν στη σύμπραξη και να περιγραφεί ο μηχανισμός παρακολουθήσεως των τιμών από τα μέλη της συμπράξεως. Οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 διατείνονται επίσης ότι οι προσκομισθείσες από την Otis αποδείξεις όσον αφορά τη σύμπραξη στο Λουξεμβούργο ήσαν σαφώς εκτενέστερες από τις πληροφορίες που παρέσχε η Kone όσον αφορά τη Γερμανία και για τις οποίες η Επιτροπή χορήγησε μείωση κατά 50 %.

344 Συναφώς, επιβάλλεται κατ' αρχάς η διαπίστωση ότι οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07 δεν αμφισβητούν ότι η συνεργασία που παρέσχε η Otis εμπίπτει στην πρώτη περίπτωση του σημείου 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία και ότι, δυνάμει της διατάξεως αυτής, η οικεία επιχείρηση δικαιούται μειώσεως του ποσού του προστίμου κυμαινόμενης μεταξύ του 30 % και του 50 %. Κατά συνέπεια, η κατά 40 % μείωση του ποσού του προστίμου η οποία χορηγήθηκε στην Otis λόγω της συνεργασίας της (αιτιολογική σκέψη 823 της προσβαλλομένης αποφάσεως) τοποθετείται εντός των ορίων που προβλέπει συναφώς η εν λόγω ανακοίνωση.

345 Περαιτέρω, υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή διαθέτει ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως όταν καλείται να καθορίσει το ακριβές ποσοστό κατά το οποίο πρέπει να μειωθεί το ποσό του προστίμου εντός των ορίων που προβλέπονται στο σημείο 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, και ότι μόνον πρόδηλη υπέρβαση του περιθωρίου αυτού μπορεί να οδηγήσει σε επιβολή κυρώσεων από το Γενικό Δικαστήριο (βλ., συναφώς, απόφαση της 10ης Μαΐου 2007, SGL Carbon κατά Επιτροπής, σκέψη 263 ανωτέρω, σκέψεις 81, 88 και 89, και απόφαση της 18ης Ιουνίου 2008, Hoechst κατά Επιτροπής, σκέψη 263 ανωτέρω, σκέψη 555).

346 Η ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία ορίζει, στο σημείο της 23, στοιχείο β', δεύτερο εδάφιο, ότι, προκειμένου να προσδιορίσει το επίπεδο της μειώσεως του προστίμου εντός των προβλεπόμενων ορίων, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη «τη χρονική στιγμή κατά την οποία τα αποδεικτικά στοιχεία που πληρούν την προϋπόθεση του σημείου 21 υποβλήθηκαν και τον βαθμό της προστιθέμενης αξίας που αυτά τα στοιχεία αντιπροσωπεύουν». Εξάλλου, σύμφωνα με την ίδια διάταξη, η Επιτροπή «μπορεί επίσης να λάβει υπόψη της τον βαθμό και τη διάρκεια της συνεργασίας της επιχείρησης μετά την ημερομηνία υποβολής των αποδεικτικών στοιχείων».

347 Παρά ταύτα, πρώτον, από μη αμφισβητούμενες διαπιστώσεις της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει αναμφιβόλως ότι, καίτοι η συνεργασία της Otis πληρούσε τις προϋποθέσεις του σημείου 21 της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, εντούτοις τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η Otis όσον αφορά τη σύμπραξη στο Λουξεμβούργο και βάσει των οποίων χορηγήθηκε μείωση του

ποσού του προστίμου κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή σε χρονικό σημείο κατά το οποίο το εν λόγω θεσμικό όργανο, αφενός, είχε ήδη λάβει από την Kone πληροφορίες όσον αφορά την εν λόγω σύμπραξη οι οποίες του παρείχαν τη δυνατότητα να διαπιστώσει την παράβαση, πληροφορίες για τις οποίες η εν λόγω επιχείρηση έτυχε απαλλαγής από την επιβολή προστίμου δυνάμει του σημείου 8, στοιχείο β', της εν λόγω ανακοινώσεως (αιτιολογική σκέψη 816 της προσβαλλομένης αποφάσεως), και, αφετέρου, είχε διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο στις εγκαταστάσεις εικαζόμενων μετεχόντων στη σύμπραξη στο Λουξεμβούργο (αιτιολογική σκέψη 116 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

348 Δεύτερον, όσον αφορά τον βαθμό της προστιθέμενης αξίας την οποία αντιπροσωπεύουν τα αποδεικτικά στοιχεία της Otis έναντι των αποδεικτικών στοιχείων που είχε ήδη στην κατοχή της η Επιτροπή, πρέπει, εν προκειμένω, να γίνει δεκτό ότι, όπως επισημαίνει η Επιτροπή, καθόσον η Kone είχε προσκομίσει ήδη στην Επιτροπή αποδεικτικά στοιχεία παρέχοντα σε αυτή τη δυνατότητα να διαπιστώσει παράβαση στο Λουξεμβούργο, η προστιθέμενη αξία της συνεργασίας της Otis, η οποία κοινοποίησε στην Επιτροπή ορισμένες άγνωστες μέχρι πρότινος σε αυτή πληροφορίες, καθώς και ορισμένα νέα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία, ήτοι καταλόγους έργων, ήταν οπωσδήποτε περιορισμένη.

349 Υπό τις συνθήκες αυτές, ανεξαρτήτως του βαθμού και της διάρκειας της συνεργασίας που επέδειξε η Otis, η Επιτροπή δεν υπερέβη προδήλως το περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτει καθόσον χορήγησε στην Otis μείωση του ποσού του προστίμου κατά 40 % λόγω της συνεργασίας της για την απόδειξη της συμπράξεως στο Λουξεμβούργο.

350 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από το επιχείρημα των προσφευγουσών της υποθέσεως T-145/07, το οποίο αντλείται από το γεγονός ότι η Kone έτυχε μειώσεως του ποσού του προστίμου κατά 50 % στο πλαίσιο της συμπράξεως στη Γερμανία.

351 Συγκεκριμένα, όπως υπομνήσθηκε ανωτέρω, στη σκέψη 275, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η εκτίμηση του τι συνιστά σημαντική προστιθέμενη αξία προϋποθέτει εξ ορισμού χωριστή ανάλυση όλων των συνδεόμενων με μία συγκεκριμένη παράβαση αποδεικτικών στοιχείων που διαθέτει η Επιτροπή, οπότε δεν είναι δυνατή η σύγκριση μεταξύ πληροφοριών που συνδέονται με διαφορετικές παραβάσεις, όπως εν προκειμένω μεταξύ των πληροφοριών που συνδέονται με τις παραβάσεις στο Λουξεμβούργο και στη Γερμανία. Δεδομένου ότι οι διάφορες επιχειρήσεις δεν ευρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση, η Επιτροπή δεν παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως στον βαθμό που χορήγησε μείωση του ποσού του προστίμου κατά 40 % στην Otis για τη συνεργασία που παρέσχε για την απόδειξη της συμπράξεως στο Λουξεμβούργο, ενώ χορήγησε μείωση του ποσού του προστίμου κατά 50 % στην Kone για τη συνεργασία που παρέσχε για την απόδειξη της παραβάσεως στη Γερμανία.

352 Εν πάση περιπτώσει, αφενός, οι προσφεύγουσες στη υπόθεση T-145/07 δεν αποδεικνύουν το επιχείρημά τους ότι η αποδεικτική αξία των προσκομισθέντων από την Otis στοιχείων όσον αφορά τη σύμπραξη στο Λουξεμβούργο ήταν «κατά πολύ» ισχυρότερη των πληροφοριών που παρέσχε η Kone όσον αφορά τη Γερμανία.

353 Αφετέρου, κατά τον χρόνο που η Otis, της οποίας η συνεργασία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του σημείου 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, προσκόμισε στην Επιτροπή αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τη σύμπραξη στο Λουξεμβούργο, η Επιτροπή είχε ήδη στην κατοχή της επαρκή αποδεικτικά στοιχεία προς διαπίστωση της παραβάσεως, τα οποία είχαν περιληφθεί στην προγενέστερη αίτηση της Kone, αίτηση για την οποία η εν λόγω επιχείρηση έτυχε πλήρους απαλλαγής από την επιβολή προστίμου (αιτιολογική σκέψη 816 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Αντιθέτως, όσον αφορά την παράβαση στη Γερμανία, καμία επιχείρηση δεν έτυχε απαλλαγής από την επιβολή προστίμου. Επομένως, κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως της Kone δυνάμει της εν λόγω ανακοινώσεως, η Επιτροπή δεν διέθετε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για να διαπιστώσει την παράβαση που διαπράχθηκε στη Γερμανία. Ακόμη και αν υποτεθεί, όπως υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07, ότι τα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την παράβαση στη Γερμανία που προσκομίσθηκαν από την Kone, της οποίας η συνεργασία

εμπίπτει επίσης στο σημείο 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της εν λόγω ανακοινώσεως, ήσαν λιγότερο λεπτομερή από εκείνα που κοινοποιήθηκαν από την Otis όσον αφορά τη σύμπραξη στο Λουξεμβούργο, η Επιτροπή δεν υπερέβη προδήλως το περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτει καθόσον χορήγησε μείωση του ποσού του προστίμου της τάξεως του 40 % στην Otis και της τάξεως του 50 % στην Kone λόγω της συνεργασίας τους όσον αφορά τις συμπράξεις στο Λουξεμβούργο και στη Γερμανία, αντιστοίχως, δεδομένου ότι η προστιθέμενη αξία των αποδεικτικών στοιχείων εκτιμάται, κατά το σημείο 21 της εν λόγω ανακοινώσεως, σε συνάρτηση προς τα αποδεικτικά στοιχεία που έχει ήδη στην κατοχή της η Επιτροπή.

354 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι οι αιτιάσεις της Otis σχετικά με την εφαρμογή της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία στη συνεργασία που επέδειξε η επιχείρηση αυτή προς απόδειξη της παραβάσεως που διαπράχθηκε στο Λουξεμβούργο πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους.

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παραβίαση των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της αναλογικότητας κατά τον καθορισμό της μειώσεως του ποσού των προστίμων που χορηγήθηκε λόγω συνεργασίας πέραν του πεδίου εφαρμογής της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία

355 Με το σημείο 614 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η Επιτροπή γνωστοποίησε ότι προετίθετο «να χορηγήσει μείωση [των προστίμων] σε περίπτωση συνεργασίας πέραν του πεδίου εφαρμογής της ανακοινώσεως [του 2002] για τη συνεργασία, ειδικότερα στις περιπτώσεις επιχειρήσεων που δεν αμφισβητούν τα πραγματικά περιστατικά που διαπίστωσε η Επιτροπή ή παρέχουν πρόσθετη συνδρομή ικανή να διαλευκάνει ή να συμπληρώσει τα εν λόγω πραγματικά περιστατικά».

356 Με την αιτιολογική σκέψη 758 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι «[σ]το μέτρο που [το σημείο] 614 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων δημιούργησε προσδοκίες εν προκειμένω, [η Επιτροπή] αποφάσισε να ερμηνεύσει το σημείο αυτό προς όφελος των επιχειρήσεων που, στηριζόμενες σε αυτή, συνέβαλαν στην απόδειξη των πραγματικών περιστατικών της παραβάσεως που εκτίθεται με την [προσβαλλόμενη] απόφαση, μη αμφισβητώντας τα περιστατικά αυτά και προσκομίζοντας περαιτέρω πληροφορίες ή συμπληρωματικές διευκρινίσεις».

357 Ως εκ τούτου, η Επιτροπή χορήγησε σε άπαντες τους μετέχοντες στις τέσσερις παραβάσεις, εξαιρουμένων, αφενός, των επιχειρήσεων που έτυχαν απαλλαγής από τα πρόστιμα (αιτιολογικές σκέψεις 762, 817 και 839 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και, αφετέρου, της Kone στο πλαίσιο της συμπράξεως στις Κάτω Χώρες (αιτιολογική σκέψη 851 της προσβαλλομένης αποφάσεως), μείωση του ποσού του προστίμου κατά 1 % λόγω της συνεργασίας τους πέραν του πεδίου εφαρμογής της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, καθόσον δεν αμφισβήτησαν τα πραγματικά περιστατικά που περιλαμβάνονταν στην ανακοίνωση των αιτιάσεων (αιτιολογικές σκέψεις 768, 774, 777, 794, 801, 806, 813, 824, 829, 835, 845, 854, 855 και 856 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

358 Κατ' αρχάς, οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07 φρονούν ότι μπορούν θεμιτώς να αξιώσουν μείωση τουλάχιστον κατά 10 % του ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν στην Otis για τις παραβάσεις στο Βέλγιο, στη Γερμανία και στο Λουξεμβούργο, λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών που περιλαμβάνονταν στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Οι εύλογες αυτές προσδοκίες απορρέουν, κατά τις εν λόγω προσφεύγουσες, από το σημείο 614 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και από την πρακτική της Επιτροπής κατά τη λήψη αποφάσεων, δυνάμει της οποίας μια επιχείρηση που δεν αμφισβητεί το υποστατό των πραγματικών περιστατικών που της προσάπτονται με την ανακοίνωση των αιτιάσεων τυγχάνει μειώσεως κατά 10 % του ποσού του προστίμου της. Εξάλλου, το αρμόδιο κλιμάκιο της Επιτροπής διαβεβαίωσε το διοικητικό συμβούλιο της Otis επ' αυτού στις 7 Μαρτίου 2006.

359 Πρώτον, υπενθυμίζεται ότι το δικαίωμα για προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης καλύπτει κάθε ιδιώτη που βρίσκεται σε κατάσταση από την οποία προκύπτει ότι η διοίκηση της Ένωσης του έχει δημιουργήσει, παρέχοντάς του συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις, βάσιμες ελπίδες [αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Οκτωβρίου 1999, C-104/97 P, Atlanta κατά Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Συλλογή 1999, σ. I-6983, σκέψη 52, και της 15ης Ιουλίου 2004, C-37/02 και C-38/02, Di Lenardo και Dilexport, Συλλογή 2004, σ. I-6911, σκέψη 70· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1998, Τ-203/96, Embassy Limousines & Services κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1998, σ. II-4239, σκέψη 74, και της 15ης Νοεμβρίου 2007, Τ-71/06, Enercon κατά ΓΕΕΑ (μηχανισμός μετατροπής της αιολικής ενέργειας), μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή, σκέψη 36].

360 Αντιθέτως, κανείς δεν μπορεί να επικαλείται παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης ελλείψει συγκεκριμένων διαβεβαιώσεων εκ μέρους της διοικήσεως (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 14ης Σεπτεμβρίου 1995, Τ-571/93, Lefebvre κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2379, σκέψη 72, και της 29ης Ιανουαρίου 1998, Τ-113/96, Dubois και Fils κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-125, σκέψη 68). Τέτοιες διαβεβαιώσεις συνιστούν τα ακριβή, απαλλαγμένα αιρέσεων και συγκλίνοντα πληροφοριακά στοιχεία που προέρχονται από έγκριτες και αξιόπιστες πηγές (απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Ιουλίου 1998, Τ-66/96 και Τ-221/97, Mellett κατά Δικαστηρίου, Συλλογή Υπ.Υπ. 1998, σ. I-A-449 και II-1305, σκέψεις 104 και 107).

361 Ασφαλώς, η ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία σε καμία περίπτωση δεν προβλέπει, κατ' αντιδιαστολή προς την ανακοίνωση σχετικά με τη μη επιβολή ή τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (ΕΕ 1996, C 207, σ. 4) (στο εξής: ανακοίνωση του 1996 για τη συνεργασία), μείωση του ποσού του προστίμου προς όφελος επιχειρήσεων που δεν αμφισβητούν το υποστατό των πραγματικών περιστατικών στα οποία η Επιτροπή στηρίζει τις κατηγορίες της με την ανακοίνωση των αιτιάσεων. Ωστόσο, η Επιτροπή αναγνωρίζει, με την αιτιολογική σκέψη 758 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι το σημείο 614 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων δημιούργησε στις επιχειρήσεις τη βάσιμη προσδοκία ότι η μη αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών θα συνεπαγόταν μείωση του ποσού του προστίμου πέραν του πεδίου εφαρμογής της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία.

362 Με το σημείο 614 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η Επιτροπή γνωστοποίησε ότι προετίθετο «να χορηγήσει μείωση [των προστίμων] σε περίπτωση συνεργασίας πέραν του πεδίου εφαρμογής της ανακοινώσεως [του 2002] για τη συνεργασία, ειδικότερα στις περιπτώσεις επιχειρήσεων που δεν αμφισβητούν τα πραγματικά περιστατικά που διαπίστωσε η Επιτροπή ή παρέχουν πρόσθετη συνδρομή ικανή να διαλευκάνει ή να συμπληρώσει τα εν λόγω πραγματικά περιστατικά». Η γνωστοποίηση αυτή δεν μπορεί να λογίζεται ως συγκεκριμένη διαβεβαίωση, ικανή να δημιουργήσει στις προσφεύγουσες βάσιμες ελπίδες ότι πρόκειται να τους χορηγηθεί μείωση των προστίμων μεγαλύτερη του 1 %. Συναφώς, το σημείο 614 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων δεν εξειδικεύει το εύρος ή το ποσοστό της μειώσεως που πρόκειται ενδεχομένως να χορηγηθεί στις οικείες επιχειρήσεις, οπότε δεν μπορούσε σε καμία περίπτωση να έχει προκαλέσει οιαδήποτε δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς το ζήτημα αυτό. Συναφώς, το επιχείρημα των προσφευγουσών, το οποίο αμφισβητείται από την Επιτροπή, ότι το εν λόγω θεσμικό όργανο ενημέρωσε το διοικητικό συμβούλιο της Otis, στο πλαίσιο συναντήσεως της [*εμπιστευτικό*], ότι το σημείο 614 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων θα εφαρμοστεί με τον τρόπο που εφαρμόστηκε στο πλαίσιο της ανακοινώσεως του 1996 για τη συνεργασία δεν τεκμηριώνεται από κανένα αποδεικτικό στοιχείο και πρέπει να απορριφθεί.

363 Δεύτερον, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι η Επιτροπή παρεξέκλινε από την προγενέστερη πρακτική της, σύμφωνα με την οποία μια επιχείρηση που δεν αμφισβητεί το υποστατό των πραγματικών περιστατικών που της προσάπτονται με την ανακοίνωση των αιτιάσεων τυγχάνει μειώσεως κατά 10 % του ποσού του προστίμου που άλλως θα της επιβαλλόταν, δεδομένου ότι, όπως επισημαίνεται ανωτέρω, στη σκέψη 163, κατά πάγια νομολογία, ορισμένη πρακτική λήψεως αποφάσεων της Επιτροπής δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως νομικό πλαίσιο για τα πρόστιμα στον τομέα του ανταγωνισμού.

364 Εξάλλου, οι προσφεύγουσες δεν αμφισβητούν ότι αυτή και μόνον η ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία έχει εφαρμογή επί της αιτήσεώς τους, καθόσον η αίτηση αυτή θεμελιώνεται εξάλλου ρητώς στην εν λόγω ανακοίνωση. Επομένως, εν πάση περιπτώσει, ούτε η πρακτική της Επιτροπής κατά τη λήψη των αποφάσεών της, αλλά ούτε και η νομολογία σχετικά με την εφαρμογή του σημείου Δ2, δεύτερη περίπτωση, της ανακοινώσεως του 1996 για τη συνεργασία μπορούν να δημιουργήσουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των προσφευγουσών ως προς το επίπεδο της μειώσεως των προστίμων που επρόκειτο να χορηγηθεί λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών των σχετικών με τις συμπράξεις στο Βέλγιο, στη Γερμανία και στο Λουξεμβούργο, βάσει του σημείου 614 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων.

365 Δεύτερον, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως T-145/07 υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας καθόσον δεν χορήγησε μείωση κατά 10 % λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών.

366 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η αρχή της αναλογικότητας απαιτεί οι πράξεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης να μην υπερβαίνουν τα όρια του καταλλήλου και του αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη των θεμιτών σκοπών που επιδιώκει η οικεία ρύθμιση, εξυπακουομένου ότι, οσάκις υφίσταται δυνατότητα επιλογής μεταξύ περισσοτέρων καταλλήλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο επαχθές και ότι τα μειονεκτήματα που προκαλούνται δεν πρέπει να είναι υπέρμετρα σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς (απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Μαΐου 1998, C-180/96, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-2265, σκέψη 96, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Σεπτεμβρίου 2007, Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής, σκέψη 232 ανωτέρω, σκέψη 223).

367 Όσον αφορά το ποσοστό της ενδεχόμενης μειώσεως του προστίμου λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών, επισημαίνεται ότι από τη νομολογία προκύπτει ότι επιχείρηση που δηλώνει ρητώς ότι δεν αμφισβητεί τις πραγματικές εκτιμήσεις στις οποίες στηρίζει τις αιτιάσεις της η Επιτροπή ενδέχεται να θεωρηθεί ότι συμβάλλει στη διευκόλυνση του έργου της Επιτροπής που συνίσταται στη διαπίστωση και τον κολασμό των παραβάσεων των κανόνων του ανταγωνισμού της Ένωσης (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-352/94, Mo och Domsjö κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1989, σκέψη 395, και T-327/94, SCA Holding κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1373, σκέψη 157).

368 Ωστόσο, με την αιτιολογική σκέψη 758 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε ότι «[η] έκταση της μειώσεως πρέπει να λαμβάνει υπόψη ότι η συνεργασία που προσφέρεται μετά την αποστολή της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, ήτοι τη στιγμή που η Επιτροπή έχει ήδη αποδείξει όλα τα στοιχεία της παραβάσεως, σε χρόνο κατά τον οποίο η επιχείρηση γνωρίζει όλα τα στοιχεία της έρευνας και έχει αποκτήσει πρόσβαση στον φάκελο της υποθέσεως, ελάχιστα μόνον μπορεί, στην καλύτερη των περιπτώσεων, να βοηθήσει την Επιτροπή κατά την έρευνά της». Η Επιτροπή προσέθεσε ότι «[κ]ατά γενικό κανόνα, η υπό τις συνθήκες αυτές παραδοχή των πραγματικών περιστατικών αποτελεί απλώς αποδεικτικό στοιχείο που επιβεβαιώνει τα πραγματικά περιστατικά που η Επιτροπή θεωρεί υπό κανονικές συνθήκες ως επαρκώς κατά νόμον αποδειχθέντα βάσει άλλων στοιχείων που έχουν περιληφθεί στον φάκελό της».

369 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι η ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία απαιτεί υψηλό βαθμό συνεργασίας με την Επιτροπή, προβλέπει δε ότι ενδείκνυται να «[ευθυγραμμιστεί] περισσότερο το επίπεδο της μείωσης των προστίμων με το μέγεθος της συμβολής της επιχειρήσεως στην απόδειξη της παραβάσεως» (σημείο 5 της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία). Επομένως, αφενός, κατ' αντιδιαστολή προς την ανακοίνωση του 1996 για τη συνεργασία, η ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία δεν προβλέπει μείωση του ποσού του προστίμου λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών και, αφετέρου, όσον αφορά τις αιτήσεις που υποβάλλονται στην Επιτροπή δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, η ανώτατη μείωση που μπορεί να επιτύχει επιχείρηση που δεν ικανοποιεί μεν πρώτη ή δεύτερη την προϋπόθεση που προβλέπει το σημείο 21 της εν λόγω ανακοινώσεως, προσκομίζει όμως αποδεικτικά στοιχεία που αντιπροσωπεύουν σημαντική προστιθέμενη αξία σε σχέση με εκείνα που ήδη διαθέτει η Επιτροπή, ανέρχεται στο 20 %.

370 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, του γεγονότος ότι οι χορηγηθείσες εν προκειμένω μειώσεις λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών προστίθενται στις μειώσεις των προστίμων που χορηγήθηκαν προγενέστερα στο πλαίσιο της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, καθώς και της ελάχιστης αξίας που αντιπροσωπεύει η συνεργασία που προσφέρεται μετά την αποστολή της ανακοινώσεως των αιτιάσεων (αιτιολογική σκέψη 758 της προσβαλλομένης αποφάσεως), η Επιτροπή δεν παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας καθόσον δεν χορήγησε στην Otis μείωση του ποσού των προστίμων κατά 10 % λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών των σχετικών με τις συμπράξεις στο Βέλγιο, στη Γερμανία και στο Λουξεμβούργο.

371 Τρίτον, οι προσφεύγουσες της υποθέσεως Τ-145/07 προβάλλουν ότι η Επιτροπή δεν χορήγησε στην Otis καμία μείωση του ποσού του προστίμου λόγω της συνεργασίας και των πρόσθετων διευκρινίσεων που παρέσχε ή λόγω των συμπληρωματικών πληροφοριών που κοινοποίησε με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, καθώς και κατόπιν της υποβολής της εν λόγω απαντήσεως, οπότε το εν λόγω θεσμικό όργανο προσέβαλε τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη που απορρέει από το σημείο 614 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Ως εκ τούτου, η Otis δικαιούται να τύχει επιπλέον μειώσεως.

372 Πρώτον, όσον αφορά την παράβαση στη Γερμανία, η Otis παρέσχε πρόσθετες διευκρινίσεις και συμπληρωματικές πληροφορίες, ιδίως σχετικά με την οργάνωση παράνομων συναντήσεων. Επομένως, πριν από την παραλαβή της απαντήσεως της Otis στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η Επιτροπή δεν διέθετε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για να αποδείξει ότι είχαν πραγματοποιηθεί συναντήσεις [*εμπιστευτικό*]. Οι οικείες συναντήσεις αναφέρονται στην υποσημείωση 333 της προσβαλλομένης αποφάσεως.

373 Προεισαγωγικώς, υπενθυμίζεται επ' αυτού ότι, προς τον σκοπό της εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών βάσει του άρθρου 81 ΕΚ, δεν είναι απαραίτητο να αποδείξει η Επιτροπή την ημερομηνία και, κατά μείζονα λόγο, τον τόπο των συναντήσεων μεταξύ των ανταγωνιστών (βλ. σκέψη 311 ανωτέρω).

374 Επιπλέον, και εν πάση περιπτώσει, από τη δικογραφία, και ιδίως από τις παρατηρήσεις της Kone της 18ης Φεβρουαρίου 2004, προκύπτει ότι η Επιτροπή γνώριζε, πριν από την εκ μέρους της Otis παροχή «πρόσθετης συνδρομής», τις συναντήσεις [*εμπιστευτικό*], εκ των οποίων η τελευταία συνάντηση είχε, εξάλλου, ήδη μνημονευθεί στο σημείο 260 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων.

375 Υπό τις συνθήκες αυτές, και μολονότι η Otis όντως ενημέρωσε την Επιτροπή, μετά την αποστολή της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, σχετικά με την πραγματοποίηση συναντήσεως [*εμπιστευτικό*], περί της οποίας η Επιτροπή δεν ήταν ενήμερη, εντούτοις το εν λόγω θεσμικό όργανο δεν υπερέβη προδήλως το περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτει καθόσον δεν χορήγησε μείωση του προστίμου λόγω των συμπληρωματικών πληροφοριών που παρέσχε η Otis με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων όσον αφορά την πραγματοποίηση τεσσάρων παράνομων συναντήσεων στο πλαίσιο της παραβάσεως που διαπράχθηκε στη Γερμανία.

376 Δεύτερον, η Otis, με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και κατόπιν της υποβολής της απαντήσεως αυτής, παρέσχε συμπληρωματικές πληροφορίες τις οποίες η Επιτροπή ουδόλως έλαβε υπόψη. Συγκεκριμένα, η Otis πρότεινε, με [*εμπιστευτικό*] στην απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, να γίνουν διορθώσεις σε ορισμένες διαπιστώσεις της Επιτροπής. Με [*εμπιστευτικό*] στην απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η Otis παρέσχε επίσης πληροφορίες σχετικές με τους απολυθέντες υπαλλήλους, επισύναψε δε, με [*εμπιστευτικό*] στην απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, την έντυπη μορφή ηλεκτρονικού καταλόγου στην οποία εμφανίζονταν αποκρυφθείσες σειρές του καταλόγου περιέχουσες συμπληρωματικές πληροφορίες. Επιπλέον, η Otis προσκόμισε οικονομικά στοιχεία σχετικά με το εύρος των συμφωνιών όσον αφορά τους ανελκυστήρες οι οποίες εφαρμόστηκαν στη Γερμανία. Περαιτέρω, [*εμπιστευτικό*], οι εκπρόσωποι της Otis μετέσχαν σε συνάντηση με το επιφορτισμένο με την εν λόγω υπόθεση κλιμάκιο της Επιτροπής προκειμένου να απαντήσουν σε οιαδήποτε απορία και να εξετάσουν εναλλακτικές δυνατότητες συνεχίσεως της

συνεργασίας της Otis κατά την έρευνα. Εν τέλει, η Otis παρέσχε διευκρινίσεις σχετικά με τις πρόσφατες εξελίξεις στη νομολογία για να συνδράμει την Επιτροπή να προσδιορίσει ορθώς τον αποδέκτη της αποφάσεως στο Λουξεμβούργο.

377 Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι κανένα από τα στοιχεία που μνημονεύθηκαν στην προηγούμενη σκέψη δεν παρέσχε χρήσιμες διευκρινίσεις ή πληροφορίες άγνωστες μέχρι πρότινος στην Επιτροπή. Ειδικότερα, με [*εμπιστευτικό*] της απαντήσεώς της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η Otis απλώς πρότεινε ορισμένες διορθώσεις οι οποίες αφορούσαν «παρεμπίπτουσες» ή επουσιώδεις διαπιστώσεις της εν λόγω ανακοινώσεως. Κατ' ουσίαν, η Otis πρότεινε να καθίσταται σαφές από τις αναφορές στους υπαλλήλους της ότι ορισμένοι από αυτούς είχαν απολυθεί. Με [*εμπιστευτικό*] της απαντήσεώς της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η Otis παρέσχε πληροφορίες σχετικές με τους απολυθέντες υπαλλήλους. Ωστόσο, οι εν λόγω πληροφορίες δεν ήσαν ικανές να διευκολύνουν το έργο της Επιτροπής που συνίσταται στη διαπίστωση και τον κολασμό των επίμαχων παραβάσεων (απόφαση BASF κατά Επιτροπής, σκέψη 167 ανωτέρω, σκέψη 589). Εξάλλου, η έντυπη μορφή του ηλεκτρονικού καταλόγου, η οποία επισυνάφθηκε στην απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, ουδόλως αντιπροσωπεύει προστιθέμενη αποδεικτική αξία, δεδομένου ότι η Otis είχε ήδη προσκομίσει στην Επιτροπή τον εν λόγω κατάλογο σε ηλεκτρονική μορφή, [*εμπιστευτικό*]. Εξάλλου, οι προσφεύγουσες δεν διευκρινίζουν σε τι έγκειται η ενδεχόμενη χρησιμότητα των πληροφοριών που προβάλλεται ότι είχαν απαλειφθεί στην ηλεκτρονική μορφή του οικείου καταλόγου. Όσον αφορά τα υποτιθέμενα οικονομικά στοιχεία σχετικά με το εύρος της συμπράξεως στη Γερμανία, αυτά δεν διευκόλυναν τη διαπίστωση της παραβάσεως, καθόσον η Επιτροπή είχε ούτως ή άλλως απορρίψει τα επιχειρήματα της Otis κατά τα οποία η αγορά των ανελκυστήρων και η αγορά των ανελκυστήρων μεγάλης ταχύτητας αποτελούσαν δύο χωριστές αγορές. Η Otis δεν καταδεικνύει επίσης πώς οι συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν με την Επιτροπή [*εμπιστευτικό*] παρέσχαν νέες πληροφορίες οι οποίες διευκόλυναν τη διαπίστωση και τον κολασμό της παραβάσεως. Εν τέλει, τη διαπίστωση και τον κολασμό των παραβάσεων δεν διευκόλυνε ούτε το γεγονός ότι η Otis παρέθεσε στην Επιτροπή νομικά επιχειρήματα σχετικά με το τεκμήριο ευθύνης των μητρικών εταιριών έναντι των θυγατρικών τους, αποβλέποντα στην ελαχιστοποίηση του ποσού των προστίμων και ερχόμενα σε αντίθεση με την άποψη της Επιτροπής.

378 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ούτε οι αιτιάσεις της Otis που αντλούνται από την άρνηση της Επιτροπής να της χορηγήσει μείωση του ποσού του προστίμου λόγω της εκ μέρους της παροχής διευκρινίσεων και συμπληρωματικών πληροφοριών μπορούν να γίνουν δεκτές.

379 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003

380 Οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07 και T-145/07 υποστηρίζουν ότι το ποσό των προστίμων που επιβλήθηκαν στην GTO πρέπει να μειωθεί ώστε να ανέρχεται στο 10 % του κύκλου των εργασιών της, σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003.

381 Λαμβανομένου υπόψη του ότι οι εν λόγω προσφεύγουσες δεν υποστηρίζουν ότι το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην GTO με την προσβαλλόμενη απόφαση υπερβαίνει το ανώτατο όριο του 10 % του παγκόσμιου κύκλου των εργασιών όλων των επιχειρήσεων των αποτελουσών την ενιαία οικονομική οντότητα που διέπραξε τις επίμαχες παραβάσεις κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η αιτίαση αυτή συγχέεται με τις αιτιάσεις που εξετάσθηκαν ανωτέρω, στις σκέψεις 63 έως 90 και 106 έως 120, όσον αφορά τον καταλογισμό στις UTC, OEC και Otis Βελγίου της ευθύνης για τη συμπεριφορά της GTO. Από την επιχειρηματολογία που αναπτύχθηκε σχετικά με τις

εν λόγω αιτιάσεις προκύπτει ότι ορθώς η Επιτροπή καταλόγισε στις εν λόγω επιχειρήσεις τη συμπεριφορά των θυγατρικών τους, με τις οποίες αυτές αποτελούν ενιαία οικονομική οντότητα. Επομένως, ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας κατά τον υπολογισμό του τελικού ποσού των προστίμων

382 Η προσφεύγουσα της υποθέσεως Τ-141/07 διατείνεται ότι το τελικό ποσό του επιβληθέντος σε αυτήν προστίμου αντιβαίνει προς την αρχή της αναλογικότητας.

383 Συναφώς, όπως υπομνήσθηκε ανωτέρω, στη σκέψη 366, η αρχή της αναλογικότητας απαιτεί οι πράξεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης να μην υπερβαίνουν τα όρια του καταλλήλου και του αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη των θεμιτών σκοπών που επιδιώκει η οικεία ρύθμιση, εξυπακουομένου ότι, οσάκις υφίσταται δυνατότητα επιλογής μεταξύ περισσοτέρων καταλλήλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο επαχθές και ότι τα μειονεκτήματα που προκαλούνται δεν πρέπει να είναι υπέρμετρα σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς.

384 Συνεπώς, τα πρόστιμα δεν πρέπει να είναι υπέρμετρα σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς, ήτοι σε σχέση με την τήρηση των κανόνων περί ανταγωνισμού, και το ποσό του επιβαλλόμενου σε μια επιχείρηση προστίμου για παράβαση σε υπόθεση ανταγωνισμού πρέπει να είναι ανάλογο με την παράβαση, εκτιμώμενη στο σύνολό της, λαμβάνοντας υπόψη, ειδικότερα, τη σοβαρότητα της παραβάσεως αυτής (απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2007, Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής, σκέψη 232 ανωτέρω, σκέψη 224). Επιπλέον, κατά τον καθορισμό του ποσού των προστίμων, η Επιτροπή δικαιολογημένα λαμβάνει υπόψη την αναγκαιότητα να διασφαλιστεί το αρκούντως αποτρεπτικό αποτέλεσμα των προστίμων (βλ., συναφώς, απόφαση Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 210 ανωτέρω, σκέψη 108, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, Τ-304/94, Europa Carton κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-869, σκέψη 89).

385 Για να αποδείξει την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, η προσφεύγουσα της υποθέσεως Τ-141/07 επικαλείται, πρώτον, τον εθνικό χαρακτήρα των προσαπτόμενων πρακτικών στο Λουξεμβούργο, οι οποίες είχαν περιορισμένο αντίκτυπο στην αγορά. Προς τούτο, στηρίζεται αποκλειστικώς στα επιχειρήματα που ανέπτυξε στο πλαίσιο των λόγων ακυρώσεως που αφορούν τον προβαλλόμενο ως εσφαλμένο χαρακτηρισμό της παραβάσεως και τον φερόμενο ως υπερβολικό χαρακτήρα του αρχικού ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε για την παράβαση στο Λουξεμβούργο. Δεύτερον, η προσφεύγουσα συνάγει επιχείρημα από το μικρό μέγεθος της GTO και από το ότι η διαχείριση της επιχειρήσεως αυτής ασκείται με πλήρη αυτοτέλεια, παραπέμπει δε επ' αυτού αποκλειστικώς στα επιχειρήματα που παρέθεσε στο πλαίσιο του λόγου ακυρώσεως που αφορά την εφαρμογή του πολλαπλασιαστικού συντελεστή κατηγορίας για τη συνεκτίμηση του σκοπού της αποτροπής κατά τον καθορισμό του αρχικού ποσού του προστίμου που της επιβλήθηκε. Τρίτον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι, κατά τον χρόνο επελεύσεως των πραγματικών περιστατικών, δεν υφίστατο στο Λουξεμβούργο ρύθμιση περί τηρήσεως των κανόνων του ανταγωνισμού ούτε εθνική αρχή ανταγωνισμού. Τέταρτον, στηριζόμενη στα στοιχεία που προβλήθηκαν στο πλαίσιο του λόγου ακυρώσεώς της που αφορά τη συνεργασία που παρέσχε κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι είχε στενή και εκτεταμένη συνεργασία με την Επιτροπή.

386 Ερωτηθείσα συναφώς κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα της υποθέσεως Τ-141/07 ανέφερε ότι ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως δεν είχε αυτοτελή χαρακτήρα σε σχέση με τους λοιπούς λόγους ακυρώσεως οι οποίοι στηρίχθηκαν σε επιχειρήματα ταυτόσημα με τα προβαλλόμενα εν προκειμένω. Επομένως, τα επιχειρήματα που αφορούν το περιορισμένο μέγεθος της αγοράς, τον προβαλλόμενο ως περιορισμένο αντίκτυπο της παραβάσεως, το φερόμενο ως μικρό μέγεθος της GTO και τη συνεργασία της οικείας επιχειρήσεως κατά τη διοικητική διαδικασία, καθόσον δεν στηρίζονται σε στοιχεία διαφορετικά από εκείνα που προβλήθηκαν στο πλαίσιο των λοιπών λόγων ακυρώσεως

που επικαλείται η προσφεύγουσα με την προσφυγή της, πρέπει να απορριφθούν, για τους λόγους που παρατίθενται στις σκέψεις 148 έως 165, 167 έως 172, 238 έως 242, 344 έως 354 και 359 έως 364 της παρούσας αποφάσεως.

387 Όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από την ανυπαρξία, στο Λουξεμβούργο, ρυθμίσεως περί τηρήσεως των κανόνων του ανταγωνισμού και αρχής ανταγωνισμού, επισημαίνεται ότι, καίτοι, ομολογουμένως, κατά τη διάρκεια της παραβάσεως, δεν υφίστατο στο Λουξεμβούργο εθνική ρύθμιση περί τηρήσεως των κανόνων του ανταγωνισμού ούτε εθνική αρχή ανταγωνισμού, εντούτοις ο κανονισμός 17 είχε, κατά το άρθρο 24, εφαρμογή σε όλα τα κράτη μέλη καθ' όλη τη διάρκεια της παραβάσεως. Επομένως, ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

388 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι οι προσφυγές πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους.

Επί των δικαστικών εξόδων

389 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

390 Δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες των υποθέσεων T-141/07, T-142/07, T-145/07 και T-146/07 ηττήθηκαν ως προς τα αιτήματά τους, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Συνεκδικάζει τις υποθέσεις T-141/07, T-142/07, T-145/07 και T-146/07 προς έκδοση της παρούσας αποφάσεως.

2) Απορρίπτει τις προσφυγές.

3) Στην υπόθεση T-141/07, καταδικάζει την General Technic-Otis Sàrl στα δικαστικά έξοδα.

4) Στην υπόθεση T-142/07, καταδικάζει την General Technic Sàrl στα δικαστικά έξοδα.

5) Στην υπόθεση T-145/07, καταδικάζει τις Otis SA, Otis GmbH & Co. OHG, Otis BV και Otis Elevator Company στα δικαστικά έξοδα.

6) Στην υπόθεση T-146/07, καταδικάζει την United Technologies Corporation στα δικαστικά έξοδα.

Martins Ribeiro Wahl Dittrich

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Ιουλίου 2011.

(υπογραφές)

Πίνακας περιεχομένων

Διοικητική διαδικασία 3

Έρευνα της Επιτροπής 3

Βέλγιο 3

Γερμανία 3

Λουξεμβούργο 4

Κάτω Χώρες 4

Ανακοίνωση των αιτιάσεων 5

Προσβαλλόμενη απόφαση 5

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων 11

Σκεπτικό 12

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παραβίαση των αρχών που διέπουν τον καταλογισμό της ευθύνης για τις παραβάσεις του άρθρου 81 ΕΚ, του τεκμηρίου αθωότητας, του προσωποπαγούς των ποινών και της ίσης μεταχειρίσεως, από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και από παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ κατά τον καταλογισμό στις μητρικές εταιρίες της ευθύνης για τις παραβάσεις που διέπραξαν οι θυγατρικές τους 13

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις 13

Επί του καταλογισμού στις UTC και OEC των παραβάσεων που διαπράχθηκαν από τις θυγατρικές της Otis 15

Επί του καταλογισμού της παραβάσεως που διαπράχθηκε από την GTO στις GT, Otis Βελγίου, OEC και UTC 21

– Προσβαλλόμενη απόφαση 21

– Επί του καταλογισμού της παραβάσεως που διαπράχθηκε από την GTO στην GT 22

– Επί του καταλογισμού της παραβάσεως που διαπράχθηκε από την GTO στις Otis Βελγίου, OEC και UTC 23

– Επί της προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας 26

– Επί της παραβιάσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως 28

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παραβίαση των κατευθυντηρίων γραμμών του 1998 και των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως, από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και από παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ κατά τον καθορισμό του αρχικού ποσού των προστίμων αναλόγως της σοβαρότητας των παραβάσεων 28

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις 28

Προσβαλλόμενη απόφαση 29

Επί του χαρακτηρισμού της παραβάσεως που διαπράχθηκε στο Λουξεμβούργο ως «πολύ σοβαρής» .. 31

Επί του φερόμενου ως παράνομου χαρακτήρα των αρχικών ποσών των προστίμων 35

– Επί των γενικών αρχικών ποσών των προστίμων 35

– Επί των ειδικών αρχικών ποσών των προστίμων 43

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παραβίαση των κατευθυντηρίων γραμμών του 1998 και της αρχής της αναλογικότητας κατά τον καθορισμό του συντελεστή προσαυξήσεως του αρχικού ποσού του προστίμου αναλόγως της διάρκειας της παραβάσεως στη Γερμανία 45

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παραβίαση των κατευθυντηρίων γραμμών του 1998 και της αρχής της αναλογικότητας κατά την εφαρμογή του πολλαπλασιαστικού συντελεστή κατηγορίας προκειμένου να ληφθεί υπόψη το αποτρεπτικό αποτέλεσμα κατά τον καθορισμό του αρχικού ποσού των προστίμων 47

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παραβίαση της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, από παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ, από παραβίαση των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της αναλογικότητας, της επιείκειας και της ίσης μεταχειρίσεως και από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας 50

Επί της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία 50

Επί του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτει η Επιτροπή και του ελέγχου που ασκεί ο δικαστής της Ένωσης 51

Επί της συνεργασίας της Otis για την απόδειξη της παραβάσεως στο Βέλγιο 52

Επί της συνεργασίας της Otis για την απόδειξη της παραβάσεως στη Γερμανία 55

Επί της συνεργασίας της Otis για την απόδειξη της παραβάσεως στο Λουξεμβούργο 64

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παραβίαση των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της αναλογικότητας κατά τον καθορισμό της μειώσεως του ποσού των προστίμων που χορηγήθηκε λόγω συνεργασίας πέραν του πεδίου εφαρμογής της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία 67

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003 71

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας κατά τον υπολογισμό του τελικού ποσού των προστίμων 72

Επί των δικαστικών εξόδων 73